

**MEGJELENT:
2025. JÚNIUS 27.**

**2025. ÉVI
9. SZÁM**

ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL

A KÖZIGAZGATÁSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM ELEKTRONIKUS HÍRLEVELE
AZ ÖNKORMÁNYZATI TISZTSÉGVISELŐK ÉS TISZTVISELŐK SZÁMÁRA

KÖZIGAZGATÁSI ÉS
TERÜLETFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Tartalomjegyzék

SZERKESZTŐI ROVAT	4
Tájékoztatás a köztisztviselői béremelés végrehajtásával összefüggő kérdésekről	4
JOGSZABÁLYFIGYELŐ	6
BELÜGYI ÁGAZAT	6
PÉNZÜGYI ÁGAZAT	6
SZOCIÁLIS ÉS GYÁMÜGYI ÁGAZAT	7
VÍZÜGYI ÁGAZAT	7
AZ UKRAJNA TERÜLETÉN FENNÁLLÓ FEGYVERES KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ	8
Önkormányzati feladatellátást érintő jogszabályok jegyzéke	8
Jogszabályok jegyzéke	8
A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ BIZTOSHELYETTES ELVI ÁLLÁSFOGLALÁSA	10
A jövő nemzedékek szószólójának elvi állásfoglalása a környezetvédelmi szempontok érvényesítésére irányuló tervezés szerepéről	10
JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK	31
Lezajlott az öt alkalmas klímaworkshop rendezvénysorozat a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében	31
Elstartolt a RuralProof Interreg Europe projekt!	37
A közigazgatást az élethez kell igazítani	38
A közigazgatásban dolgozók egy családot alkotnak	39
Habsburg Ottóról nyílt tárlat az Oszakai Világkiállítás magyar pavilonjában	40
Halimba sikere, hogy 50 évvel ezelőtt létrehozta az óvodát	42
30. Városi Polgármesterek Randevúja	44
Összefogásra van szükség a sikeres vízgazdálkodáshoz	46
A Hortobágyi Csárdában lett hungarikum a csárda	47
Korszakok határán áll a magyar vízgazdálkodás	49
Megszavazta az Országgyűlés az állatvédelmi szabályok szigorítását	51
Annak a településnek, amelynek múltja van, jövője is lesz	52
Nyári diákmunka program	53
Mentsük meg Európa vizeit!	55
Ötven évünk van	58
Tényleg jó dolog a helyi autonómia?	60
GYALOGLÓ HÍREK	63
Közös ügy – hosszú távon	63

ÁSZ HÍREK	64
Újabb ellenőrzési jelentések érhetőek el.....	64
FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER.....	65
A regisztráció	65
FIGYELMÉBE AJÁNLJUK.....	67
Új képzés a Klímatudatosság elősegítésére	67
Figyelmükbe ajánljuk a „Mindenhol Jókai!” című programot	69
Válogatás a Lechner Tudásközpont anyagai közül	72
Elérhető az Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke kiadványunk XXVIII. évfolyam 1. száma	73
PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK	74
A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2025. évi pályázati felhívása	74
Pályázati felhívás a tanyán élőknek	80
Szeptember végéig lehet jelentkezni az idei „Zöld Óvoda” pályázatra.....	81
Megjelent a Magyar Falu Program Templom-felújítási alprogram támogatási felhívása	82
PÁLYÁZATI HÍREK	83
Magyar Falu Program: tízmilliárdos támogatás	83
Elbírálták az önkormányzati tűzoltóságok pályázatait	85
Önkéntes mentőszervezetek támogatása	85

SZERKESZTŐI ROVAT

**Tájékoztatás a köztisztviselői béremelés végrehajtásával
összefüggő kérdésekről**

A Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló 2024. évi XC. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 21. § (3) bekezdése alapján az államháztartásért felelős miniszter a jogszabály vagy kormányhatározat alapján járó többlet személyi juttatásoknak és az azokhoz kapcsolódó munkaadókat terhelő járulékoknak és szociális hozzájárulási adónak a kifizetése érdekében a 2. melléklet, 7. melléklet és 8. melléklet szerinti támogatási jogcímek fajlagos összegeit megemelheti.

A helyi önkormányzatoknál foglalkoztatott köztisztviselők illetményemeléséhez szükséges forrás biztosításával kapcsolatos intézkedésekről szóló 1155/2025. (V. 21.) Korm. határozat 2. a) pontja felhívta a nemzetgazdasági minisztert, hogy a Kvtv. 21. § (3) bekezdése alapján gondoskodjon a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben a 10 000 fő alatti lakosságszámú települési székhelyű hivatalok esetében a központi költségvetés hivatali működéshez biztosított fajlagos támogatásának emeléséről 532 500 forint/fő összegben, amely összeg kizárólag a 2025. július 1-jével történő köztisztviselői illetményemelés végrehajtásához használható fel.

A fajlagos támogatás emelése megtörtént, a 10 000 fő alatti lakosságszámú települési székhelyű hivatalok esetében az 1.1.1.1. Önkormányzati hivatal működésének támogatása jogcím fajlagos összege 7 526 500 forint/főre emelkedett. Az ebr42 rendszerben a májusi felmérés eredmény mellékletén minden érintett önkormányzat megtekintheti az emelt összegű támogatást, továbbá kiemelten megjelenik az eredmény melléklet legutolsó oldalán az érintett székhely települések tekintetében az önkormányzati hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők 2025. július 1-jétől történő illetményemelésére fordítandó összeg. A többlettámogatás folyósítása a július havi nettó finanszírozásban kezdődik.

A Magyarország 2026. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2025. évi LI. törvény (továbbiakban: Megalapozó tv.) alapján a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) új 254/A. §-sal egészült ki, ami előírta, hogy a többlettámogatás kizárólag az önkormányzati hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők **illetményemelésére** fordítható. Ez azt jelenti, hogy jutalom, cafetéria, pótlék, egyéb egyszeri juttatás nem számolható el a támogatás terhére. Emellett a Kttv. új 254/B. §-a lehetőséget biztosít arra, hogy az érintett önkormányzatok a köztisztviselők illetményemeléséről év közben is döntést hozhassanak.

A végrehajtással kapcsolatban a Magyar Államkincstár területileg illetékes igazgatóságai segítik az önkormányzatokat, azonban a leggyakrabban felmerült kérdések alapján az alábbiakra javasolt kiemelt figyelmet fordítani:

1. A béremelésre fordítható támogatás összege a számított, azaz az elismert hivatali létszám alapján került megállapításra és a foglalkoztatott köztisztviselők illetményemelésére kell fordítani. A támogatás szempontjából más jogállási törvény alá tartozó foglalkoztatottak nem vehetők figyelembe. Az emelést a rendszeres bérelemek emelésére szükséges fordítani, egyszeri juttatások (pl. pótlék, jutalom, cafetéria) a támogatás szempontjából nem vehetők figyelembe.
2. A központi költségvetési támogatás összege (mint „bértömeg”) emelkedett időarányosan 15%-kal, ezt szükséges illetményemelésre (és a hozzá kapcsolódó szociális hozzájárulási adóra) fordítani. A konkrét dolgozó illetményemeléséről való döntés a munkáltatói jogokat gyakorló vezető kompetenciájába tartozik.
3. A többlettámogatás kizárólag a 2025. július 1-jével történő köztisztviselői illetményemelés végrehajtásához használható fel. Az önkormányzat korábbi döntése alapján biztosított emelés az elszámolás során nem vehető figyelembe. Az emelés a június havi tényleges illetményekhez képest vizsgálandó.
4. Az emelést az önkormányzat akár illetményalap emeléssel, akár a személyi bérek további emelésével is végrehajthatja. Fontos hangsúlyozni, hogy a központi költségvetés a hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők illetményének tényleges emeléséhez biztosít támogatást. Az illetményemelés fedezete a 2026. évi költségvetésben is biztosított, így indokolatlan határozott idejű illetményemelést alkalmazni.
5. A többlettámogatásra vonatkozó felhasználási szabályok a hivatali támogatás szabályrendszerével azonosak: 2025. december 31-éig fel kell használni, tehát a 2026. januárban esedékes bérkifizetésre nem használható fel. A január 5-én esedékes bérek előrehozott kifizetése több okból is aggályos. Egyrészt a központi illetmény-számfejtési rendszerben a bérekhez kapcsolódó közterhek levonására január hónapban (20-ig) kerül sor, emiatt ezen támogatásrészre visszafizetési kötelezettsége keletkezik az önkormányzatnak. Másrészt a 2026. évben is biztosított a többlettámogatás, így annak felhasználását is veszélyeztetné az előrehozott utalás. Mindezeket túl felhívjuk arra is a figyelmet, hogy az, ha az önkormányzat előrehozza a decemberi bér utalását, nem minősül béremelésnek.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Államtitkárság

JOGSZABÁLYFIGYELŐ

BELÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XLVIII. törvény a helyi önzonosság védelméről	
A jogszabály lényege: A jogszabály lehetőséget ad az önkormányzatoknak, hogy – saját döntésük alapján – szabályozzák a településük fejlődését, megőrizve a hagyományaikat, társadalmi rendjüket és értékeiket. Az új jogi eszközökkel a közösségek hatékonyabban védhetik meg életformájukat a kívátnál nagyobb mértékű betelepülés és ingatlanvásárlások negatív hatásaival szemben. E törvény hatálybalépésével a közösségeknek jogi eszközeik lesznek arra, hogy megvédjék az önzonosságukat, és ők dönthessenek arról, hogy milyen irányban fejlődjön a településük.	
Hatálybalépés: 2025.július 1.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 71. szám, 3946. o. (2025. június 16.)

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 16/2025. (V. 29.) NGM rendelet az automata bankjegykiadó gépek 2025-ben kezdődő, gyorsított telepítésével kapcsolatos egyes kérdésekről	
A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében a települési önkormányzat helyszín biztosításával segíti az ATM-ek telepítését.	
Hatálybalépés: 2025. június 6.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 63. szám, 3445. o. (2025. május 29.)

A jogszabály száma és címe: 2025. évi LI. törvény Magyarország 2026. évi központi költségvetésének megalapozásáról	
A jogszabály lényege: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosítása a mentességek körét érinti. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény előírásainak változása a költségvetési biztos jogállását is érinti.	
Hatálybalépés: 2025. június 20. és más időpontok	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 73. szám, 4132. o. (2025.június 19.)

SZOCIÁLIS ÉS GYÁMÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XLIV. törvény a falugondnoki szolgáltatás további bővítéséhez szükséges törvényt módosításról	
A jogszabály lényege: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása értelmében falugondnoki szolgálat ezerötven főnél kisebb lélekszámú településen működtethető.	
Hatálybalépés: 2026. január 1.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 65. szám, 3633. o. (2025. június 2.)

VÍZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XXXVI. törvény vízgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról	
A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja – többek között a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt, melynek értelmében a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkört a települési önkormányzat jegyzője látja el. Módosulnak a Vgtv. felhatalmazó rendelkezései is, a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg annak a működési területnek a határait, amelyen belül egy közszolgáltató a közszolgáltatást rendszeresen ellátni köteles és az ártalmatlanítás céljából történő átadási helyet	
Hatálybalépés: 2025. július 1.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 64. szám, 3570. o. (2025. május 30.)

Lezárva: 2025. május 23.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. A megjelölt indoklások elérhetők a magyarkozlony.hu, valamint a [Nemzeti Jogszabálytár](#) oldalain.

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

AZ UKRAJNA TERÜLETÉN FENNÁLLÓ FEGYVERES KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ

Önkormányzati feladatellátást érintő jogszabályok jegyzéke

[39/2025. \(VI. 19.\) Korm. rendelet](#)

a Nemzeti Községi Egységéről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény végrehajtását érintő veszélyhelyzeti szabályokról szóló 168/2024. (VI. 29.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről

[2025. évi L. törvény](#)

az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel kihirdetett veszélyhelyzeti rendeletek törvényi szintre emeléséről

A törvény hatálybalépése lépcsőzetesen történik, egyes rendelkezéseinek kezdő hatálybalépése 2025. július 19. napja.

Megjelentek a Magyar Közlöny [2025. évi 73. számában](#).

[112/2025. \(V. 26.\) Korm. rendelet](#)

a veszélyhelyzet ideje alatt a szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófa tekintettel érkező személyek elhelyezésének támogatásáról és az azzal kapcsolatos egyéb intézkedésekről szóló 104/2022. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról

A 104/2022. (III. 12.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2025. május 29. napján.

Megjelent a Magyar Közlöny [2025. évi 62. számában](#).

Jogsabályok jegyzéke

[154/2025. \(VI. 19.\) Korm. rendelet](#)

az önálló szabályozó szerv gazdálkodására vonatkozó eltérő szabályok veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 239/2023. (VI. 19.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről

A 239/2023. (VI. 19.) Korm. rendeletet érintő rendelkezés végrehajtottá vált 2025. június 22. napján.

[152/2025. \(VI. 19.\) Korm. rendelet](#)

a veszélyhelyzet során az egyes áruk, szolgáltatások és anyagi értéket képviselő jogok vámhatárt vagy országhatárt átlépő kereskedelméről szóló 52/2012. (III. 28.) Korm. rendelet eltérő alkalmazásáról szóló 9/2023. (I. 17.) Korm. rendelet módosításáról

A 9/2023. (I. 17.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2025. június 22. napján.

150/2025. (VI. 19.) Korm. rendelet

a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény médiaszolgáltatási díjfizetési kötelezettségre vonatkozó szabályainak a veszélyhelyzet során történő eltérő alkalmazásáról szóló 544/2022. (XII. 22.) Korm. rendelet módosításáról

Az 544/2022. (XII. 22.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések 2025. július 1. napján lépnek hatályba.

Megjelentek a Magyar Közlöny 2025. évi 73. számában.

135/2025. (VI. 5.) Korm. rendelet

az összehangolt védelmi tevékenység elrendeléséről és az ahhoz kapcsolódó intézkedésekről szóló 67/2025. (IV. 4.) Korm. rendelet módosításáról, valamint a különleges állattenyésztés-ágazati intézkedésekről szóló 82/2025. (IV. 17.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről

A 67/2025. (IV. 4.) Korm. rendeletet és a 82/2025. (IV. 17.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2025. június 8. napjával.

133/2025. (VI. 5.) Korm. rendelet

egyes államháztartási szabályoknak a Külgazdasági és Külügyminisztérium által kezelt – határon túli gazdaságfejlesztési stratégiák megvalósítását összefogó, Ukrajna területén székhellyel rendelkező szervezet által nyújtott – határon túli költségvetési támogatásokra vonatkozó, veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról

Megjelentek a Magyar Közlöny 2025. évi 67. számában.

121/2025. (V. 29.) Korm. rendelet

az élelmiszerárak csökkentése érdekében szükséges intézkedésekről szóló 42/2025. (III. 11.) Korm. rendelet módosításáról

A 42/2025. (III. 11.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2025. június 1. napjával.

120/2025. (V. 29.) Korm. rendelet

a felszámolási eljárás során való beszámítás egyes veszélyhelyzeti szabályairól

Megjelentek a Magyar Közlöny 2025. évi 63. számában.

Lezárva: 2025. június 23. (Magyar Közlöny 2025. évi 74. szám)

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ BIZTOSHELYETTES ELVI ÁLLÁSFOGLALÁSA

A jövő nemzedékek szószólójának elvi állásfoglalása a környezetvédelmi szempontok érvényesítésére irányuló tervezés szerepéről

(Ügyszám: AJB-2227/2025.)

A jövő nemzedékek szószólója figyelemfelhívásait, állásfoglalásait az Alaptörvényben és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvényben (Ajbt.) részére biztosított feladat- és hatáskörében eljárva fogalmazza meg.¹ Amikor a jövő nemzedékek érdekeinek védelmével kapcsolatban felmerülő aggályokat, fenntartásokat jelzem és az a szűkebb-tágabb nyilvánosság számára megismerhetővé válik, akkor – immár az Alkotmánybíróság által is felhívottan² – alkotmányos kötelezettségemnek teszek eleget.

A nemzet közös örökségének oltalmi körébe tartozó értékek alapjogi vetületeivel, az alkotmányos keretekkel, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatával, az elvárt alapjogi követelményekkel és szempontokkal folyamatosan foglalkozom és a közelmúltban is számos figyelemfelhívást, állásfoglalást adtam ki.³ Az ezekben megfogalmazott szószólói észrevételek jelen téma kapcsán is relevánsak.

Az Alaptörvény P) cikkében oltalmazott nemzet közös örökségének védelme, a XX. és XXI. cikkekben rögzített testi és lelki egészséghez, valamint az egészséges környezethez fűződő alapvető jogok védelme kapcsán az Alkotmánybíróság 28/1994. (V. 20.) AB határozatát emelném ki, amely szerint ezek védelmében az ún. objektív, azaz intézményvédelmi oldal a túlnyomó. „A környezetvédelemhez való jog mindezekkel szemben elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó. A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelezései teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is.

¹ Különösen az Ajbt. 3. § (1) bekezdés a), b) és g) pontjai alapján.

„3. § (1) Az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese figyelemmel kíséri a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését, és

a) rendszeresen tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatairól,

b) felhívja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosság figyelmét a természetes személyek nagyobb csoportját – különösen a jövő nemzedékeket – érintő jogsértés veszélyére, (...)

g) javaslatot tehet a jövő nemzedékek jogait érintő jogszabályok megalkotására, módosítására, (...)”

² A 9/2024. (IV. 30.) AB határozat [13] szerint: „Az alapvető jogok biztosát a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettese (a továbbiakban: biztoshelyettes) az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 3. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján (mely kifejezetten a biztoshelyettes sarkalatos törvényi kötelezettségévé teszi az érintett intézmények figyelmének felhívását a „természetes személyek nagyobb csoportját – különösen a jövő nemzedékeket – érintő jogsértés veszélyére”) amicus curiae beadványban fejtette ki szakmai álláspontját.”

³ <https://www.ajbh.hu/jnbh-figyelemfelhivasok1> és <https://www.ajbh.hu/jnbh-allasfoglalasok1>

*E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.*⁴ Ezt, az immár három évtizedes véleményt az Alkotmánybíróság újabb döntései rendre megerősítették.⁵

Az utóbbi évek egyre erősödő tendenciája, hogy egyes beruházások, tevékenységek előkészítése és megvalósítása nem illeszkedik a jogszabályokban rögzített környezetvédelmi tervezési dokumentumokban (stratégiák, tervek és programok) megállapított célokhoz, elvárásokhoz, sőt sok esetben kifejezetten figyelmen kívül hagyják ezeket.

Az Alkotmánybíróság a víz védelmével kapcsolatos 13/2018. (IX. 14.) AB határozatában azt rögzítette, hogy **„(a)z egyes stratégiák a közjogi szervezetszabályozó eszközök körébe tartoznak, ennek megfelelően a kibocsátót kötik, ugyanakkor azonban a közép- és hosszú távú tervezés és kiszámítható jogalkotás olyan szakmai kiindulópontjai is egyben, melyek figyelembe vétele az elővigyázatosság és a megelőzés elveire is tekintettel különösen fontos az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében nevesített, a nemzet közös örökségének körébe tartozó elemek esetében. Ennek megfelelően ezen szakmai tartalmú stratégiák figyelmen kívül hagyása valamely jogszabályváltozás alaptörvény-ellenességének vizsgálata során külön is értékelendő a nemzet közös örökségét érintő, és az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerint a jövő nemzedékek számára is megőrzendő szabályozási tárgyak esetében.**”⁶ Ugyanebben a döntésében azt is hangsúlyozták, miszerint **„törekedni kell arra, hogy a természeti környezetet legalább olyan állapotban adjuk át a jövő nemzedékek számára, mint ahogyan azt az elmúlt nemzedékektől kaptuk.”**⁷

Mindezek alapján a környezettel (annak egészével vagy egyes részeivel), a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) szerinti környezeti elemekkel és rendszerekkel – azaz általában a környezet- és természetvédelmi szempontok érvényesítésével⁸ – kapcsolatos tervezésnek (összefoglalóan a továbbiakban: környezetvédelmi tervezésnek) alapvető és meghatározó jelentősége van, akár az országos, a térségi vagy a települési terveket nézzük. A jövő nemzedékek érdekeinek védelmében betöltött jelentőségük és szerepük miatt indokolt áttekinteni az ezekkel kapcsolatos alapjogi vetületeket és a legfontosabb környezeti szabályokat, követelményeket is.

⁴ 28/1994. (V. 20.) AB határozat Indokolás [3]

⁵ Az Alaptörvény hatályba lépését követően elsőként a 16/2015. (VI. 5.) AB határozat

⁶ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, Indokolás [40], amit az Alkotmánybíróság a 9/2024. (IV. 30.) AB határozatban azzal egészített ki, hogy **„Márpedig a 13/2018. (IX. 4.) AB határozat megállapításaiból is egyenesen következően a jogalkotónak az elővigyázatosság és a megelőzés elveire figyelemmel minden esetben fel kell mérnie a környezet állapotát érintő intézkedés várható hatásait, különösen akkor, ha az adott intézkedés az elfogadott szakmai stratégiai dokumentumok tartalmával nyilvánvalóan ellentétes.”**

⁷ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, Indokolás [72]

⁸ A Kvt. 4. § 1. pontja szerint „környezeti elem: a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői”. Ideértendők például az erdő, a talaj, az éghajlat (klíma), a települések, de olyan kérések is, mint a zaj, a rezgés, a hulladék, a vegyi anyagok stb.

1. A környezetvédelmi tervezés alkotmányos jelentősége

Az egyre gyorsabban változó környezethez, a mind gyakoribb válsághelyzetekhez való alkalmazkodás és az azokra történő rugalmas reagálás semmiképpen sem ötletszerűséget, hanem mindenképpen hosszú távon érvényes, előre elhatározott, tervezett lépéseket igényel, amikor az elérendő célt vagy célokat az adott helyzet kapcsán feltárt és tisztázott kiindulási pontok alapján határozzák meg. A tervszerűség és a rugalmasság nem egymást kizáró, hanem egymást erősítő szempontok.

A tervszerűség ma már olyan meghatározó környezetjogi elv⁹, ami alapvetően a környezetvédelmi tervezés különféle lehetőségeiben jelenik meg és fontos szerepe van a környezetvédelmi alapelvek¹⁰ – így különösen az elővigyázatosság, a megelőzés, a felelősség és az együttműködés elvének – érvényesítésében és érvényre juttatásában. A környezetvédelmi tervezés az alaptörvényi rendelkezések fényében alkotmányos jelentőséggel és garanciával is bír, ugyanis az Alkotmánybíróság – a már idézett 13/2018. (IX. 4.) AB határozatában az egészséges környezethez való alapjog (XXI. cikk) és a nemzet közös örökségének (P) cikk) kontextusában – kifejezetten hangsúlyozta a távlatos tervezés alkotmányos garanciális mivoltát.

Az Alkotmánybíróság a hosszú távú, kormányzati ciklusokon átívelő gondolkodás és szabályozás szükségességét a már említetten kívül számos további döntésben¹¹ megfogalmazta, kimondva azt is, hogy „(...) (a)hhoz, hogy a visszalépés tilalma maradéktalanul érvényesülhessen, éppen ezért **elengedhetetlen egy olyan jogalkotói és jogalkalmazói szemléletmód, mely a rövid távú, gyakran gazdasági szempontú megközelítéssel szemben az érintett életviszonyok sajátosságaiból következő hosszabb távú, gyakran kormányzati ciklusokon is átívelő, folyamatos kodifikációs és tervező tevékenységet érvényesíti.** (...)”¹²

Az fentebb említett visszalépés tilalmához közvetlenül is kapcsolódik a véges természeti erőforrásokkal való gazdálkodás megtervezésének kötelezettsége, ugyanis a jogalkotó maga és a végrehajtó hatalom is csak előzetes megfontolás, megfelelő tervezés lefolytatása útján tudja biztosítani, hogy az általa eszközölt változás ne valósítson meg visszalépést a már elért védelmi szintben, illetve ne veszélyeztesse a jövő nemzedékek érdekeit, hozzáférésüket ezen erőforrásokhoz.

A tervezés az egészséges környezethez való alapjog megvalósításának egyik eszköze is, melyhez elengedhetetlen a megelőzés és az elővigyázatosság alapelveinek érvényesítése. A már hivatkozott 28/1994. (V. 20.) AB határozat szerint „(...) a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot.” Ebből következően a **jogalkotási technikák között a megelőzés eszközei elsőbbséget élveznek.** Az elővigyázatossággal az Alkotmánybíróság több határozatban is foglalkozott a későbbiekben és kifejtette, hogy a környezet megóvása érdekében „a jogalkotónak az elővigyázatosság elvére is tekintettel kell lennie, melynek értelmében **az államnak kell igazolnia azt, hogy a tudományos bizonytalanságra is figyelemmel, a környezet állapotának romlása egy adott intézkedés**

⁹ Bándi Gyula: Környezetjog 61. oldal (Szent István Társulat, Budapest 2022)

¹⁰ Lásd a Kvt. 6-12. §-ait

¹¹ Például a 988/E/2000. AB határozat, a 14/2020. (VII. 6.) AB határozat

¹² 3223/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [28]

következményeként bizonyosan nem következik be.¹³ Ezt erősítette azzal, miszerint „a jogalkotó alkotmányos kötelezettsége, hogy a tudomány álláspontja szerint nagy valószínűséggel vagy bizonyosan bekövetkező kockázatokat megfelelő súllyal figyelembe vegye a döntés meghozatala során”, továbbá a „(...) **stratégiákat az elővigyázatosság és megelőzés elveiből következően az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerinti, a nemzet közös örökségébe tartozó elemek védelme szempontjából különös súllyal kell értékelni.**”¹⁴

Végül a tervezés a nemzeti vagyon védelméhez is szorosan kapcsolódik, mivel az állami tulajdonban álló természeti erőforrások kezelésének és védelmének célja az Alaptörvény 38. cikke értelmében *„a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele*”. Ez utóbbi követelménynek az állami szervek csak akkor tudnak eleget tenni, ha a hosszú távú szükségletekre tekintettel tervezik meg és engedélyezik a jelen generáció természeti erőforrás-használatát.

Az előzőek alapján a környezetvédelmi tervezés alapjogi jelentősége nem lehet kétséges, ami megnyilvánul különösen a kockázatok feltárásában, bekövetkezésük lehetőség szerinti elkerülésében.

2. A növekedés határai¹⁵ és a fenntartható fejlődés

Tekintettel arra, hogy a hosszú távú tervezésnek a fenntarthatósági fordulatban rendkívül nagy szerepe van, ezért érdemes röviden áttekinteni a környezetgazdasági alapokat, hogy környezeti szempontból is jó és megfelelő irányú tervek készüljenek.

¹³ 27/2017. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [45]

¹⁴ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, Indokolás [20] és [59]

¹⁵ Az elnevezés a tudósokból álló Római Klub *The Limits To Growth* (A növekedés határai) című jelentéséből származik. A Dennis Meadows és társai által összeállított tanulmány célja az volt, hogy modellezze az emberiség növekedésének hosszú távú fenntarthatóságát, figyelemmel a Föld erőforrásaira. A különböző szimulációk alapján arra a következtetésre jutottak, hogy ha a világ a jelenlegi növekedési pályán halad tovább, akkor a XXI. század közepére a növekedés elérheti a határait, ami gazdasági és társadalmi összeomláshoz vezethet.

A jelentés főbb megállapításai:

1. *Nincs végtelen gazdasági növekedés:* A Föld véges erőforrásai nem képesek korlátlan növekedést fenntartani. Ha a jelenlegi gazdasági és társadalmi rendszerek nem alkalmazkodnak, akkor kimerülhetnek az erőforrások, ami gazdasági, társadalmi és ökológiai katasztrófákhoz vezethet.

2. *Szükséges a fenntartható fejlődés:* A természeti erőforrások hatékonyabb felhasználása és a környezeti terhelés csökkentése elengedhetetlen. Az alternatív gazdasági modellek elősegíthetik a fenntarthatóságot.

3. *A technológia önmagában nem megoldás:* A technológiai fejlődés bár javíthatja az erőforrások hatékonyabb kihasználását, de önmagában nem képes megakadályozni az összeomlást, ha a fogyasztás tovább növekszik.

4. *Elkerülhetetlenek a demográfiai és gazdasági korrekciók:* A népességnövekedés és az ipari kibocsátás csökkentése vagy stabilizálása nélkül a jövőben súlyos gazdasági és környezeti problémák léphetnek fel.

A jelentést kiadása óta számos kritika érte (a modell túl egyszerűsítő, jóslatai túl pesszimisták stb.), ugyanakkor a későbbi kutatások megerősítették, hogy „A növekedés határai” alapvető megállapításai továbbra is érvényesek, ha nem lesz változás, akkor a világ fejlődése nagyjából követi az eredeti modellek által jelzett tendenciákat.

A Római Klub 1972-ben kiadott első jelentése, „*A növekedés határai*” már tartalmazta azt a megállapítást, hogy a Földön, mint véges rendszerben nem lehet végtelen növekedést fenntartani. Ennek nyomán nem vitatható az a tétel, hogy **a természeti erőforrások, az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások nem végtelenek**, nem állnak korlátlanul az emberiség rendelkezésére.

Számos környezeti, társadalmi és gazdasági probléma forrása, hogy a természet, a környezet kizsákmányolásának mértéke olyan szintet ért el, ami akadályokat gördít a további növekedés elé. A nyersanyagok egyre szűkösebben állnak rendelkezésre, ami korlátozza elérhetőségüket és ezáltal árukat növeli. Mindezt súlyosbítja, hogy az emberiség korábbi tevékenységének már jelentkeznek kedvezőtlen (környezeti, természeti, éghajlati, egészségügyi stb.) hatásai, miközben a népesség és a fogyasztás továbbra is növekszik.

E tényekről a gazdaság és a társadalom azonban látszólag nem akar tudomást venni. Pedig az emberi élet összefonódik az élő és élettelen környezetünkkel, az általuk nyújtott „termékekkel”, szolgáltatásokkal, az úgynevezett ökoszisztéma-szolgáltatásokkal. Az ökoszisztéma-szolgáltatások röviden azok az előnyök, melyeket a természet biztosít az emberek számára. Az ökoszisztéma-szolgáltatás fogalmát a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) határozza meg: „*Azok a javak (termékek és szolgáltatások), amelyeket az ökológiai rendszer természetes vagy átalakított formájában nyújt, növelve a társadalom és a tagjainak jólétét.*”¹⁶

A Földön minden élet, minden társadalmi és gazdasági tevékenység az ökoszisztémákhoz kapcsolódik és azokon alapul. Az emberközpontú (antropocentrikus) felfogás azonban gyakran ahhoz vezet, hogy a társadalmak nem értékelik kellőképpen az ökoszisztémák fontosságát, egyre gyakrabban – közjósággként tekintve rá – túlhasználják azt. Az ökoszisztéma-szolgáltatások azonban nélkülözhetetlenek az emberi jóléthez, jól-léthez, mivel olyan (ellátó, szabályozó, támogató, kulturális)¹⁷ szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek fenntartják a gazdaságot és a társadalmat. Így többek között biztosítják az egészséges ételkészítést, az iható édesvíz és a tiszta levegő ökológiai alapjait, élőhelyet és gyógyszer-alapanyagot, szerepet játszanak a természeti katasztrófák, a járványok és betegségek elkerülésében, hatásainak enyhítésében, valamint az éghajlat szabályozásában. E rövid – korántsem teljes – felsorolásból is jól látszik, hogy mindezen szolgáltatásoknak megkerülhetetlen jelentőségük van a társadalmi és gazdasági életben is.¹⁸

¹⁶ Tvt. 4. § r) pont

¹⁷ Az ökoszisztéma-szolgáltatásokat a leggyakrabban a következőképpen kategorizálják:

- *Ellátó szolgáltatások*: Azok az anyagi javak, amelyeket a természet közvetlenül biztosít az emberek számára (élelmiszerek, ivóvíz és öntözővíz, faanyag, rostok, gyógyszer-alapanyagok stb.).

- *Szabályozó szolgáltatások*: Azok a természetes folyamatok, amelyek stabilizálják a környezetet és elősegítik az ökológiai egyensúly fenntartását (klímaszabályozás, víztisztítás, beporzás, talajerózió megelőzése, árvízvédelem stb.).

- *Támogató szolgáltatások*: Azok a folyamatok, amelyek az ökoszisztémák hosszú távú működéséhez szükségesek, de közvetlenül nem fogyaszthatók és nélkülük a többi szolgáltatás sem létezne (talajképződés és termékenység fenntartása, tápanyagok körforgása, fotoszintézis, élőhelyek biztosítása stb.).

- *Kulturális szolgáltatások*: Azok a nem anyagi jellegű előnyök, amelyeket a természet az emberek számára nyújt a rekreáció, a lelki jólét és a kultúra szempontjából (ökoturizmus és rekreáció, esztétikai érték, spirituális és vallási jelentőség, hagyományos tudás és inspiráció stb.).

¹⁸ Lásd bővebben a jövő nemzedékek szószólójának javaslata az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelésének jogrendszerbe való beépítéséhez (2022. december 5.)

Az ökoszisztéma-szolgáltatások minősége és mértéke az adott ökoszisztéma, az életközösség állapotától is függ. Azaz az ökoszisztéma-szolgáltatások és a biológiai sokféleség között az eddigi ismereteink szerint pozitív összefüggés van: minél nagyobb a biodiverzitás valamely összetevője, annál szélesebb körű az adott ökoszisztéma-szolgáltatás.¹⁹ Stabil, jó állapotú, diverz ökológiai rendszerek szükségesek ahhoz, hogy az emberi jól-lét különböző tényezőit szolgáló nagy számú szolgáltatást biztosítsák. Megőrzésük tehát kulcsfontosságú a jövő generációk számára (is).

2.1. Az emberiség előtt álló egyik legnagyobb kihívás, hogy miként alakítja át gazdasági és társadalmi rendszereit oly módon, hogy a jövő generációk is élhető környezetet örököljenek.

A túlfogyasztás és a növekedés határainak felismerése alapozta meg a fenntartható fejlődés gondolatát.²⁰ Ennek lényege egy olyan fejlődési pályára való átállás, amelynek révén anélkül elégítik ki a ma élő generációk saját szükségleteiket, hogy veszélyeztetnék a jövő nemzedékek lehetőségeit saját szükségleteik kielégítésére.²¹ **Tehát a fenntartható fejlődés biztosíthatja azt, hogy a természeti erőforrásokat és az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokat épségben megőrizzük a jövő generációk számára.**

A piaccgazdaság fő hajtóereje a profit, azaz a haszon maximalizálása és a költségek csökkentése. A gazdasági szempontok elsődlegességén alapuló szemlélet sok esetben vezet a környezeti és más erőforrások túlzott kiaknázásához. Ezzel szemben a fenntartható fejlődéshez olyan gazdasági mechanizmusokra van szükség, amelyek figyelembe veszik a társadalmi és környezeti szempontokat is és amelyekben a növekedés helyébe a fejlődés elsődlegessége lép. A növekedés során nagyobbak, míg a fejlődés során jobbak leszünk, azaz a mennyiségi helyett a minőségi szempontok kerülhetnek előtérbe.

https://www.ajbh.hu/documents/10180/3548720/Ökoszisztéma-szolgáltatás+szószólói+javaslat_végleges.pdf

Továbbá az Alkotmánybíróság 28/2017. (X. 25.) AB határozata szerint „[20] A biológiai sokféleség és a vele összefüggő ökoszisztémák csökkenése közvetlenül kihat magára az emberi életre. Az ökoszisztéma a növények, állatok, mikroorganizmusok és a természetes környezet együtt létező, összetett és dinamikus egysége, amelynek részei egymásra utaltak. A biológiai sokféleség ezeknek a partnerségeknek a számtalan élő eleméből áll. A Föld ökoszisztémái az emberiségnek számtalan előnyt nyújtanak javak és szolgáltatások formájában. (...) Ebből következően, amennyiben a biodiverzitás és a természet által nyújtott szolgáltatások elérhetősége csökken, az emberi élet létfeltételei szűnhetnek meg, ugyanis mind az alapvető anyagi szükségletek kielégítése (tisztá víz, táplálék, tiszta levegő), mind pedig az egészségvédő funkció (mentális és fizikai) sérül.”

¹⁹ <http://www.termeszetem.hu/hu/okoszisztema-szolgaltatasok/tanulmanyok>

²⁰ A fenntartható fejlődés fogalma az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottságának 1987-es, ún. Brundtland-jelentése („Közös jövőnk” címen kiadott dokumentum) révén vált közismertté. Az ENSZ 1992-es, Rió de Janeiro-ban megrendezett környezet és fejlődés világkonferenciája által elfogadott Riói Nyilatkozat a Környezetről és Fejlődésről című dokumentum számos elvet fogalmazott meg a fenntartható fejlődés kapcsán.

²¹ A fenntartható fejlődést a Környezet és Fejlődés Világbizottságának 1987. évi, „Közös jövőnk” című Brundtland-jelentésében a következőképpen fogalmazták meg: „A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.” Forrás: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/glossary/sustainable-development.html>

A fenntartható fejlődés megvalósításához a gazdaság, a társadalom és a környezet szempontjait, érdekeit egy rendszerben kell kezelni. Tehát a fenntarthatóság a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok²² összehangolásán alapszik, amihez elengedhetetlen a társadalmi szintű tervezés megvalósítása.

2.2. A napjainkban egyre szaporodó gazdasági, társadalmi és környezeti problémák miatt, a természeti erőforrások, a biodiverzitás és az ökoszisztéma-szolgáltatások megőrzése érdekében, vagy akár a klímaváltozás hatásainak csökkentése és az azokhoz való alkalmazkodás képességének növelése miatt elkerülhetetlenül szükséges megismerni és számba venni a rendelkezésre álló természeti erőforrásokat és az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Csupán ezen információk birtokában lehetséges megtervezni fenntartható hasznosításukat és védelmüket.

A jelenlegi gazdasági rendszer költség-haszon szemlélete miatt megkerülhetetlen, hogy számszerűsítsuk és értékeljük a természeti erőforrásokat, valamint az ezek által az emberiségnek, a társadalomnak nyújtott természeti előnyöket, vagyis az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. *„A természeti tőke az ökoszisztémák élő és élettelen elemeit együttesen jelenti, amelyek a társadalom számára javakat és szolgáltatásokat biztosítanak. Az elmúlt évtizedek során azonban a természeti tőke és annak hozamai, az ökoszisztéma-szolgáltatások is drasztikusan sérültek. Ennek egyik közvetett oka, hogy a természeti tőke és ökoszisztéma-szolgáltatások hiánya az „elszámolások” során nem jelenik meg, így a tőke vesztesége láthatatlan marad.”*²³ A természeti tőke értékelésének célja tehát éppen az, hogy számszerűsíteni tudjuk és ezáltal a gazdasági és egyéb döntések során figyelembe vegyük a természet hozzájárulását az emberiség jól-létéhez, valamint a gazdasági értékek megteremtéséhez. Ezen értékek figyelembevétele tehát ösztönzőleg hathat a fenntartható fejlődésre való átállásra, az olyannyira szükséges fenntarthatósági fordulatra.

A természeti tőke, így az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelése segítséget nyújthat az externáliák, azaz az olyan rejtett költségek, károk vagy hasznok, előnyök felismerésében és számszerűsítésében is, melyek nem az ezeket okozó tevékenységeket megvalósító gazdasági szereplőknél, hanem a tevékenységhez képest külső, arra ráhatással nem bíró szereplőknél jelentkeznek.

²² **Gazdasági fenntarthatóság:** Hosszú távú gazdasági fejlődés biztosítása anélkül, hogy a természeti erőforrásokat kimerítenénk. Eszközei lehetnek például az innováció, zöld technológiák és fenntartható vállalkozások támogatása. Fontos eleme a lineáris gazdaság helyébe lépő körforgásos gazdaság, valamint a felelős fogyasztás és termelés ösztönzése.

Társadalmi fenntarthatóság: A társadalmi egyenlőség és igazságosság megvalósítása. Hozzájárás biztosítása mindenki számára az oktatáshoz, egészségügyhöz és egyéb alapvető szolgáltatásokhoz. Ide tartozik még a kulturális örökség megőrzése és a közösségek erősítése is.

Környezeti fenntarthatóság: A természeti erőforrások megőrzése és felelős használata, a biológiai sokféleség védelme, az ökoszisztéma-szolgáltatások megóvása, javítása. Ide tartozik például az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és a klímaváltozás elleni küzdelem, valamint a környezetbarát technológiák alkalmazása is.

²³ Sulyok Katalin: A természeti tőke értékelése az Alaptörvény tükrében

Forrás: https://mersz.hu/hivatkozas/matud202110_f66603#matud202110_f66603

A természeti tőke körébe tartoznak például az erdők, vizes élőhelyek, óceánok, talaj, levegő, a biodiverzitás.

Ezen külsődleges, externális költségeket, károkat, hasznokat vagy előnyöket a piac nem árazza be, így a külső szereplők számára nem is egyenlíti ki, vagy vonja el tőlük.²⁴ Az externáliák felismerése és számbavétele segíti internalizálásukat, tehát az érintett gazdasági szereplőkkel való megfizettetésüket. A természeti tőke értékelése lehetőséget nyújt például olyan rejtett költségek felismerésére is mint az élőhelyek leromlásának, pusztulásának, egyéb környezeti károkozásnak, vagy akár az éghajlatváltozásnak hosszú távú gazdasági következményei; ösztönözheti a természeti értékek megőrzésére irányuló környezeti politikák kidolgozását, természetvédelmi területek kijelölését. A természeti tőke értékelése ezáltal hozzájárulhat a természeti erőforrások és az ökoszisztémák védelméhez és helyreállításához, hiszen, ha a természeti tőke és az ökoszisztéma-szolgáltatások tényleges értéke láthatóvá válik, úgy nagyobb lesz a hajlandóság azok megőrzésére is.²⁵

Ezen értékeléseknek és a belőlük kiinduló tervezésnek kulcsszerepe van tehát a fenntartható fejlődés elősegítésében, mert a gazdasági döntéshozatal számára segíti számszerűsíteni és integrálni a környezeti szempontokat. Bár a pénzbeli értékelés nem képes teljes mértékben megmutatni a természet valós értékét és jelentőségét, de még így is fontos eszköze lehet a természeti erőforrások védelmének és fenntartható használatuk előmozdításának, a priorizálásnak. A természeti tőke monetáris értékének figyelembevételével elkerülhető ugyanis a túlzott kitermelés és környezetpusztítás, ezáltal az ezekből adódó hosszú távú veszteségek.

A környezeti, természeti javak, előnyök gazdasági értékelésére számtalan módszer született már az elmúlt évtizedek során, széleskörű alkalmazásuk azonban sajnos még mindig gyerekcipőben jár és várat magára.²⁶

2.3 Egy megalapozott környezetvédelmi tervezésnek kulcsszerepe lehet abban, hogy az erőforrásokat (természeti, kulturális, emberi, gazdasági stb.) védje, fenntartsa és megőrizze a jövő nemzedékek számára, tehát a gazdasági és társadalmi fejlődés ne járjon a természeti környezet kizsákmányolásával és tartós károsodásával, illetve a gazdasági fejlődés, valamint a környezet-, természetvédelem érdekeinek érvényesítése egyensúlyba kerüljön.

E feladatunk, erre irányuló kötelezettségünk megjelenik az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában: *„felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit”*; valamint a P) cikk (1) bekezdésében is, amely ezeket a feladatokat immár az állam és mindenki kötelességeként írja elő.²⁷

²⁴ Negatív externália lehet például a gépjárművek légszennyezése, zaj- és rezgésterhelése az utak mentén élők számára. Az ez által okozott gazdasági, környezeti- és egészségügyi károk költségeit nem a gépjárművet üzemeltetők, hanem a károkat elszenvedők viselik. Pozitív externália lehet például, amikor egy adott útszakaszt sétáló utcává alakítva az utcában lévő boltok forgalma fellendül és ezáltal jövedelmezőbbé válik.

²⁵ Lásd még a jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a természeti tőke, ezen belül a fák értékelésének fontosságáról (2021. június 21.)

<https://www.ajbh.hu/documents/10180/4087111/Szózóló+figyelemfelhívása+természeti+tőke>

²⁶ <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/mnb-szakkonyvsorozat/fenntarthato-gdp-globalis-vitairat>

²⁷ Alaptörvény P) cikke: **„A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”**

A jelenlegi generációk mindenkor alapvető és összetett hatást²⁸ gyakorolnak a jövőre, hiszen **jelen döntéseik hosszú távú következményei alapjaiban határozzák meg a jövő generációk lehetőségeit és életminőségét.** Ennek fényében belátható, hogy bár a gazdaság és a környezetvédelem összehangolása, az ehhez szükséges tervezés nagy kihívást jelent, **az élhetőbb jövőhöz, a fenntartható fejlődés megvalósításához nemcsak hozzájárulhat a hosszú távú, környezeti szempontokat messzemenőig figyelembe vevő tervezés, de valójában csak ezzel együtt biztosítható.**

Természetesen a gazdaság és a környezetvédelem összehangolása, az ehhez szükséges tervezés nagy kihívást jelent, de azok az országok vagy gazdálkodó szervezetek, melyek időben felismerik a fenntartható fejlődés jelentőségét, versenyelőnyt szerezhetnek, miközben a természeti erőforrások kizsigerelése akár már rövidebb távon is hátrányt okozhat. A gazdasági tervezés látásmód-váltása, ennek egyik elemeként a zöld technológiákba való beruházás és fejlesztés – álláspontom szerint – nemcsak védheti a környezetet, de gazdasági stabilitást és növekedést is biztosíthat.

3. A környezetvédelem szerepe a gazdaság tartósan jó működésében

A haszon maximalizálását szem előtt tartó rövid távú gazdasági szemlélet a környezet- és természetvédelemre fordított kiadásokat felesleges tehernek és a környezetvédelem képviselőit a gazdaság kerékkötőinek tekinti. Fontos volna a döntési szempontok között az előző fejezetben tárgyaltak alapján figyelembe venni az externális hatásokat, és az árakban érvényesíteni a természeti tőke, valamint szolgáltatásaik értékét, illetve a társadalom számára is egyértelművé kellene tenni, hogy a környezet adott, természetes korlátait – az életminőség hosszú távú biztosítása érdekében – figyelembe kell venni. Ezek hatására ez az idejét múlt álláspont érvényét vesztené, sőt a közös érdek felismerhetővé és minden érintett számára előnyöket hordozó közös céllá válhatna.

Kétségtelen tény, hogy **egyes környezetvédelmi előírások rövidebb távon többletköltségeket okozhatnak, azonban egy, a fenntarthatóság szemléletével működő, tágabb horizontú gazdaságpolitika hosszabb távon elősegítheti az erőforrások megőrzését, csökkentheti a környezeti károkból eredő költségeket (egészségügyi kiadások, természeti katasztrófák elleni védekezés stb.) és új gazdasági lehetőségeket is teremthet.** Mindebből kitűnően ma már nem kétséges, hogy a gazdaság és a környezetvédelem hosszú távú érdekei nem ellentétesek, bár a rövid távú érdekellentétek miatt összehangolásuk nem egyszerű feladat.

A környezet- és természetvédelem előnyös társadalmi és gazdasági hatásai néhány pozitív példával is bemutatathatóak:

- *Zöld iparágak és zöld innováció:* A környezetvédelmi szabályozások ösztönözhetik az olyan új technológiák és innovációk fejlesztését, amelyek versenyelőnyt jelenthetnek az érintett gazdasági szereplőknek (például megújuló energia, környezetbarát gyártási folyamatok) és a környezet számára is előnyösek. Fontos azonban, hogy ez az innováció az erőforrások felhasználásának csökkenése irányába hasson, tehát ne önmagában csak a hatékonyság, de emellett a takarékoság is szempont legyen.

²⁸ Ilyen lehetet például a környezeti (klímaváltozás, erőforrás-gazdálkodás stb.), a társadalmi (oktatás és kultúra, életminőség, egészségügy, egyenlőtlenségek stb.), a gazdasági (támogatáspolitikák, hosszú távú beruházások, adósság, gazdasági stabilitás, munkaerőpiac stb.), vagy a technológiai (innováció, automatizálás, digitalizáció stb.) hatás.

- *Tartós gazdasági fejlődés:* A korábbiak szerint a gazdasági fejlődés és a környezetvédelem a gyakorlatban nem zárják ki egymást szükségképpen, sőt megfelelően átgondolt szabályozás mellett összehangolhatók. Az erőforrások túlzott kizsákmányolására épülő növekedési szemlélet ugyanakkor hosszú távon az erőforrások kimerülése miatt mindenképpen gazdasági visszaeséshez vezet.
- *A fenntartható erőforrásgazdálkodás költségmegtakarítása:* A körforgásos, energia- és erőforrástakarékos gazdasági szemléletet tükröző intézkedések hosszú távon csökkentik az üzemeltetési költségeket. Így például az erdők, a vízkészletek, vagy a termőföldek fenntartható kezelése biztosíthatja a folyamatos gazdasági hasznot.
- *Munkahelyteremtés:* A környezetvédelem lehetőséget adhat újfajta munkahelyek teremtésére is (például a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó ipar, a körforgásos gazdálkodás vagy a mezőgazdaság területén stb.).
- *Hosszabb távú stabilitás:* A természeti erőforrások túlzott mértékű kiaknázása gazdasági válságokat idézhet elő (például vízhiány, talajpusztulás), míg a fenntarthatóság szemléletét alkalmazó gazdasági rendszerek biztosíthatják az erőforrások hosszú távú rendelkezésre állását.
- *Társadalmi és egészségügyi hasznok:* A tisztább környezet csökkentheti az egészségügyi kiadásokat, illetve emellett javíthatja az életminőséget, ami hosszú távon a gazdaság és a társadalom számára is előnyös.

Amennyiben csökken az egészséges termőföld, a tiszta víz vagy a biológiai sokszínűség, esetleg a környezetvédelmi intézmények nem működnek megfelelően (nincs vagy nem megfelelő a szabályozás, a szervezetrendszer nem hatékony stb.), az hosszabb távon meg fog jelenni a gazdaság, a kormányzat vagy a magánszemélyek költségei között egyaránt.

Komoly társadalmi konfliktusokhoz vezethet az is, ha ezek a költségek nem ugyanazoknál a szereplőknél jelennek meg, akiknél a környezethasználatból származó haszon. Nagyon gyakori, hogy míg a haszon egyénenként, vagy egyes gazdasági szereplőknél jelenik meg, addig számos járulékos költséget társadalmi szinten, vagy egyes társadalmi csoportoknak kell megfizetniük pénzben, vagy a hatások, károk elszenvedése révén. Az előző fejezetben kifejtettek alapján ennek megakadályozását segítheti elő a megfelelően megalapozott környezetvédelmi tervezés, és az abban foglaltak maradéktalan végrehajtása. Mivel **a gazdaság teljesítő képessége nagyban függ a jól működő környezeti rendszerektől, így ösztársadalmi érdek e tervezés megvalósítása.**

Mindezek alapján kijelenthető, hogy **a környezetvédelem hosszú távon nemhogy nem akadályozza a gazdaság jó működését, hanem épp ellenkezőleg, egy fenntarthatóbb és hosszú távon gazdaságilag is előnyös fejlődési irányba terelheti azt.** Amennyiben pedig a környezetvédelemre egy olyan tágabb perspektívából tekintünk, mint jelenlegi civilizációnk hosszú távú fennmaradása, akkor arra, mint a legfontosabb szükséges és garanciális tényezőre kell gondolnunk.

4. A környezetvédelmi tervezés alapjai

A tervezés a hosszú távú célok megvalósításának alapvető eszköze, ami rövidebb időtávon is stabil támpontokat adhat a gyorsan változó életviszony között. Míg a gazdaság, a közigazgatás területén a tervezés hosszú múltra tekint vissza, addig a környezeti kihívások kezelésének viszonylag új eszköze, melynek hatásai csak hosszabb időtávon jelentkeznek.

Minden tervezés több lépcsős, ciklikus tevékenység. Első eleme – és egyben a megalapozott tervezés nélkülözhetetlen előfeltétele – az információk összegyűjtése és elemzése. Ezt követi a célok kitűzése, majd az ezek eléréséhez szükséges feladatok és feltételek meghatározása (eszközök, források, intézmények, jogi és más keretek rögzítése). Bizonyos meghatározott időszakonként pedig a visszacsatolás következik, vagyis a megvalósulás ellenőrzése és szükség esetén a tervek, tennivalók felülvizsgálata, majd esetleges korrekciója (ami így akár a tervezési ciklus újraindulását is jelentheti).

A tervezés a fentiek szerint tehát hosszú távú szemléletet és gondolkodást igényel, ami a környezetvédelem területén környezeti stratégiákban, környezeti politikák kidolgozásában és időről-időre megújítandó középtávú programokban, tervekben ölt testet. Nem lehet meglepő ezért, hogy a hatályos környezetvédelmi törvény – a Kvt. – V. fejezetében (A környezet védelmének megalapozása) elsőként a környezetvédelem tervezési rendszerét mutatja be, mint minden más tevékenység alapját.

A tervezésnek – így a környezetvédelmi tervezésnek is – egyik legfontosabb elő- és alapfeltétele a valós és megfelelő (kiindulási) információk „rendelkezésre állása”. A „jó tervezéshez” ugyanis elengedhetetlen az alapállapotra (kiindulási helyzetre) vonatkozó megfelelő adatok gyűjtése, elemzése és feldolgozása, arra bizonytalan és elavult adatok nem használhatók. Az adatok gyűjtését, a folyamatok nyomon követését (vagyis a monitoring tevékenységet) a stratégiák, tervek, programok „kivitelezése” (végrehajtása) során is folytatni szükséges, mert azok alapján lehet igazolni a célok, célkitűzések megvalósulását vagy megghiúsulását, illetve szükség esetén azokat módosítani, felülvizsgálni.

4.1. A fenntartható fejlődés megvalósításához, az Alaptörvény P) cikke szerinti kötelezettségek teljesítéséhez tehát elengedhetetlen, hogy felmérjük, számba vegyünk természeti erőforrásainkat, a környezeti elemek és rendszerek helyzetét, állapotát, valamint az ezeket befolyásoló főbb társadalmi, gazdasági tényezőket. A helyzetértékelést követően szükséges meghatároznunk a jövőképet és az ennek megvalósítását támogató stratégiai célokat, majd e közösségi tervekhez, célokhoz igazítva összehangolni a különböző egyéni és társadalmi érdekeket és meghatározni a célok elérését biztosító cselekvési irányokat, intézkedéseket és forrásokat.

A környezeti szempontokat figyelembe vevő, fentebb vázolt tervezés egy olyan folyamat, amelynek célja – a terv megvalósításával egyidejűleg – a természeti erőforrások megóvása, fenntartható használatának biztosítása, a környezeti károk minimalizálása és az ökoszisztémák védelme.²⁹

²⁹ A környezetvédelmi tervezés néhány jellemző területe, funkciója, mint például:

— *Környezeti-, természeti erőforrások védelme és fenntartható használata:* Egyfajta „erőforrás-gazdálkodás”, ahol a tervezés ezek védelmét és fenntartható használatát célozza. Ennek része lehet például a talaj-, víz- és levegőtisztaság-védelem, a biodiverzitás megőrzés, a zaj- és

A környezetvédelmi tervezési folyamat számos szakterület tudását ötvözi, az ökológiától a környezetgazdaságtanon át a társadalmi, jogi vagy mérnöki tudományokig terjedő széles skálán. Meghatározó feladat ezért, hogy mindezen tudományterületeken naprakész információkkal rendelkezzenek a tervezés megvalósítói és hasznosítsák is ezeket.

4.2. A környezetvédelmi tervezés szerepe, hogy szabályozza az emberi tevékenységek és a környezet közötti kapcsolatot, ezzel megelőzze a környeztkárosítást és biztosítsa a természeti erőforrások és az ökoszisztéma-szolgáltatások védelmét, megőrzését, fenntartható használatát.

A környezetvédelmi tervezésnek ennek megfelelően szerepe van a nemkívánt környezeti hatások csökkentésében, segít megelőzni vagy legalább minimalizálni a negatív folyamatokat (így a szennyezést, a hulladéktermelést, a humán és gazdasági tevékenységek egyéb káros hatásait stb.). A korábbiakban említett területeken túl nyilvánvaló hatása van a társadalmi tudatosság növelésében is, hiszen ösztönzi az embereket a környezetbarát életmódra és az aktív részvételre.

4.3. A környezetvédelmi tervezés célja az emberi életminőség fenntartása a jövő generációk számára a természeti erőforrások, a természetes élőhelyek, valamint az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások védelme és megőrzése, illetve a negatív környezeti hatások minimalizálása révén.

rezgésvédelem, a környezetegészségügy, a környezetbiztonság vagy a kárelhárítás. Ezt erősíti az energiatakarékosság és -hatékonyság, a megújuló energiaforrások alkalmazása, a felelős fogyasztás és a körforgásos gazdaság ösztönzése, környezetbarát technológiák alkalmazása stb.

- **Hulladékgazdálkodási tervezés:** A hulladékkeletkezés megelőzése, a hulladékcsökkentés, a keletkező hulladékok ártalmatlanítása, kezelése és újrahasznosítása, a hulladékgazdálkodási célok meghatározása és a megvalósítás cselekvési programjai. Ilyenek az országos és területi (megyei, települési) hulladékgazdálkodási tervek stb.
- **Ökológiai tervezés:** A sokféleség fenntartásának támogatása a nem védett területeken, védett területek kijelölésével és természetvédelmi programokkal az ökoszisztémák védelme. Hatására készülnek például az országos hatáskörű természetvédelmi tervek (Nemzeti Természetvédelmi Alapterv, Nemzeti Biodiverzitás Stratégia stb.), a védett természeti területek, barlangok természetvédelmi kezelési tervei, a Natura 2000 területek fenntartási tervei.
- **Klímavédelmi tervezés:** Célja az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, alkalmazkodás a klímaváltozás hatásaihoz. Például ilyen a Nemzeti Energia- és Klímaterv és ahhoz kapcsolódó települési tervek, a klímabarát települések helyi tervei vagy egyes cégek klímavédelmi cselekvési tervei.
- **Épített környezet védelme és területhasználat:** A megfelelő településtervezés és -fejlesztés az élhető és élhetőbb települések kialakítását célozza. Például a városi biodiverzitás növelése, a zöldterületek és a zöld infrastruktúrák megőrzése, vagy a fenntartható várostervezés (erőforrás- és energiatakarékos épületek, a megfelelő vízgazdálkodás és hulladékkezelés, valamint a környezetbarát közlekedés), a klímabarát fejlesztések.
- **A lehetséges környezeti hatások vizsgálata:** Konkrét tervek, programok, beruházások vagy fejlesztések lehetséges környezeti következményeinek előzetes egyedi elemzése, a negatív környezeti hatások csökkentésére és az optimális változatokra, megvalósítási módokra irányuló javaslatok kidolgozása. Ilyenek például a stratégiai környezeti vizsgálat alapján készülő tervek, a környezeti hatásvizsgálati dokumentációk.

A környezetvédelmi tervezés rövid távú céljai között megjelenhet a környezetszennyezés csökkentése (például az ipari kibocsátás szabályozása, a levegőminőség javítása), a hatékony hulladékgazdálkodás kialakítása (hulladékképződés megelőzése, az anyag körforgásban tartása, az újrahasznosítás növelése, a lerakóba kerülő hulladék mennyiségének csökkentése), a védett területek fenntartása és fejlesztése (erdők, vizes élőhelyek, természetvédelmi oltalom alatt álló területek védelme).

A tervezés hosszú távú céljai között szerepelhet a fenntartható fejlődés, az elkerülhetetlen fenntarthatósági fordulat biztosítása (az ökológiai, gazdasági és társadalmi érdekek összehangolása), a klímaváltozás elleni mitigációs vagy adaptációs fellépés (üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, megújuló energiaforrások használatának támogatása), a biodiverzitás megőrzése (a fajok pusztulásának megelőzése és a természetes élőhelyek helyreállítása), víz- és talajvédelem (a vízszennyezés és a talajromlás elleni intézkedések), a körforgásos gazdaság kialakítása stb.

4.4. A környezetvédelmi tervezés jelentősége: A környezetvédelmi tervezés egy adott időszakra határozza meg egy adott emberi közösség (a társadalom) és a környezet, a természet kapcsolatát, rögzíti – a lehetőségek szabta keretek között – az elérendő célokat. Jelentősége és hatása több területen is megmutatkozik, csupán néhány példát kiemelve:

- *Környezeti, ökológia hatás:* Segíthet megelőzni az élőhelyek pusztulását és az ökoszisztémák összeomlását, illetve hozzájárulhat a globális felmelegedés mérsékléséhez és a klímaváltozás hatásainak csökkentéséhez.
- *Gazdasági hatás:* Csökkentheti a környezeti károkból eredő költségeket (pl. árvízvédelem, légszennyezés miatti egészségügyi kiadások). Új zöld iparágakat és munkahelyeket teremthet (pl. megújuló energia, környezetbarát technológiák). Hosszú távon támogathatja a fenntarthatóbb, tartós gazdasági fejlődést.
- *Társadalmi hatás:* Javíthatja az emberek életminőségét például tiszta levegővel, vízzel és zöldterületekkel. Ösztönözheti a tudatosabb és környezetbarátabb fogyasztói szokások kialakulását. Biztosíthatja a természeti erőforrások igazságos elosztását a jelen és a jövő generációi számára. Támogathatja az éghajlatváltozás negatív hatásaihoz való alkalmazkodást.

Mindezek alapján kijelenthetjük, hogy **a környezetvédelmi tervezés olyan, stratégiai és gyakorlati elemeket egyaránt tartalmazó folyamat, melynek célja a természeti erőforrások védelme és fenntartható kezelése, a környezeti károk minimalizálása, valamint az emberi tevékenységek ökológiai hatásainak csökkentése.**

5. A környezetvédelmi tervezés szabályozása

A környezetvédelmi tervezés legfontosabb előírásait – a már fentebb jelzettek szerint – a Kvt. körvonalazza. A törvény 48/A. § (1) bekezdése szerint **„Az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében – e vagy külön jogszabályban foglaltak előírása szerint – a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos általános tervet (átfogó környezetvédelmi terv), az egyes környezeti elemekkel, azok védelmével, illetve a környezeti elemeket veszélyeztető egyes tényezőkkel kapcsolatos részletes tervet (tematikus környezetvédelmi terv) és egyedi**

környezeti adottsággal, problémával foglalkozó tervet (egyedi környezetvédelmi terv) kell készíteni.”

A Kvt. a környezet védelmének tervezését – a szabályozása, az ellenőrzése és az irányítása mellett – az állam (és az önkormányzatok) feladataként határozza meg.³⁰ A szakterületi jogszabályok ugyanakkor egyes környezetvédelmi tervezési területeken³¹ más szereplőknek, így a gazdasági és társadalmi partnereknek is meghatároznak feladatokat.

A környezetvédelmi tervezés jellegzetessége a fokozatosság és kiszámíthatóság, mert az ehhez kapcsolódó ügyek többségében a hirtelen változásokra általában negatívan reagáló biodiverzitás és természeti erőforrások érintettek. Emiatt a környezet védelmét célzó intézkedéseket főként tervezetten és előre jelzett ütemezéssel kell megvalósítani. A fokozatosság előnye egyébként, hogy a környezethasználók számára is kiszámíthatóvá és tervezhetővé teszi az intézkedéseket.

Miután a **környezeti tervezés összetett rendszer, ezért** a Kvt. előírja³², hogy a **környezetvédelmi terveket össze kell hangolni. Ez** a mindennapokban **azt jelenti, hogy az** alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi **terveket harmonizálni kell** a magasabb területi szintűekkel, a tematikus és az egyedi terveket pedig az adott területi szint átfogó környezetvédelmi tervével.

A törvény indoklása ezt a következőképpen fogalmazza meg: „A 48/A. § a kialakult tervezési gyakorlattal összhangban tartalmazza a **környezetvédelmi tervezési rendszer meghatározását, amely egyrészt területi, másrészt szakmai szempontból hierarchizált.** (...) A szabályozás biztosítja a különböző tervek vertikális és horizontális integrációját. A tematikus és az egyedi környezetvédelmi terveknek összhangban kell állniuk az adott területi szint átfogó környezetvédelmi tervével, céljaik, intézkedéseik, megvalósításra tervezett feladataik azokkal ellentétesek nem lehetnek, eszközrendszerük működése az átfogó környezetvédelmi terv végrehajtását nem gyengítheti. Hasonlóképpen az alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi tervet össze kell hangolni a magasabb területi szint tervével. (...)” Egy hierarchikus tervrendszerben a magasabb szintű tervekhez jellemzően magasabb szintű közösségi érdek fűződik, ezáltal egy ilyen rendszer a különböző szintű közérdekek – országos, regionális, vármegyei, települési közérdek és egyedi környezetvédelmi (köz)érdek – közti összhang megteremtését is szolgálja.

A környezetvédelmi tervezés, a következőkben vázoltak szerint több szinten és formában, számos intézményi szereplő közreműködésével valósul meg. Abban részt vesz az Országgyűlés, a Kormány és a kormányzati szervek, az önkormányzatok, a tudományos, a szakmai, a gazdasági és civil szervezetek, tehát valójában az egész társadalom.

³⁰ A Kvt. 37. § (1) bekezdése szerint „A környezet védelmének jogi szabályozását, a környezet védelmével összefüggő jogok és kötelezettségek megállapítását és megtartásuk ellenőrzését, a **környezet védelmének tervezését és irányítását az állam és a helyi önkormányzat szervei látják el.**”

³¹ Hulladékgazdálkodás, fenntarthatóság, vállalati környezetvédelem stb.

³² Kvt. 48/A. § (2) bekezdés

A Kormánynak – az állam környezetvédelmi feladataira³³ figyelemmel – ugyanakkor kulcsszerepe van a környezetvédelmi stratégiák, tervek és programok kidolgozásában, mert ő felel az országos szintű dokumentumok kidolgozásáért, előkészítéséért, a jogszabályok megalkotásáért és a környezetvédelmi intézkedések végrehajtásáért.

6. A környezetvédelmi tervek

A Kvt. szabályai³⁴ többféle környezetvédelmi tervet rögzítenek, melyek az alábbiak lehetnek:

- **Átfogó környezetvédelmi terv:** Egy általános környezetvédelmi terv, amely országos és területi (regionális, vármegyei és települési) szintű lehet. A Kvt. előírásai alapján kell elkészíteni és – a 48/B. § (2) bekezdés alapján – a következő elemeket kell tartalmaznia:
 1. Helyzetértékelést a környezeti elemek állapotának bemutatásával és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésével;
 2. A fenntartható fejlődés¹ összhangban álló, elérendő környezetvédelmi célokat;
 3. A célok (célállapotok) eléréséhez szükséges főbb intézkedéseket (folyamatban lévő és előirányzott fejlesztések, működtetéssel kapcsolatos feladatok) és megvalósításuk ütemezését;
 4. A kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;
 5. Az intézkedések végrehajtásának és az alkalmazott eszközök várható költségigényét, a tervezett forrásokat.
- **Tematikus környezetvédelmi terv:** Az egyes környezeti elemekkel³⁵, azok védelmével és az azt veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos részletes környezetvédelmi terv, amit az irányadó jogszabályok alapján kell elkészíteni.
- **Egyedi környezetvédelmi terv:** Jogszabály alapján készülő, egyedi környezeti adottsággal vagy problémával foglalkozó környezetvédelmi terv.

A Kvt. fontos követelménye³⁶, hogy a környezetvédelmi terv készítőjének az előkészítés során gondoskodnia kell a terv széleskörű társadalmi egyeztetéséről.

³³ A Kvt. 38. §-a szerint „A környezetvédelem állami feladatai különösen:

a) a környezetvédelmi követelmények érvényesítése az állam más irányú feladatai ellátása során;
 b) a környezet igénybevétele, megóvásának, károsodása megelőzésének, veszélyeztetése megszüntetésének, helyreállításának, illetve állapota fokozatos javításának irányítása;
 c) a környezetvédelem kiemelt feladatainak meghatározása;
 d) a környezetvédelmi célok elérését szolgáló jogi, gazdasági és műszaki szabályozórendszer megállapítása;
 e) a környezetvédelmi államigazgatási feladatok ellátása;
 f) a feladatok végrehajtását megalapozó, a környezet állapotát és az arra gyakorolt hatásokat mérő-, megfigyelő-, ellenőrző-, értékelő- és információsrendszer kiépítése, fenntartása és működtetése;
 g) a környezet állapotának, mennyiségi és minőségi jellemzőinek feltárása, terhelhetősége és igénybevétele mértékének, továbbá elérendő állapotának (célállapot) meghatározása, figyelembe véve a népesség egészségi állapotának mutatóit is;
 h) a környezetvédelem kutatási, műszaki-fejlesztési, nevelési-képzési és művelődési, tájékoztatási, valamint a környezetvédelmi termék- és technológia-minősítési feladatok meghatározása, és ellátásuk biztosítása;
 i) a környezetvédelem gazdasági-pénzügyi alapjainak biztosítása.”

³⁴ Kvt. 48/A. § (1) bekezdés

³⁵ Lásd Kvt. 4. § 1. pontját

³⁶ Kvt. 48/A. § (3) bekezdés

6.1. A környezetvédelmi tervek szintjei:

- **Országos szint:** Magyarország legmagasabb szintű átfogó környezetügyi stratégiai tervdokumentuma – 1997 óta – a hatévente megújítandó **Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP)**, amelynek szabályait a Kvt. tartalmazza.³⁷ Az NKP mellékletét képezi a természetvédelem szakmapolitikai stratégiáját tartalmazó és fő cselekvési irányait meghatározó Nemzeti Természetvédelmi Alapterv. Az NKP célkitűzéseit részletesebb szakmai tartalommal töltik fel más országos szintű szakpolitikai stratégiák.³⁸ Az NKP-t az Országgyűlés fogadja el. Feladata, hogy meghatározza a környezetpolitikai irányokat, intézkedéseket és célokat egy adott időszakra, figyelembe véve az uniós és nemzetközi környezetvédelmi követelményeket is. Az NKP átfogó célkitűzése Magyarország környezeti állapotának javítása és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítása.

A jelenleg hatályos program az 5. (NKP-5) és a 2021–2026-os időszakra szól. Az NKP-5 összhangban van az Európai Unió 2030-ig szóló 8. Környezetvédelmi Cselekvési Programjával és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiával (NFFS).³⁹ Emellett a program megalapozza a 2021–2027 közötti időszakban rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források környezetügyi célú felhasználását is.

Az NKP fő stratégiai célkitűzései⁴⁰:

- *Az emberi egészség és életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése,* ami magában foglalja a levegőminőség javítását, a zajterhelés csökkentését, az egészséges ivóvíz biztosítását, a szennyvizek kezelését, zöldfelületek védelmét, zöldinfrastruktúra fejlesztését.
- *Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata.* Így a biológiai sokféleség megőrzése, az élőhelyek védelme és helyreállítása, talajaink és vizeink védelme, fenntartható használata, továbbá a környezeti kármentesítés.

³⁷ Az NKP foglalkozik a levegőminőség-védelem, a vízgazdálkodás és vízminőség-védelem, a természet- és biodiverzitás-védelem, a hulladékgazdálkodás, az éghajlatváltozás és fenntartható energiagazdálkodás, a zaj- és rezgésvédelem kérdéseivel, továbbá figyelembe veszi a zöldgazdaság és a körforgásos gazdaság elveit.

³⁸ Ilyen például a biológiai sokféleség megőrzésének nemzeti stratégiája, a Nemzeti Vízstratégia, az Országos Hulladékgazdálkodási Terv, Magyarország Vízyűjtőgazdálkodási Terve, az Országos Környezeti Kármentesítési Program, az Országos Levegőterhelés-csökkentési Program, a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv.

³⁹ A *Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia* (NFFS) Magyarország azon stratégiai dokumentuma, amely a fenntartható fejlődés érdekében határozza meg az ország hosszú távú céljait. Fő célkitűzése biztosítani a jelenlegi és a jövőbeli generációk jólétét anélkül, hogy veszélyeztetnénk a természeti környezetet. Ennek érdekében az ökológiai, társadalmi és gazdasági fenntarthatóságot igyekszik összehangolni.

Az NFFS egyik központi eleme a környezetvédelem, mivel a fenntartható fejlődés alapfeltétele a természeti erőforrások megőrzése és a környezeti károk mérséklése. Az NFFS elképzelése szerint egy fenntartható társadalomban, a jövő Magyarorszáგában a gazdaság az ökológiai korlátokon belül fog működni. Kiinduló állapotként rögzíti a természeti erőforrások túlhasználatát, mennyiségének csökkenését és minőségének degradációját. Az NFFS alapján a fenntartható fejlődés a természeti erőforrásokkal való olyan tartós, értékvédő gazdálkodást jelent, amely lehetővé teszi az emberek boldogulását anélkül, hogy a gazdasági fejlődés lerombolná a biológiai sokféleséget, a komplexitást és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat.

⁴⁰ <https://xn--krnyezetvdelem-jkb3r.hu/nemzeti-kornyeztvedelmi-program>

- *Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése*, azaz a környezettudatos termelés előmozdítása, a fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése, a hulladékgazdálkodás fejlesztése, az energiatakarékosság és -hatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira, továbbá az agrár-, az erdő- és az ásványkincsekkel való gazdálkodás, valamint a közlekedés és a turizmus környezeti szempontjai.
- *Környezetbiztonság javítása* keretében a kémiai és nukleáris biztonságra, sugárvédelemre, valamint környezeti kármegelőzésre és -elhárításra összpontosít.

Az NKP végrehajtását két évente kell értékelni. Megújítása vagy felülvizsgálata előtt a Kormánynak be kell számolnia az Országgyűlésnek az NKP végrehajtásáról és a végrehajtás során szerzett tapasztalatokról.

A Kvt. egyik hangsúlyos követelménye⁴¹, hogy az NKP-ban foglaltakat az ország társadalmi, gazdasági terveinek meghatározása, a gazdaságpolitikai döntések kialakítása, valamint a nemzetgazdasági tervezés (például terület- és településfejlesztés, regionális tervezés) és végrehajtás során is érvényre kell(ene) juttatni.

- *Területi szint:* A területi szintű környezetvédelmi tervdokumentációk tartalmát az adott területi szint (vármegye, település)⁴² fejlesztési koncepciójának, rendezési és fejlesztéspolitikai terveinek kidolgozása, a döntéshozatal és a végrehajtás, valamint a vonatkozó ágazati tervezése során érvényre kell juttatni. Szükség szerint kell felülvizsgálni, de legalább az NKP megújítását, felülvizsgálatát követően.
- *Vármegyei környezetvédelmi program (VMKP):* A vármegyei szintű célokat és intézkedéseket tartalmazza. A Kvt. előírása⁴³ alapján a vármegyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelme érdekében – a települési önkormányzatokkal és az illetékes vármegyei területfejlesztési tanáccsal egyeztetve – készíti el a VMKP-t, melyet a vármegyei közgyűlés hagy jóvá. A közgyűlés gondoskodik a program végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról és figyelemmel kíséri a feladatok megoldását. A vármegyei költségvetési zárszámadással egyidejűleg évente kell beszámolni a program végrehajtásáról. A vármegyék közösen regionális környezetvédelmi programot alkothatnak és támogatási döntéseikben elősegítik a programokban előirányzott fejlesztések támogatását.
- *Települési környezetvédelmi program (TKP):* A települési önkormányzatoknak kell elkészíteniük a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban. Célja a település természeti és épített környezetének védelme, fenntartható fejlesztése és az élhető lakókörnyezet biztosítása.

A települési önkormányzat (Fővárosi Önkormányzat is) a Kvt. előírása⁴⁴ alapján készíti el a TKP-t, amit képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá. A TKP az

⁴¹ Kvt. 40. § (4) bekezdés

⁴² Meg kell jegyezni, hogy a Kvt. 48/C. §-a tartalmazza még a regionális fejlesztési tanácsok és tervezési-statisztikai régiók előírásait, azonban azok jelenleg már nem léteznek és nem működnek.

⁴³ Kvt. 46. § (2) bekezdés a) pont

⁴⁴ Kvt. 46. § (1) bekezdés b) pontja

általános tartalmi követelményeken⁴⁵ túl a Kvt. által rögzített kötelező⁴⁶, illetve választható⁴⁷ feladatokat és előírásokat is tartalmaz.

A TKP főbb tartalmi elemei:

- *Környezeti állapotfelmérés* a levegőtisztaság-védelem, a vízvédelem és vízgazdálkodás, a talajvédelem, a zaj- és rezgésterhelés, a hulladékgazdálkodás, a természet- és tájvédelem stb. területén.
- *Célkitűzések és intézkedések meghatározása:* Például a környezetbarát közlekedés fejlesztése, az energiahatékonyság és megújuló energiák alkalmazása, a zöldterületek megőrzése és bővítése, továbbá klímavédelmi és fenntarthatósági intézkedések.
- *A végrehajtás eszközei és ellenőrzés:* Önkormányzati rendeletek és szabályozások, a pályázati és támogatási források bevonása, lakossági szemléletformálás és civil szervezetek bevonása, monitoring rendszer kialakítása az eredmények nyomon követésére.

A TKP végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról és figyelemmel kíséréséről a települési önkormányzat gondoskodik. A települési önkormányzatok – az önálló TKP mellett vagy helyett – közös TKP-t is alkothatnak⁴⁸, ami a határokon átnyúló környezeti hatások miatt kifejezetten üdvözlendő.

A program kidolgozójának a TKP tervezetét meg kell küldenie az illetékes hatóságoknak⁴⁹ véleményezésre. Az önálló és a közös TKP tervezetét a vármegyei önkormányzatnak⁵⁰ is meg kell küldeni. A véleményezők 60 napon belül tájékoztatják szakmai véleményükről a program kidolgozóját. A TKP végrehajtásának helyzetéről a lakosságot rendszeres időközönként tájékoztatni kell.

Az előzőek kapcsán arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a TKP elfogadása a Kvt. előírása alapján kötelező, s miután az egy normatív jellegű döntés, ezért annak **elmulasztása esetén vizsgálható az önkormányzat jogalkotási kötelezettségének megsértése**.⁵¹

- *Egyedi szint:* Ide tartoznak a gazdálkodó szervezetek környezetvédelmi tervezési feladatai, amelyek az esetek többségében ágazati jogszabályi előírásokon alapulnak, azonban önkéntes alapon is megvalósulhatnak.

7. A környezetvédelmi tervek végrehajtása

A korábbiak alapján is egyértelmű, hogy a környezetvédelmi tervezés nem csupán egy formai feladat, hanem lényegi és alapvető eszköze a természeti, gazdasági és társadalmi szempontok közelítésének és harmonizálásának. A magyarországi környezetvédelmi stratégiák, tervek és programok – miként a nemzetközi, vagy uniós dokumentumok is – vázolják fel és rögzítik azokat az „utakat”, amelyek révén elérhető

⁴⁵ Kvt. 48/B. § (2) bekezdés

⁴⁶ Lásd a Ktv. 48/E. § (1) bekezdését.

⁴⁷ Lásd a Ktv. 48/E. § (2) bekezdését.

⁴⁸ Kvt. 48/E. § (5) bekezdés

⁴⁹ Környezetvédelmi, hulladékgazdálkodási, ingatlanügyi, egészségügyi, vízvédelmi és vízügyi hatóságoknak. A környezetvédelmi hatóság a véleményezésbe bevonja az illetékes környezetvédelmi és természetvédelmi igazgatási szervet, a hulladékgazdálkodási hatóságot, a természetvédelmi kezeléséért felelős szervet, melyek 30 napon belül közlik véleményüket.

⁵⁰ Kvt. 46. § (2) bekezdés b) pontja

⁵¹ Kúria Kf. 39.843/2021/4.

az emberi tevékenységek ökológiai hatásainak csökkentése, a természeti erőforrások fenntartható kezelése, a környezeti károk minimalizálása stb.

Az esetek többségében az érintettek elvégzik a környezetvédelmi tervezési feladatokat és elkészítik a szükséges tervdokumentumokat, melyekben általában környezeti szempontból jó és vállalható célok, célkitűzések vannak. Ugyanakkor a környezetvédelmi tervrendszer, a tervek, programok kapcsán több probléma is észlelhető.

A Kvt. 30 éve lépett hatályba és azóta az egyes szabályozási tárgyakban⁵² alapvető változások történtek. Továbbá, míg a Kvt. a környezetvédelmi tervek rendszerét és viszonyát pontosan szabályozza, addig ilyen az egyéb ágazati tervek vonatkozásában nincs, és miután a különböző ágazatok saját terveiket külön-külön készítik el, így azok között sok esetben hiányzik a kellő összhang, illetve egymásnak ellentmondó célkitűzéseket tartalmaznak, melyek nem kerülnek feloldásra. Tehát hiába készülnek különböző minisztériumok által kitűnő országos hatáskörű tervek, programok, ha összhangjuk nem biztosított, illetve hiába tűz ki jó célokat az NKP, ha azzal más ágazatok tervei nincsenek szinkronban vagy esetleg szembe is mennek vele.

A környezetvédelmi tervezés korábban hivatkozott alkotmányos garanciális szerepe miatt alá kell húznunk, hogy a más tervekben megfogalmazottak nem üresíthetik ki a környezetvédelmi stratégiákban, tervekben meghatározott célkitűzéseket, intézkedési javaslatokat. Sőt, a tervek tárgyának függvényében felmerülhet az azok közti sorrendiség kérdése is, amennyiben a környezetvédelmi tervek az alapjogok és alkotmányos államcélok érvényesítése révén a legmagasabb szintű alaptörvényi szintet képviselik, míg esetleg más tervezési eszközök alacsonyabb szintű, nem feltétlenül cél-, hanem inkább (pl. gazdasági jellegű) eszközrendszert jelenítenek meg.

Mindezek miatt fontos feladat lenne a különböző ágazati stratégiák összehangolása, az ellentétes megállapítások kiszűrése és a különböző stratégiákban foglaltak összeütközésének feloldására szolgáló mechanizmus kialakítása. A 2012-2024-es időszakra szóló NFFS felett már eljárt az idő, az új NFFS2 pedig még nem került elfogadásra, ezért – a fentiek megvalósítása mellett – a második Keretstratégia létrejötte nagyban támogatandó.

A fentiekén túl a – nem csupán a hazai – gyakorlat sajnálatos módon azt mutatja, hogy ezeket a tervdokumentumokat nem vagy nem kellő súllyal veszik figyelembe a különféle szakpolitikák kidolgozása, a döntéshozatal, a jogalkotás vagy a hatósági engedélyezési eljárások során. Az NFFS legfrissebb – 2023-ban megjelent – előrehaladási jelentése megállapítja,⁵³ hogy *„a Keretstratégia céljainak többségét nem sikerült megvalósítanunk. A fenntarthatóságot szolgáló cselekvéseink nem rendszerszerűek, horizontális összehangolásuk hiányzik, egyes területeken pedig jelentős mértékben ellentétes irányban, a fenntarthatatlanság felé mozdultunk el.”* „A jövőbe való befektetések stratégiája érdemi kiigazításra szorul: a fizikai tőkébe való beruházások értéke olyan mértékben nagyobb a humán, a társadalmi és a természeti erőforrásainkba való befektetésektől, hogy az a hosszú távon fenntartható, eredményes gazdasági fejlődés akadályává vált. ... elkerülhetetlen egy jóval kiegyensúlyozottabb jövőbe való

⁵² Regionális fejlesztési tanácsok, tervezési-statisztikai régiók stb.

⁵³ https://www.nfft.hu/documents/d/nfft/nfft_5ehj_elfogadott_20231207_honlapra-pdf

*befektetési stratégia kialakítása és megvalósítása. Ez a humán és a társadalmi tőkébe való nagyobb arányú befektetéseket igényel, továbbá a gazdaság működtetése természeti környezeti áldozatainak csökkentését.*⁵⁴ Márpedig, amennyiben a kormányzati, gazdasági és társadalmi szereplők a különböző stratégiákban, programokban, tervekben foglaltakat végrehajtanák, úgy környezeti szempontból sokkal jobb helyzet állhatna elő.

Semmiképpen sem elegendő tehát, ha az érintettek elkészítik és megalkotják a jogszabályokban előírt tervdokumentumokat, azokat végre is kell/kellene hajtani. A hazai szabályozás szerint a stratégiáknak, terveknek – mint közjogi szabályozóeszközöknek – a megalkotó döntéshozón kívül terjedően nincs jogi kötő erejük, így végrehajtásuk csak nehezen kényszeríthető ki, miközben a hosszú távú tervezés alkotmányos garanciális szerepét az Alkotmánybíróság több esetben hangsúlyozta. Jól foglalják össze a tervezés fontosságával és a kapcsolódó jogi következményeivel összefüggő alapvető szempontokat az alábbiak: „(...) Az egyes stratégiák a közjogi szervezetszabályozó eszközök körébe tartoznak, ennek megfelelően a kibocsátót kötik, ugyanakkor azonban a közép- és hosszú távú tervezés és kiszámítható jogalkotás olyan szakmai kiindulópontjai is egyben, melyek figyelembevételére az elővigyázatosság és a megelőzés elveire is tekintettel különösen fontos az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében nevesített, a nemzet közös örökségének körébe tartozó elemek esetében. Ennek megfelelően ezen szakmai tartalmú stratégiák figyelmen kívül hagyása valamely jogszabályváltozás alaptörvényellenességének vizsgálata során külön is értékelendő a nemzet közös örökségét érintő, és az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerint a jövő nemzedékek számára is megőrzendő szabályozási tárgyak esetében.”⁵⁵

Komoly nehézséget jelent továbbá az is, hogy számos esetben a tervekben meghatározott célok, célkitűzések eléréséhez nem rendelik hozzá, nem biztosítják a szükséges forrásokat, sokszor a célok megvalósulását sem ellenőrzik, elmarad a megfelelő visszacsatolás.

Mindezek ellenére fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a **környezetvédelmi célokat (is) megfogalmazó tervdokumentumok negligálása**, figyelmen kívül hagyása a **korábban elfogadott közös társadalmi célok** megkérdőjelezését jelenti és **megvalósítását akadályozza**, ami a jelen generációk életkörülményein és alapvető jogain túl végsősoron a jövő nemzedékek érdekeinek sérüléséhez is vezethet.

⁵⁴ Továbbá azt is tartalmazza, hogy „A természeti tőke leépülésének és így a jövőben a rendelkezésünkre álló ökoszisztémaszolgáltatások elvesztésének három nagy antropogén forrása van: a területhasználatváltoztatás, az anyagátáramlás (kitermelések és szennyezések, hulladékok), valamint az éghajlatba való beavatkozás. 2013 óta mindhárom kulcsterületen romlott Magyarország teljesítménye! A biológiailag aktív területeink védelme és rehabilitációja (ebben különösen talajaink termőképességének fenntartása és a vízvisszatartóképesség növelése), a körforgásos gazdaságra való átállás (a természeti erőforrástermelékenység érdemi növelése) és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás gyorsítása nemzeti érdek és elengedhetetlen a szuverenitás-védelem ökológiai feltételeinek megteremtéséhez.” „az elmúlt évtizedben tapasztalt gazdasági növekedés – amely az uniós átlagot bőven meghaladó mértékben rombolja a természeti erőforrások mennyiségét és minőségét – nem fenntartható.”

⁵⁵ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat. [40]

Összegzés

Ahogy az Alkotmánybíróság a korábban hivatkozott döntéseiben is jelezte, a stratégiáknak, terveknek és programoknak az elővigyázatosság és megelőzés elveiből következően az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerinti, a nemzet közös örökségébe tartozó elemek védelme szempontjából különös jelentősége van, s ennek megfelelő súllyal kell értékelni őket.

Ezt a követelményt a környezetvédelmi szabályozás is visszatükrözi, ugyanis a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (7) bekezdésének a) pontja szerint a környezetvédelmi engedély megadására irányuló kérelmet – többek között – el kell utasítani, ha a tervezett tevékenység gyakorlása akadályozná a NKP-ban meghatározott környezeti célállapotok elérését.

A fentiekre is figyelemmel, a környezetvédelmi tervezésnek – az annak során megalkotott stratégiáknak, terveknek és programoknak – a gazdasági fejlődés, valamint a környezet- és természetvédelem közötti egyensúly megteremtésében, az ember és a természet harmonikus együttélésének biztosításában nélkülözhetetlen kulcsszerepük van. A környezetvédelmi tervezés egyértelmű célja, hogy a jelen nemzedékek társadalmi és gazdasági érdekeinek, életminőségének biztosítása az ökológiai egyensúlyt nem veszélyeztető módon valósuljon meg, és a jövő nemzedékek számára biztosítsa a fenntartható jövőt.

Ebből és a jövő nemzedékek érdekeinek védelméből következően az Országgyűlés, a Kormány, az önkormányzatok, a gazdálkodó és a civil szervezetek közös felelőssége, hogy hatékony környezeti stratégiákat, programokat alakítsanak ki, valamint hajtsanak végre a természeti környezet védelme, végső soron pedig az emberi életminőség és életlehetőségek fenntartása érdekében.

Dr. Bándi Gyula

a Jövő Nemzedékek Érdekeinek Védelmét Ellátó biztoshelyettes

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

Lezajlott az öt alkalmas klímaworkshop rendezvénysorozat a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében

Az „Együttműködésben a klímatudatos vízgyűjtő-gazdálkodásért” című LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében 2025 tavaszán öt településen – Hosszúhetényben, Csömörön, Cigándon, Bugacpusztaházán és Szombathelyen – szerveztünk klímaworkshopokat. A **„Térségi szintű vízgazdálkodási hálózátépítő klímaworkshop”** elnevezésű találkozók lehetőséget adtak arra, hogy az önkormányzatok és szakmai szervezetek képviselői megosszák egymással a vízgazdálkodással kapcsolatos tapasztalataikat, problémáikat, és közösen gondolkodjanak a megoldásokon. A rendezvények megszervezése és lebonyolítása a Klímabarát Települések Szövetségének közreműködésével történt.

A rendezvénysorozat fő célja az volt, hogy helyben, közösen térképezzük fel a vízzel kapcsolatos gondokat, és olyan ötleteket, jó gyakorlatokat mutassunk be, amelyek segítenek ezeket enyhíteni. A workshopokon kiemelten fontos volt, hogy párbeszéd induljon el a résztvevők között, hiszen a legtöbb esetben a vízzel kapcsolatos problémák nem állnak meg egy-egy település közigazgatási határán, hanem térségi szinten jelentkeznek. Ezért a megoldások is csak széleskörű összefogással valósíthatók meg.

A workshopok során minden helyszínen szakmai előadásokkal indult a program. Bemutattuk a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt eddigi eredményeit, különösen a mintaterületeken megvalósult beavatkozásokat és a szemléletformálás terén eddig tapasztalt hatásokat. Ezután a területileg illetékes vízügyi igazgatóságok szakértői beszéltek az adott térség vízgazdálkodási sajátosságairól és kihívásairól.

A rendezvényeken levetítettünk egy [rövidfilmet](#) is, amely a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében meghirdetett és már lezajlott **Önkormányzati Pályázati Program** nyertes településein megvalósult kisléptékű, de nagyon hatékony beavatkozásokat mutatja be. A kisfilm jól szemlélteti, hogy akár egyszerű eszközökkel, közösségi munkával is sokat tehetünk helyben a klímaváltozás hatásainak enyhítéséért.

Három olyan település – Hosszúhetény, Csömör és Bugacpusztaháza – is helyszíne volt a rendezvénysorozatnak, amelyek a Pályázati Program nyertes önkormányzatai voltak, így a helyszínen is be lehetett mutatni a megvalósult fejlesztéseket, beavatkozásokat. **Hosszúhetényben övárkokkal** lassítják a domboldalokról lezúduló víz lefolyását, így védve a település beépített területeit és a termőföldeket. **Csömörön egy szivárgó rönkgát** épült, és a helyi horgászto környezetét is **természetközeli** tették **partfalának** rendezésével. **Bugacpusztaházán** minden háztartás kapott egy esővízgyűjtő tartályt, ezáltal elősegítve a lakossági vízmegtartás elterjesztését. Az önkormányzat **fásítás**ba is kezdett a település mikroklímájának javítása érdekében.

Pál Attila ismerteti a Hosszúhetényben megvalósult természetes vízmegtartó megoldások eredményeit a résztvevőknek (2025.03.12.)

Résztvevők a csömöri klímaworkshop rendezvényen (2025.03.18.)

Cigándon a projekt keretében jelenleg zajló Vízyűjtő Pályázati Program eredményei kerültek bemutatásra az érdeklődőknek. Ez a pályázati program a projekt második pályázati programja, amelyben az ország különböző részein elhelyezkedő 5 önkormányzati együttműködés, konzorcium kap szakértői támogatást a vízgazdálkodási problémáik enyhítésére. Az észak-magyarországi Bodroghöz településeiben rendszeresen visszatérő vízgazdálkodási problémát jelent a belvíz, az aszály, illetve időszakosan az árvíz. A közös szakértői munka célja, hogy hosszú távon is fenntartható megoldásokat találjanak ezen összetett problémák enyhítésére a térségben. A rendezvényen résztvevők ennek a munkafolyamatnak a jelenlegi állásába nyerhettek betekintést.

Részvevők a Bugacpusztaházán tartott klímaworkshop rendezvényen (2025.04.03.)

A rendezvények második részében a résztvevők aktívan is bekapcsolódtak, megosztották, hogy milyen vízgazdálkodási problémákkal küzdenek településeiken, milyen megoldásokban látnak lehetőséget, és kikkel tudnának vagy szeretnének együttműködni a jövőben. A **síkvidéki településeken** jellemzően az aszály, a talajvízszint csökkenése és a mezőgazdasági művelés gazdálkodási gyakorlatából eredő gondok kerültek előtérbe. A **dombvidéki településeken** pedig az áradások, villámárvizek, sárelöntések jelentik a legjelentősebb kihívást. A beszélgetések során kiderült, hogy ezek a problémák sokszor összefüggnek, és csak közös gondolkodással, együttműködéssel lehet hatékonyan kezelni őket.

Záró rendezvény

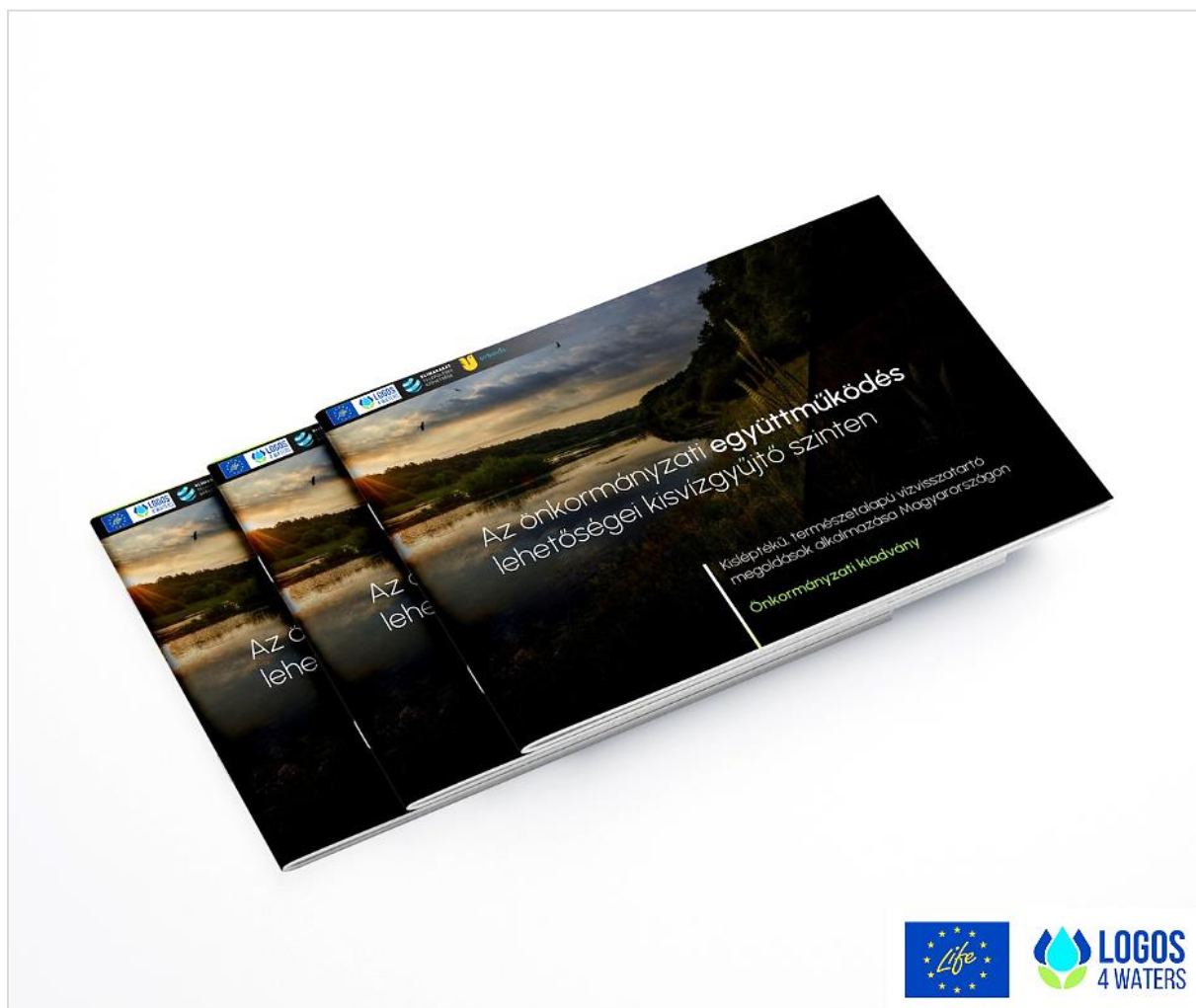
A sorozat záróeseményének helyszíne **Szombathelyen** volt, ahol személyes jelenlét mellett online formában is lehetőség nyílt a konferencián részt venni. A rendezvény keretében szakmai előadások hangzottak el aktuális pályázati felhívásokról, lehetőségekről, illetve arról, hogyan miért is kiemelten fontos a különböző szintű együttműködések kialakítása a hatékony vízgazdálkodási megoldások alkalmazása terén. A rendezvényt kerekasztal-beszélgetések is színesítették.

Egyik ilyen beszélgetés keretében projektek vezetői vitatták meg az önkormányzatok szerepét, az együttműködés fontosságát, a lakossági szemléletformálás eddig tapasztalható eredményeit és jövőbeni kihívásait. Csömör Nagyközség, Gyenesdiás Nagyközség és Bezi Község Önkormányzatának polgármestere, valamint Budapest XVII. kerületének, Rákosmente Önkormányzatának tanácsnoka részletezte az Önkormányzati Pályázati Program keretében megvalósult természetalapú megoldásokat. Kifejtették, hogy ezeket a kisléptékű beavatkozásokat hogyan fogadta a helyi lakosság, milyen eredményeket, hatásokat tapasztalnak és milyen terveik vannak a jövőre nézve.

*Résztevők a klímaworkshop rendezvénysorozat záró eseményén, Szombathelyen
(2025. 04. 29.)*

A rendezvénysorozaton került bemutatásra az **Önkormányzati együttműködés lehetőségei kisvízgyűjtő szinten** című [módszertani útmutató](#) is, mely a LIFE LOGOS 4 WATERS projektünk keretében készült. A szemléletes grafikákkal színesített kiadvány általános összefoglalót ad a hazai klímaváltozási helyzetképről, a vízgazdálkodási kihívások viszonyairól, illetve részletezi a projekt tapasztalatait a témában. Mindezek mellett átfogó képet ad a természetes vízmegtartó megoldásokról, azok síkvidéki és dombvidéki alkalmazási lehetőségeiről. A kiadvány egyik legfontosabb részét azonban az együttműködések lehetőségeinek feltárása és kiépítésének módszertana teszi ki – miért fontos az együttműködés, milyen szinteken lehetséges és érdemes, illetve hogyan, mely lépések mentén kell hatékony együttműködések kialakítani – ezen kérdésekre keresi a kiadvány a választ.

Bízunk benne, hogy ezek a rendezvények nemcsak új ismeretekkel, hanem új kapcsolatokkal is gazdagították a résztvevőket. A klímaváltozás hatásait egyedül nem, csak összefogással tudjuk kezelni. Már most is sok jó példa van az országban, amiből lehet tanulni és inspirálódni. Bízunk abban is, hogy sikerült újszerű ötletekkel megismertetni a résztvevőket a kisléptékű, természetes vízmegtartó megoldások terén.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály; Klímabarát Települések Szövetsége

Elstartolt a RuralProof Interreg Europe projekt!

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium (KTM) vezetésével 2025. május 1-jén elindult a RuralProof című projekt, amely az Interreg Europe Program keretében valósul meg. A négyéves projekt a KTM legújabb szakpolitikai kezdeményezése, amelyet a minisztériumon belül az Önkormányzati- és a Területfejlesztési Államtitkárság közös, szinergikus munkával koordinál.

A RuralProof projekt célja, hogy hozzájáruljon a regionális egyenlőtlenségek csökkentéséhez, különös tekintettel az elmaradott vidéki térségek fejlesztési lehetőségeinek feltárására. A program széles nemzetközi partnerségre épül: ír, lengyel, olasz, görög, lett, szerb és albán partnerek vesznek részt a megvalósításban, együttműködve a magyar vezető partnerrel.

A projekt kiemelt célkitűzései közé tartozik a városi és vidéki térségek közötti különbségek mérséklése. A RuralProof fókuszában az innovatív területfejlesztési megoldások, azaz az együttes kormányzás lehetőségeinek feltárása áll a vidéki területeken (figyelembe véve a társadalmi-gazdasági mutatókat, a földhasználatot, a közszolgáltatások és a közintézmények elérhetőségét stb.), amelyek a szakpolitikákba és stratégiákba illesztve csökkenthetik a városi és vidéki területek közötti egyenlőtlenségeket, és elősegíthetik a lemaradó régiók és mikro régiók (kistérségek) felzárkózását.

A projekt 2029. április 30-ig tart, a megvalósítás során sor kerül szakpolitikai eszközök értékelésére, jó gyakorlatok cseréjére, valamint új megoldások kidolgozására az együttműködő régiók részéről.

Az első nemzetközi partnertalálkozóra 2025. május 28–29-én került sor az olaszországi Calalzo di Cadore településen, ahol a résztvevők megosztották tapasztalataikat, összehangolták az elkövetkező időszak szakmai feladatait, és megalapozták a közös munkát.

A RuralProof projekt elindítása jelentős lépés a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium részéről abban az irányban, hogy a hazai közigazgatási és területfejlesztési politika integrált, európai szemléletű megközelítéssel válaszoljon a vidéki térségek előtt álló kihívásokra.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

A közigazgatást az élethez kell igazítani

A közigazgatást igazítsuk az élethez, azaz szemléletet kell váltanunk, és át kell térnünk a közigazgatási egység alapú fejlesztéspolitikáról a térségi fejlesztéspolitikára, amelynek egyik első jele a Versenyképes járások program - mondta Navracsics Tibor Tatán, a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság konferenciáján tartott előadásában.

A közigazgatási és területfejlesztési miniszter hozzátette, ahogy Magyar Zoltán felismerte az adatalapú közigazgatás jelentőségét, úgy nekünk a hatékony közigazgatás érdekében nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk az adatokra és korunk új munkavégzési módszerére, a digitalizációra.

Navracsics Tibor rámutatott, ma szakágazatokra töredezett szét a közigazgatás, és szükség lenne a terület holisztikus megközelítésének újbóli bevezetésére. Úgy vélte, újra meg kellene teremteni azt az átfogó szemléletet, mely a nemzet és a közjó szolgálata érdekében, a szakágazati különbségek ellenére is összefogná a közigazgatásban dolgozókat.

A miniszter kiemelte; Magyar Zoltán fogalmazta meg elsőként a máig érvényes célt, hogy a közigazgatás célja a közjó szolgálata, és teljesítményét ahhoz kell mérni, hogyan járul hozzá a közjó gyarapításához, a nemzet boldogságának növeléséhez.

Magyar Zoltán erkölcsi nagyságát mutatja, hogy végigvizsgálta a szovjet kommunizmus, a nemzetiszocialista Németország és a fasiszta Olaszország közigazgatási rendszerét. Láta ezek működését, és számára mégis az Amerikai Egyesült Államok demokratikus rendszerben működő, hatékonyság alapú közigazgatása jelentette a példát - mondta a tárcavezető.

A Tatán született és ott is dolgozó Magyary Zoltán a magyar közigazgatás egyik legfontosabb elméleti és gyakorlati szakembere, nemzetközileg elismert tudósa volt. Munkáival megalapozta a közigazgatás tudományos igényű újjászervezését.

Feleségével, Techert Margit filozófussal a szovjet front elől 1944-ben előbb Tatára, majd Héregre menekültek. 1945. március 24-én - az átvonuló szovjet csapatoktól elszenvedett atrocitások hatására - az önkéntes halált választották.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

A közigazgatásban dolgozók egy családot alkotnak

Mi, akik a közigazgatásban dolgozunk, akik bármilyen formában is a munkánkkal érintkezünk a közigazgatással, tulajdonképpen egy családot alkotunk - mondta a közigazgatási és területfejlesztési miniszter a Magyary Zoltán-díjak átadásán Budapesten.

Navracsics Tibor hozzátette, azon meggyőződésünk alapján, amit Magyary Zoltán is vallott, hogy van valami magasabb rendű, nemesebb cél annál, hogy az ember pusztán a saját ambícióit, saját érdekeit teljesíti ki, amikor a tehetségét, a műveltségét a kapcsolatteremtő képességét a közösség, a közjó érdekében kamatoztatja. Részben ezzel indokolta, hogy miért Magyary Zoltán születésnapját - június 10-ét - választották a magyar közigazgatás napjának.

A miniszter kiemelte, a közigazgatás az a mindennapi kormányzati tevékenység, legyen szó önkormányzati, akár központi kormányzatról, amelynek egyetlen célja szabad, hogy legyen: a közjó szolgálata, minden magyar polgár szolgálata.

A miniszter úgy vélte, *"ez az ami összeköt minket ez az ami megengedi számunkra, hogy a pártpolitikai vitákat is félretéve most június 10-én együtt ünnepeljük a magyar közigazgatást"*.

Egyúttal jelezte, hogy nézzenek szembe annak problémáival, hiszen mint ahogy egy családban szokott lenni, pontosan tisztában vannak a mulasztásaikkal, a késlekedéseikkel, *"de legyünk tisztában azzal is, hogy milyen óriási munkát végeztünk az elmúlt években és különösen itt van az ideje annak, hogy megbecsüljük, jutalomban részesítsük és felhívjuk a figyelmet azokra a családtagjainkra, akik a közigazgatásban minden nap dolgoznak"*.

Ezt követően adta át Navracsics Tibor a közigazgatásban végzett magas színvonalú kormánytisztviselői szakmai munka, illetve a közigazgatással összefüggő, annak érdekében végzett kiemelkedő tevékenység elismeréseként a Magyar Zoltán-díjakat. Magyary Zoltán-díjban részült Szabó Sándor, a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal vezető főispán, a területi közigazgatás érdekében kiemelkedő szakmaisággal végzett vezetői munkája, valamint Magyarország nemzetközi képviselői betöltött szerepe elismeréseként.

Szintén Magyary-díjat vehetett át a közigazgatás fejlesztése érdekében évtizedek óta nagy hivatástudattal végzett magas színvonalú szakmai munkája elismeréseként Szegvári Péter, címzetes egyetemi docens, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Alkotmányjogi Tanszékének oktatója.

A rendezvényen Navracsics Tibor átadta még a Közigazgatás Szolgálatáért Érdemrendeket és a Miniszteri Elismerő Okleveleket is.

Magyary Zoltán a magyar közigazgatás egyik legfontosabb elméleti és gyakorlati szakembere, nemzetközileg elismert tudósa volt. Munkáival megalapozta a közigazgatás tudományos igényű újjászervezését.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Habsburg Ottóról nyílt tárlat az Oszakai Világkiállítás magyar pavilonjában

Panelbeszélgetés és a Habsburg Ottó: Életút és örökség című tárlat várta az Oszakai Világkiállítás magyar pavilonjába látogatókat.

Tavaly szeptemberben a Habsburg Ottó Alapítvány és a Liszt Intézet közösen szervezte a Habsburg Ottó: Életút és örökség című tárlatot és konferenciát Tokióban annak alkalmából, hogy 2024-ben Magyarország európai uniós tagságának 20. évfordulóját ünnepeltük, és az EU Tanácsának soros elnöki tisztét is betöltöttük - emlékeztetett Merényi Krisztina, a tokiói magyar nagykövetség kulturális szekciójaként működő Liszt Intézet igazgatója a tárlatot és a panelbeszélgetést megnyitó beszédében.

Hozzátette: a tárlatnak nagy aktualitást adott, hogy Habsburg Ottó elkötelezetten támogatta az európai integrációt, és Japánhoz való kötődése is erős volt. Az anyagot azóta már több helyszínen is bemutatták - jegyezte meg.

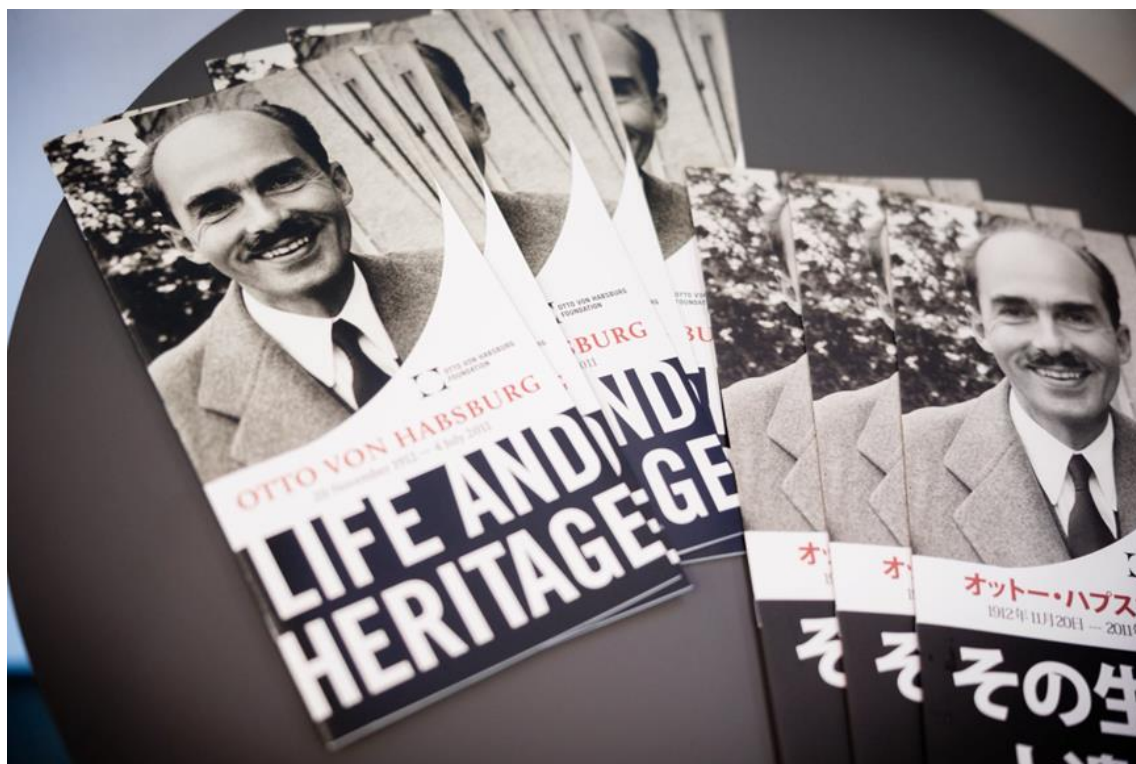
A panelbeszélgetést Habsburg Ottó és Japán kapcsolatáról Pröhle Gergely, Magyarország korábbi berlini és berni nagykövete, a Habsburg Ottó Alapítvány igazgatója vezette.

Habsburg György, Magyarország párizsi nagykövete a többi között arról ejtett szót, hogy amikor elkísérte édesapját európai utazásaira, mindenhol komoly tisztelettel fogadták, s Japánba érkezve is azt tapasztalta, hogy nagy nyitottsággal várták.

Habsburg Ottót optimista embernek nevezte, aki minden beszédét azzal fejezte be, hogy megpróbálta elmagyarázni, miért kell optimistának lenni. Mindennek az üzenete az volt, hogy egy jobb jövő érdekében kell és érdemes dolgozni - hangsúlyozta.

Tokumoto Ejcsiró író, újságíró emlékeztetett: Habsburg György fő tevékenységi területe Európa volt, ugyanakkor hosszú és szoros kapcsolatot tartott fenn Ázsiával. Az 1950-es évek elejétől kezdve az 1990-es évekig többször járt Japánban, lehetősége adódott, hogy meghallgassa a császárt, és találkozott japán miniszterelnökökkel is.

Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter az Európát érintő kérdésekről kiemelte: fontos, hogy ismerjük egymás kulturális kódjait és történelmi referenciáit a jövő, a békés és integrált Európa érdekében. Olyan európaiakra és európai vezetőkre van szükség, akiknek európai perspektívájuk és európai jövőképük van - jelentette ki.

A kiállítási anyag azt mutatja be, hogy Habsburg Ottó a második világháborút követően miként segítette a Japán és a transzatlanti térség közötti nemzetközi kapcsolatok kialakítását.

A főherceg az 1950-es évektől kezdve gyakori vendég volt Japánban, ahol nemcsak a császári család tagjaival került szoros kapcsolatba, hanem több miniszterelnökkel és gazdasági szereplővel is. A vasfüggöny lebontása érdekében végzett európai parlamenti tevékenysége, különösképpen a páneurópai piknik során betöltött szerepe fontos inspiráció volt a japán politikusok és közvélemény számára - olvasható a Habsburg Ottó Alapítvány honlapján.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Halimba sikere, hogy 50 évvel ezelőtt létrehozta az óvodát

Halimba sikere a többi között annak köszönhető, hogy 50 évvel ezelőtt bátor döntéssel létrehozta az óvodát, amely egy befektetés volt a jövőbe, hiszen most látható, hogy bőven megtérült a befektetés - mondta a közigazgatási és területfejlesztési miniszter a Halimbai Hársfa Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha 50 éves fennállása alkalmából rendezett ünnepségen.

Navracsics Tibor hangsúlyozta, hogy a Veszprém vármegyei község Magyarország településeinek abba az egyharmadába tartozik, amelynek nő a népessége, s ez nagy részben köszönhető az óvoda megalapításának, vagyis a halimbai vezetés 50 évvel ezelőtti merészsége bőven kifizetődött.

Úgy vélekedett: abban, hogy Halimba ma egy virágzó község, nagyon komoly szerepük van a gyógynövényeknek, a természettel harmóniában élésnek, valamint "a halimbaiságnak, ami sokkal erősebben tartja meg itt a fiatalokat, a felnőtteket, mint bármely más, esetleg ilyen önazonosság-tudattal nem bíró települések esetében".

Navracsics Tibor szerint a Hársfa Óvoda "nem csupán falakat ad, nem csupán meleget ad télen és játszóteret ad nyáron, hanem egy olyan közösséget is, amely Halimba egészének megtartásához hozzájárul".

Megjegyezte, hogy ennek köszönhetőek a település sikerei: az elmúlt három évben közel 500 millió forintnyi fejlesztési forrás jutott a községbe, így megújult az óvoda, és faluszerre számos olyan létesítmény, amely az életminőséget javítja.

Kovácsné Véber Eszter (független) polgármester felidézte, hogy ötven évvel ezelőtt nagy igény volt Halimbán az óvodára, amely miután megnyitotta kapuit, sok szülőnek segítséget jelentett. Akkoriban kétszoboros volt az intézmény, illetve volt egy főzőkonyha, a későbbi évtizedek fejlesztéseinek köszönhetően mára háromszoboros lett az óvoda, van egy mini bölcsőde, és ősztől pedig családi bölcsődét is szeretnének üzemeltetni - fűzte hozzá.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

30. Városi Polgármesterek Randevúja

Esztergomban a Szent Adalbert Rendezvényközpont Dísztermében került sor 2025. június 3-án a jubileumi, 30. Városi Polgármesterek Randevújára, melynek ötletgazdája és kivitelezője a kezdetektől a Szféra. Nem véletlenül esett a választás – ahogyan a helyiek nevezik - „Magyarország első városára”. Magyarország egyik legrégebbi településéről van szó, amely már az őskorban lakott volt; a Várhegyen és környékén 18-20 ezer éves településnyomokat tártak fel. A 10. században Géza fejedelem Esztergomot tette meg székhelyéül, itt született fia, Vajk, a későbbi Szent István király. István uralkodása alatt Esztergom az ország vallási központjává vált, itt alapították meg Magyarország első érsekségét.

A török hódoltság idején, 1543-tól 1683-ig, Esztergom oszmán uralom alatt állt, és ez idő alatt jelentős károkat szenvedett. A 18. és 19. században a város újjáépült, és 1820-ban visszanyerte érseki székhely státusát. Ekkor kezdődött meg a ma is látható bazilika építése: 1856-ban készült el, amelynek fenséges látványában a jubileumi polgármester találkozóra igyekvő vendégek is részesülhettek.

A 20. században Esztergom határvárossá vált, különösen Trianon, majd a II. világháborút követő szovjet megszállás brutális elnyomóintézkedései nyomán elvesztette korábbi vonzáskörzetének jelentős részét, az egyház működését pedig minden eszközzel akadályozták. Mára a város visszanyerte korábbi egyházi jogait, politikai és gazdasági befolyását, jelentős kulturális és történeti központtá vált, számos műemlékkel és múzeummal várja a látogatókat.

A 30. polgármester találkozón az időjárás a szervezők kedvében járt, mert vakító napsütésben érkezhettek a vendégek a méltóságteljes épületbe. Teljesen megtelt a díszterem, több mint száz városvezető előtt bemutatkozott az Esztergom Táncegyüttes. A tavalyi helyszín, Karcag nevében Szepesi Tibor polgármester köszöntött, majd Hernádi Ádám Esztergom MJV polgármestere üdvözölte a jelenlevőket. Dr. Dukai Miklós, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium önkormányzatokért felelős államtitkára átadta a rendezvény fővédnökének, dr. Navracsics Tibor miniszternek az üzenetét, majd szakmai kérdésekről beszélt előadásában.

A rendezvényen az önkormányzatok működése szempontjából fontos magyar cégek vezetői is megfogalmazták szakmai üzenetüket. Wachtler Tamás a Porsche Hungaria ügyvezető igazgatója az autóipar kilátásait elemezte, miközben tesztvezetés során lehetőség nyílt a legmodernebb gépkocsik kipróbálására is.

A gazdaságvezetők nagy érdeklődéssel kísért prezentációját a Magyar Telekom folytatta. A telekommunikációs óriás képviselőjében képviselőjében Bartók Tamás, Solution Sales Expert a manapság talán legtöbbször szóba kerülő kérdés egy speciális vetületéről tartott előadást. Arról beszélt, vajon milyen szerepet játszhat az önkormányok működtetésében a mestercéges intelligencia.

Dr. Oltványi Tamás a Szféra ügyvezetője elmondta, cége a rendezvénysorozatra 1997-ben díjat alapított, amely tisztelgés az önkormányzatban munkálkodók előtt. Szász Endre festőművész linómetszetét dr. Dukai Miklós államtitkár adta át az ünnepelteknek. Az április közepétől május közepéig tartott országos internetes szavazás alapján idén a következő városvezetők kapták az elismerést:

**Év Polgármestere: Dr. Farkas Ciprián (Sopron),
Év Alpolgármestere: Dr. Széles Diána (Debrecen),
Év Jegyzője: Dr. Veres Ildikó (Újfehértó).**

Az Év Polgármestere városának az elektromos gépkocsitöltők forgalmazója, a MOON jelképesen átadott egy berendezést, amit a városban fognak telepíteni.

A Városi Polgármesterek Randevúját immár 30 év óta magáncéggként szervező Szféra idén is különleges gesztust gyakorolt, mert köszöntött egy, különösen sikeresnek ítélt várost ez alkalomra készített nagyméretű kulccsal. A **Sikeres Város Kulcsa díjat Hajdúszoboszló** kapta, mert évek óta több mint egy millió vendégéjszakával a magyar turizmus meghatározó települése. A díjakat dr. Dukai Miklós államtitkár adta át a Czegledi Gyula polgármesternek.

Forrás: www.szferaeuropa.hu (Szféra Európa Kft.)

Összefogásra van szükség a sikeres vízgazdálkodáshoz

A vízgazdálkodás területén csak összefogással és szemléletváltással érhetünk el eredményeket: a gazdálkodók, a vízügyi ágazat, az önkormányzatok és az állam együttműködésére egyaránt szükség van – hangsúlyozta Hubai Imre, az Agrárminisztérium mezőgazdaságért felelős államtitkára a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetségének szakmai rendezvényén, Maroslelén.

Az államtitkár a rendezvényen arra emlékeztetett, hogy az eredményes mezőgazdasági termeléshez elengedhetetlen a vizekkel való felelős gazdálkodás, ami nemcsak az agrárium szereplői, hanem a jövő nemzedéke szempontjából is kiemelten fontos. „Együtt kell működnünk a természettel, aminek módja a talaj szervesanyag-tartalmának és vízmegkötő képességének javítása, a párologtató felületek növelése és a tájban történő vízmegtartás” – világított rá. Majd hozzátette, a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásban fontos szerepet játszik a vízgazdálkodás eddigi gyakorlatának megváltoztatása és a hosszú távon fenntartható módszerek elterjesztése annak érdekében, hogy a mezőgazdasági vízigény biztosítható legyen.

Hubai Imre kiemelte, az agrártárca célja, hogy az öntözött területek nagysága folyamatosan és jelentősen emelkedjen, valamint 2030-ra megközelítse a 350 ezer hektárt. A Vidékfejlesztési Programban több mint 1300 vízgazdálkodási projektet támogatott a minisztérium, több mint 168 milliárd forint összegben. Ezek eredményeként 32 ezer hektárral bővült az öntözött terület, valamint számos régi infrastruktúra is felújításra került. Ezen belül több mint 130 öntözési közösség nyert el vissza nem térítendő támogatást, csaknem 10 milliárd forint összegben.

Kifejtette, a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv keretében tovább ösztönzik a vízmegtartó gazdálkodási gyakorlatok alkalmazását. A pályázatok azokat a műszaki megoldásokat helyezik előtérbe, amelyek figyelembe veszik a felszíni és felszín alatti vízkészletek szűkösségét, és ennek megfelelően maximális víztakarékossággal járnak. Ennek megfelelően két felhívást is meghirdetett a tárca. A nagyobb, összetettebb öntözésfejlesztési beruházások megvalósítása érdekében kiírt pályázat keretösszege 49,3 milliárd forint, míg a kisebb felhívás 16,5 milliárd forintos kerettel elérhető.

Fotó: Pelsőczy Csaba

Az államtitkár szerint a hagyományaink egy részét is felül kell vizsgálnunk a vízmegtartás érdekében: a forgatás nélküli talajművelés például segíthet a VízŐr technológia alkalmazásában. Emellett a növénytermesztés területén is nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szárazságtűrőbb fajtákra, és a meglévő talajvízzel, illetve a csapadékkal is sokkal fegyelmezettebben kell gazdálkodnunk, mint eddig bármikor.

Forrás: www.kormany.hu (Agrárminisztérium)

A Hortobágyi Csárdában lett hungarikum a csárda

Hungarikummá nyilvánították a csárdát és a badacsonyi kéknyelűt a Hungarikum Bizottság hortobágyi ülésén. A Magyar Értéktárba került a Pető-módszeren alapuló Konduktív Pedagógia Rendszer, valamint a Békés vármegyei szücsbimbó és a magyar nyereg. Ezzel a Hungarikumok Gyűjteményébe tartozó értékek száma 96-ra, a Magyar Értéktár pedig 158-ra emelkedett.

A Hungarikumok Gyűjteményébe került a csárda, amely hagyományosan Magyarországra jellemző, a kora újkortól szálláshelyként és vendéglátóhelyként is üzemelő, a mai napig létező vendéglátó-ipari egység, komplexum. Nagy István közösségi média oldalán közzétett [videóüzenetében](#) úgy fogalmazott, a bizottsági ülésnek helyszínt adó több mint 300 éves Hortobágyi Csárda is szerves része a magyar kultúrának, értékőrző és értékközvetítő, erre pedig végtelenül büszkének kell lennünk.

Hozzáátette, szintén hungarikummá nyilvánították a badacsonyi kéknyelűt. Ez azért is különösen fontos számunkra, mert alig 45 hektáron termesztik ezt a szőlőfajtát. Olyan is előfordult, hogy a világ legjobb borává választották az ebből a szőlőből készült nedűt. A Kéknyelűt, autochton fajtának, vagyis ősi, keletkezési helyén maradt, tehát őshonos fajtának tekinti a szakirodalom.

Fotó: Fekete István

Magyar Értéktárba került a Pető-módszeren alapuló Konduktív Pedagógia Rendszere, ami mozgássérült emberek számára segít a testi-lelki fejlődésben, a képességeik visszaszerzésében és a társadalomba való jobb beilleszkedésben. A világban egyedülálló, hogy a konduktív pedagógia egyaránt része a köznevelésnek és a közegészségügynek is.

Mától a Békés vármegyei szűcshímzés szintén a Magyar Értéktár részét képezi. Az agrárminiszter videójában elmondta, olyan élő közösségek űzik a mai napig ezt a mesterséget, aminek elismerése fontos ahhoz, hogy a jövő nemzedékének átmentsük ezeket a hagyományokat. A Békés vármegyei szűcsmesterség a 18. század első felében jelent meg szervezett formában, amikor megalakult az első céh. A 19. században a vármegye gazdasági fejlődése kapcsán megnövekedett az igény a színvonalas lakáskultúra és a módosabb öltözködés iránt. A díszesen kivarrott ködmönök, subák elterjedt viseleti darabjai voltak Békés vármegye lakosságának. 2021-ben a „Békés megyei szűcshímzés élő hagyománya” felkerült a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére is.

A tárcavezető aláhúzta, nagy büszkeséggel tölti el a bizottságot, hogy a magyar nyereg is az értéktárba került, ami számos hőstett végrehajtásában játszott főszerepet.

A bizottság beszámolójából kiderül, az eddigi kutatások és a leggazdagabb, illetve a legrangosabb közgyűjtemények anyagát feldolgozó vizsgálatok alapján megállapíthatjuk, hogy nyergünk keleti kulturális örökségünk része, amely a Kárpát-medencében történt megtelepedést követően bizonyos belső fejlődési folyamaton ment át. Ennek eredménye a magyar nyereg, s annak legelterjedtebb változataként a tiszafüredi nyereg – a használatból való kiszorulásáig – parasztságunk köznapi életében és ünnepi alkalmában is megbecsülés tárgya volt.

Nagy István azzal zárta videóüzenetét, hogy a Hungarikum Bizottság mai döntéseivel nemzeti öntudatunk gazdagabb és több lett, mint tegnap volt.

Forrás: www.kormany.hu (Agrárminisztérium)

Korszakok határán áll a magyar vízgazdálkodás

A Víz a tájba! program vezérgondolata is jelzi, hogy korszakok határán áll a magyar vízgazdálkodás - jelentette ki az Energiaügyi Minisztérium vízgazdálkodásért felelős államtitkára a Bács-Kiskun vármegyei hajósi duzzasztónál tartott sajtótájékoztatón.

V. Németh Zsolt "A víz útja a Homokhátságig" témában tartott tájékoztatón elmondta, hogy lassan lezárul Magyarországon az árvízvédelmi rendszer kiépítése, létrehozva ezzel Európa legkiterjedtebb, legnagyobb biztonságot adó rendszerét is.

"A Víz a tájba! korszaka" nem most kezdődött el - emlékeztetett -, az elmúlt tíz évben már 170 milliárd forint összegű, a vízkészletek pótlását célzó beruházás történt az országban.

Ezek között van a Mosoni-Duna, az Ős-Dráva vagy éppen a debreceni Civaqua-program első fázisa - tette hozzá. A befejezett programok közül azonban a Homokhátság szempontjából a legfontosabb a Kvassay-zsilip, ennek a műtárgyegyüttesnek a felújítása, a szivattyútelep megépítése - mondta az államtitkár. V. Németh Zsolt jelezte, az új korszak nemcsak másfajta beavatkozásokat jelent, hanem másfajta együttműködést is.

Bányai Gábor, a Dél-alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna komplex fejlesztéséért felelős kormánybiztos arról beszélt, hogy a Homokhátság már nagyon régóta szenved az aszálytól. Az elmúlt öt évben felgyorsult a felmelegedés, az elpárolgási index megduplázódott, az aszályos, forró napok száma többszöröse a korábban megszokottakhoz képest.

Az elhangzottak szerint a Kvassay-zsilip átadása az első lépés, hogy a Duna vize biztonságosan a Homokhátság lábához kerüljön. A következő lépés a víz feljuttatása a Dunát a Tiszától elválasztó, magasan elhelyezkedő térségekbe. A hajósi vízkivétel által azonban megvalósulhat a régi törekvés, hogy a Duna vízrendszerét összekössék a Tisza vízhálózatával, ezáltal pótolva a csökkenő felszín alatti vízkészleteket.

A térséget érintő beruházás Hajós, Császártöltés, Kéleshalom, Kunfehértó, Harkakötöny, továbbá Kiskunhalas térségében valósul meg a térségi vízpótlás helyreállítása, különösen az ökológiai vízigények kielégítése érdekében.

A kormánybiztos bízik benne, hogy a kormánydöntéssel és a rendelkezésre álló forrással megvalósulhat az érintett 11 ezer négyzetkilométer megmentése a kiszáradástól, és "nem lesz sivatag a Homokhátság".

Font Sándor, a térség országgyűlési képviselője a Duna-Tisza köze legnagyobb problémájának nevezte a Homokhátság tartós vízszintcsökkenését. Felidézte, hogy a probléma kezelése érdekében Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke még ellenzéki képviselőként már a kilencvenes évek végén benyújtott egy országgyűlési határozati javaslatot, amelyet meg is szavazott a parlament. Az elmúlt 28 évben azonban az érintettek nem tudtak megegyezni a beavatkozás módjában és annak kivitelezésében - tette hozzá.

Elmondása szerint most azonban "a döntés megszületett, a forrás biztosítva van", és már a környezetvédelmi, illetve vízjogi engedélyek is rendelkezésre állnak. Kiemelte, hogy első ütemben a Homokhátság vízutánpótlásának megfékezésére mintegy 67 milliárd forintot fordítanak.

Telkes Róbert, az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság igazgatója felidézte, hogy már negyven évvel ezelőtt észlelték a szakemberek, hogy csökken a talajvíz szintje a Homokhátságon, és azóta dolgoznak ennek kezelésén. A Kvassay-zsilip kulcslétesítménye lesz a homokhátsági vízpótlás megvalósításának, hiszen elősegíti a későbbiekben létesülő hajósi vízkivétel működésének üzembiztonságát.

A projekt részleteiről elmondta, hogy a Duna-völgyi-főcsatorna hajósi duzzasztójától egy kilométerre kiépítenek egy szivattyútelepet, ahonnan nyomócsöveken keresztül tíz kilométeren át a 45 méterrel magasabban fekvő Kéleshalomra jut a víz egy egymillió köbméter kapacitású tározóba. Onnan már kisebb átemelésekkel el lehet osztani a vizet egyebek mellett Kiskunhalas irányába - tette hozzá.

A tervek szerint a projekt keretében a hajósi duzzasztótól mintegy tíz kilométerre északra egy másik duzzasztó is épül majd. Ennek feladata a Duna-völgyi-főcsatornán folyó víz szintjének megemelése lesz.

Az igazgató emlékeztetett, hogy az őrzégi terület a közelmúltig rendkívül belvívveszélyes terület volt, azonban a csatornák, amelyeket korábban lecsapoltak, immár a víz visszavezetését szolgálják majd. Ehhez kell a duzzasztó is, amely Hajós, Homokmégy, Dusnok, Sükösd, Érsekcsanád térségét tudja majd vízzel ellátni.

A helyszínen kiosztott sajtóanyag szerint az előzetes modellvizsgálatok alapján a dunai vízkivétel kiépítése nélkül, a Ráckevei (Soroksári)-Duna — Kiskunsági-főcsatorna — Duna-völgyi-főcsatorna vízvezetési nyomvonalon, első ütemben másodpercenként 3 köbméter vízhozammal történhet a homokhátsági területre a vízpótlás az öntözési időszakon kívül, a téli-tavaszi időszakban.

A tervek alapján az első ütem létesítményeinek kibővítésével, fejlesztésével, valamint a Fajsz térségébe tervezett dunai vízkivételi mű megvalósításával a későbbiekben másodpercenként 18 köbméter vízhozamú pótlás érhető el a Homokhátság irányába.

Forrás: www.kormany.hu (Energiaügyi Minisztérium)

Megszavazta az Országgyűlés az állatvédelmi szabályok szigorítását

Megszavazta az Országgyűlés az állatvédelmi szabályok szigorítását; a Tuzson Bence igazságügyért felelős miniszter és Ovádi Péter állatvédelemért felelős kormánybiztos által benyújtott törvényjavaslatot egyhangúlag, ellenszavazat nélkül fogadták el - közölte az Igazságügyi Minisztérium.

Az új szabályozás érinti az állatkínzók és illegális állatkereskedők szembeni következetesebb fellépést, az élő állattal való koldulás és élő állat nyereményjáték díjaként való kisorsolásának tilalmát, a felelős állattartás és állatvédelmi oktatás népszerűsítését, valamint a bántalmazott állatok sorsának mihamarabbi, gyors rendezését is - írták.

Ovádi Péter közleményében azt írta: az elfogadott törvény szerint, aki az állatkínzást ebrendészeti telep vagy állatmenhely működtetése során követi el, súlyosabb büntetésre számíthat a jövőben. A büntetési tétel még magasabb akkor, ha mindezt tíznél nagyobb számú állatra követik el.

Az indokolás szerint a létesítmények üzemeltetésében résztvevő személyeknek és gondozóknak fokozott felelősségük van, továbbá a társadalom bizalmát élvezik, ami indokolja, hogy állatkínzás elkövetése esetén szigorúbb büntetésre számítsanak.

A törvény önálló bűncselekményként kezeli, ha valaki a jogszabályban meghatározott kor előtt a kölyköket anyjuktól leválasztva, kereskedelmi mennyiségben az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít.

A közelmúltban is napvilágot látott súlyos esetekre reagálva a törvény szerint az élő állatokkal való koldulás szabálysértésnek minősül a jövőben. Az indokolásban felidézik, hogy "a kiszolgáltatott állatokkal próbálják az embereket érzelmileg manipulálni, valamint az állatok kikötve, hóban-fagyban, a tűző napon, akár étlen és szomjan élnek."

Az új szabályozás szintúgy tilalmazza az élő állatok nyereményjáték díjaként való kisorsolását is. Kiemeli: a törvény értelmében az állatvédelmi eljárások során a hatóságok könnyebben és gyorsabban rendezhetik majd a jövőben a bántalmazott állatok sorsát annak érdekében, hogy ezek az állatok mihamarabb biztonságos környezetbe kerülhessenek.

Amennyiben az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezett állattartó a kötelezettségének önként nem tesz eleget, úgy az állatvédelmi hatóság a kötelezettség teljesítéséig az állattartót az állattartástól eltilthatja. Cél, hogy az állatvédelmi hatóság által előírt, az állatok védelmét szolgáló kötelezések elmulasztása ne legyen bírság megfizetésével kiváltható, hanem ezek elmulasztása esetén a bírság kiszabása mellett az állattartástól való eltiltás is alkalmazhatóvá válik - ismertették.

Az indokolásban kiemelik: a súlyos esetekben nem életszerű a bántalmazott állat ideiglenes elszállítása, ezért szükséges megteremteni, hogy a hatóság mérlegelhesse az állat azonnali elkobzásának lehetőségét is.

A törvény kitér az állatvédelmi ismeretterjesztés fontosságára, ennek értelmében rendeletben fogják megállapítani az állatvédelmi képzés és oktatás részletes szabályait.

Az új szabályok a kihirdetést követő 61. napon lépnek hatályba.

Forrás: www.kormany.hu (Igazságügyi Minisztérium)

Annak a településnek, amelynek múltja van, jövője is lesz

Annak a településnek, amelynek múltja van, jövője is lesz - jelentette ki a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésekért felelős helyettes államtitkára Vas vármegyei Iváncon.

Vincze Máté az Ivánc keletkezését elbeszélő 1353-as oklevél díszes másolatának ünnepélyes átadásán arról beszélt: a település múltja kiemelkedő, a Petőfi Kulturális Program keretében meghirdetett, Légy büszke az örökségedre! alprogram révén átadott oklevélmásolat csak az egyik fontos emlék a sorból. Rámutatott: levéltári forrásokban már az Árpád-kortól fellelhető a helyi templom említése, majd később is előkerül Ivánc az oklevelekben olyan történelmi fordulópontok idején, amelyek generációk jövőjét határozták meg. Vincze Máté kiemelte: az elmúlt ezer évben az ivánciak mindig a jövőbe tekintettek, és szerencsére - a levéltáros szakemberek munkájának köszönhetően - erről máig fellelhető történelmi források tanúskodnak, amelyekhez könnyű visszanyúlni.

A Petőfi Kulturális Programról szólva a helyettes államtitkár kifejtette: az a szaktárca kezdeményezése, mely éppen ilyen "identitásmorzsákat" igyekszik felkutatni, és a levéltárak segítségével emlékeztetni a helyi közösségeket arra, hogy milyen fantasztikusan gazdag a múltunk, úgy a családtörténet, mint a közösségek vagy a nemzet történelme vonatkozásában.

Békés Márton történészt idézve kitért arra is: Iváncon egy valódi közösség él, ennek egyik fontos pillére az a ritka, kölcsönösen szoros kapcsolat, amely a település és a Sigray grófi család között a történelem során kialakult. Sigray Antal nem csupán a település mai templomát építtette, a Rába-mentéhez, a tájhoz, a szülőfalujához tartozás számára felelősségvállalást is jelentett, amely politikusi szerepvállalásában is testet öltött. Körmenten tartott 1937-es beszámolója egyenesen országos jelentőségű eseménnyé vált, hiszen az valóságos zászlóbontás volt, amelynek nyomán "kezet fogott egymással a legitimizmus és az új népi demokratikus berendezkedésre irányuló gondolat" - emlékeztetett. Mindezeket összegezve a helyettes államtitkár aláhúzta: a most áradott oklevél jó helyre kerül. Olyan közösségbe, amely ápolja hagyományait, amiből a jövőben is erőt meríthet. Hozzátette: ha annak idején az ország hallgatott volna Sigray Antalra, valószínűleg jobb irányba fordult volna hazánk 20. századi története.

A közösség azonban, amely Sigray gróf hátszágát jelentette egykor, ma is jelen van Iváncon - zárta szavait Vincze Máté.

Forrás: www.kormany.hu (Kulturális és Innovációs Minisztérium)

Nyári diákmunka program

Idén már tizenharmadik alkalommal hirdeti meg a kormány a nagy népszerűségnek örvendő Nyári diákmunka programot, amelyre 4,5 milliárd forintos hazai forrást biztosít. A kormány bértámogatást nyújt a 16-25 év közötti, nappali tagozatos tanulók és egyetemi hallgatók nyári foglalkoztatásához, ezáltal elősegítve a korai munkatapasztalat- és jövedelemszerzést. A nyári diákmunka programokban a konstrukció 2013-as indulása óta összesen 326 ezer diák vett részt, a kormány pedig összesen 34,4 milliárd forint összegű támogatást nyújtott foglalkoztatásukhoz.

A fiatalok inaktivitás csökkenése érdekében a kormány 2025. június 16-tól ismételten meghirdeti a „Nyári diákmunka 2025.” munkaerőpiaci programot. A tizenharmadik alkalommal meghirdetett nyári diákmunka program a területi, települési önkormányzatok és önkormányzati alaptevékenységet végző intézményeik, továbbá egyházi jogi személyek, illetve a mezőgazdaság, a turizmus és vendéglátás, valamint 2024-től az erdőgazdálkodás területén működő vállalkozások számára biztosít támogatást a július-augusztus hónapokban foglalkoztatott diákok béréhez. A támogatás lehetőséget ad arra, hogy ezek a szervezetek a megnövekedett szezonális munkaerőigényük kielégítésére előnyben részesítsék a nappali tagozatos diákokat, egyetemi hallgatókat.

A programba azok a fiatalok jelentkezhetnek, akik 16-25 év közötti, nappali tagozaton tanuló diákok, nem állnak foglalkoztatásra irányuló vagy vállalkozási jogviszonyban, és regisztráltak a járási hivatal foglalkoztatási osztályán. A munkáltatónak nyújtott bértámogatás összege szakképzettséget igénylő munkakör esetén fejenként 261.600 forint, szakképzettséget nem igénylő munkakör esetében 218.100 forint lehet.

A diákok regisztrációja 2025. június 16-tól lehetséges, míg a munkáltatók támogatási kérelmeiket a 2025. július 1. - augusztus 31. közötti időtartamban kezdődő és befejeződő, határozott idejű foglalkoztatás vonatkozásában nyújthatják be a székhely, telephely vagy a munkavégzés helye szerint területileg illetékes járási (fővárosi kerületi) hivatalhoz.

A programmal kapcsolatban további részletes információk elérhetők [a kormány foglalkoztatási portálján](#), valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalok munkatársainál. *Speciális szabályok vannak a diákmunka esetében, amit mindenkinek be kell tartani* A munkát vállaló diákok sajátos helyzetben vannak, hiszen a tapasztalat és a jártasság hiánya miatt kiszolgáltatottabbak a munka világában, mint a felnőttek, ezért a Nemzetgazdasági Minisztérium a korábbi évekhez hasonlóan idén is közzéteszi a diákmunkára vonatkozó munkavédelmi és munkaügyi tájékoztatókat. A nyár közeledtével fontos, hogy felhívjuk a figyelmet a diákok munkavégzésével kapcsolatos szabályokra, hiszen sok esetben foglalkoztatásuk eltér a felnőttekétől.

A kormány kiemelt célja, hogy minden munkavállaló diák megfelelő tájékoztatást kapjon a vonatkozó jogszabályokról, ezáltal biztosítva a fiatalok biztonságát és védelmét a munkavégzés során. A munka törvénykönyve szerinti általános szabály, hogy az vállalhat munkát, aki már elmúlt 16 éves, ugyanakkor bizonyos feltételek megléte mellett a 15. életévüket betöltötték is dolgozhatnak. Munkaviszonyt kizárólag írásba foglalt munkaszerződéssel lehet létesíteni, melynek tartalmaznia kell az alapbért és a munkakört is. Amennyiben a szerződés nem tartalmaz konkrétumot az időtartamról, úgy azt határozatlan idejűnek kell tekinteni.

Mivel a 18 év alattiak jogi szempontból korlátozottan cselekvőképesek, mindenképpen szükséges a szülő írásos hozzájárulása is a munkavégzéshez, illetve a szerződéskötéshez. A munkaviszony létesítését az adóhatóság felé legkésőbb a munkavállaló munkába lépésének időpontjáig be kell jelenteni.

Egyszerűsített foglalkoztatásnál a mezőgazdasági és turisztikai idenymunka esetében ugyanazzal a munkáltatóval legfeljebb évi 120 napra, alkalmi munka esetében legfeljebb öt egymást követő napra, ugyanakkor egy hónapon belül legfeljebb 15 napra, éves szinten pedig legfeljebb 90 napra létesíthető jogviszony. Egyszerűsített foglalkoztatás esetén a munkaszerződés megkötése nem kötelező, a jogviszony a foglalkoztató adóhatóság felé történő bejelentésével jön létre.

Nemcsak a szerződéskötéssel, hanem a munkavégzéssel kapcsolatban is vannak a fiatalokra vonatkozó speciális szabályok. Ilyen például, hogy éjszakai munkát nem végezhetnek, és részükre rendkívüli munkaidő sem rendelhető el. A napi munkaidejük legfeljebb 8 óra lehet, a 16 évesnél fiatalabb munkavállalók esetén ez legfeljebb hat órára korlátozódik, de kivételes esetben ettől el lehet térni. A nyári időszakban munkát vállaló diákokra is ugyanúgy vonatkozik a minimálbér és a garantált bérminimum alkalmazása.

Ami a munkavédelmet illeti, mindenképpen tudniuk kell a fiataloknak és a szüleiknek is, hogy foglalkoztatásuk – a felnőttekéhez hasonlóan - nem veszélyeztetheti az egészségét, testi épségét, illetve az egészséges fejlődését. A munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a diák a munkába álláskor és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, valamint megismerje a szükséges szabályokat. A munkavédelmi oktatás tartalma és minősége különösen nagy a jelentőséggel bír a jellemzően kevés tapasztalattal rendelkező diák munkavállalók esetében.

Ha a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében a munkáltató felelőssége a munkavállalók részére egyéni védőeszközöket biztosítani és a fiatalok figyelmét fokozottan felhívni az egyéni védőeszköz használatának fontosságára, mivel esetenként a munkavédelmi tudatosság és a tapasztalat hiánya önmagában is fokozza a munkabaleset kialakulásának kockázatát.

A részletes tájékoztatók elérhetők a <https://mvff.munka.hu/> honlapon.

Forrás: www.kormany.hu (Nemzetgazdasági Minisztérium)

Mentsük meg Európa vizeit!

Az Európai Bizottság 2025. június 4-én hirdette ki új Vízbiztonsági Stratégiáját, amely átfogó válasz a kontinens egyre súlyosbodó vízügyi kihívásaira.

Az emberiség egyik legfontosabb erőforrása a víz. A Föld több mint kétharmadát víz borítja, egyszerre élteti ivóvízzel az embereket, állat- és növényfajokat, nyújt rekreációs teret számunkra vagy éppen az ipari tevékenységet szolgálja, de tovább is lehetne még sorolni pozitív hatásait. Ugyanakkor a természeti katasztrófák jelentős része is a vízhez vagy annak hiányához köthető, sok esetben az emberi tevékenység okozta klímaváltozás hatására. Nem véletlen, hogy az egyik legismertebb 1848-as forradalmi versben is Petőfi Sándor a vizet használta metaforaként, mint a világot birtokló erőként: „Azért a víz az úr”.

Az elmúlt öt évben az Európai Uniót számos vízzel kapcsolatos természeti katasztrófa sújtotta, amelyek közül a legjelentősebbek az árvizek és az aszályok voltak. Ezek az események nemcsak emberéleteket követeltek, hanem jelentős gazdasági károkat is okoztak. 2024-ben például [árvizek](#) érintették a kontinens folyóhálózatának 30%-át, amely eseményeknél legalább 335 ember veszítette életét, a gazdasági károk pedig meghaladták a 18 milliárd eurót. [Aszályok](#) tekintetében a 2022-es év jelentette eddig a legnagyobb kihívást, amikor az elmúlt 500 év legnagyobb szárazságát élte át Európa.

Mindezek az emberi tevékenység közvetett hatásai, ugyanakkor számos közvetlen, antropogén eredetű (emberi mulasztás, ipari hanyagság vagy szabályozási hiányosság) negatív tevékenység is sújtotta vizeinket. A nagy aszály idején az [Odera](#) folyó halállományának jelentős pusztulását jegyezték a lengyel és német hatóságok, amelyet egy algavirágzás okozott egy felelőtlen lengyelországi bányászati tevékenység következtében. De nem lehet elmenni az Európa szerte felbukkanó [PFAS](#) („örök vegyi anyag”)-szennyezések mellett sem, amelyek egy 2024-es tanulmány szerint 11 ország csapvízmintáinak 94%-ában és palackozott vízmintáinak 63%-ában mutattak ki ilyen vegyületet.

Az Európai Unió ugyan eddig is rendelkezett számos irányelvvel és stratégiával az európai vizek megőrzését és helytálló kezelését illetően, a szakértők régóta ezek megújításának szükségességéről beszéltek. Ezért is üdvözlendő az Európai Bizottság által elfogadott [Vízbiztonsági Stratégia](#), amelynek célja a vízforrások védelme, a vízhasználat hatékonyságának javítása és a vízminőség megőrzése az éghajlatváltozás, a szennyezés és az elavult infrastruktúra kihívásai közepette. A stratégia kulcseleme, hogy 2030-ig minden tagállamban legalább 10%-kal kell csökkenteni a vízfelhasználást, különösen az iparban és a mezőgazdaságban, miközben szigorítják a nem létfontosságú vízhasználatra vonatkozó szabályokat.

Kiemelt figyelmet kap a szennyező anyagok, így a PFAS-vegyületek visszaszorítása, valamint a víz újrahasználatának szélesebb körben alkalmazása, amely jelenleg elenyésző mértékű. Emellett elengedhetetlen a határokon átnyúló vízgyűjtő területek közös kezelése is, mivel az EU területén a vízmedencék többsége több országot érint. A digitális megoldások, mint a szivárgásérzékelő rendszerek és a mesterséges intelligencia alkalmazása fontos szerepet kap a vízvesztesség mérséklésében. A stratégiában továbbá kulcsfontosságú elemként jelenik meg a mezőgazdasági gyakorlatok átalakítása – a vegyszerek használatának csökkentésével – a vízminőség javítása érdekében.

A stratégia hosszú távú finanszírozást, korszerűsített infrastruktúrát és közösségi részvételt sürget, miközben a vízkezelés digitalizációját is ösztönzi. Cél, hogy a vízhasználat minden ágazatban – ipari, mezőgazdasági, háztartási – hatékonyabbá váljon. Az EU a vízbiztonságot immár nemcsak környezeti, hanem társadalmi és gazdasági ügyként kezeli, figyelembe véve annak hatását az élelmiszerellátásra, egészségügyre és az iparra. A tagállamokat saját célokat kell felállítaniuk a hatékony vízgazdálkodás érdekében, melyeket a közös uniós irányelvek mentén kell végrehajtani.

Ennek finansziális támogatására az Európai Beruházási Bank 15 milliárd eurós keretet biztosít, amely a számítások szerint további 25 milliárd euró magánbefektetést is generálhatnak. A támogatás célterületei közé tartoznak:

- Az ivóvízhálózatok korszerűsítése a vízvesztések mérséklése érdekében, például szivárgásérzékelő rendszerek telepítésével.
- A szennyvízkezelő létesítmények fejlesztése, különösen a veszélyes anyagok (pl. PFAS vegyületek) eltávolítására.
- A víz újrahasználatát elősegítő rendszerek kiépítése, például ipari vagy mezőgazdasági célú újrafelhasználás.

- Zöld és kék infrastruktúra beruházások, amelyek javítják a városok klímaalkalmazkodását, árvízvédelmét és vízmegtartó képességét.
- Digitális vízgazdálkodási technológiák támogatása, ideértve az AI-alapú monitoring rendszereket.

Összességében elmondható, hogy ez a stratégia – ellenben sok másikkal – egyszerre technológiai, szabályozási és szemléletformáló kezdeményezés, holisztikus szemlélettel, hiszen több szektorra is kiterjed. Mindazonáltal egy eszme fogja közre a sokrétű cselekvési irányt: Európa vízkészleteit fenntarthatóan és igazságosan kell használni, növelve a kontinens alkalmazkodóképességét az egyre gyakoribb természeti katasztrófák idején. Ehhez szorosan kapcsolódóan az Európai Környezetvédelmi Ügynökség egy tájékoztatóban [összefoglalta](#) azokat az intézkedéseket, amelyekkel jelentős vízmegtakarítás érhető el a kulcsfontosságú gazdasági ágazatokban. Így tehát minden, a céloktól a jó gyakorlatokon át a pénzügyi háttérig minden adott ahhoz, hogy Európa vizeit rezilienssé tegyük. Immáron csak a politikai akarat kell, valamint a határokon átnyúló együttműködést szükséges erősíteni.

Forrás: www.ludovika.hu (Nemzeti Közzolgálati Egyetem)

Ötven évünk van

Körülbelül ötven éve van az emberiségnek, hogy megváltoztassa a jelenlegi fenntarthatatlan fejlődési pályát, különben az innentől számított harmadik generációnak nagyon komoly problémákkal kell szembenéznie – hangzott el a Ludovika Fesztivál panelbeszélgetésén.

A klíma- és vízválság témája is napirendre került az idei Ludovika Fesztivál szabadegyetemi előadásai között. Szöllősi-Nagy András professzor, a Víz tudományi Kar egyetemi tanára, az MTA doktora, az UNESCO Vízügyi Konfliktuskezelési Tanszékének vezetője; Bíró Tibor, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Környezeti Fenntarthatósági Intézetének vezetője és Pálvölgyi Tamás, a Víz tudományi Kar nemzetközi és stratégiai dékánhelyettese osztotta meg gondolatait a témában. A diskurzust Balatoni Monika, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar mesteroktatója moderálta.

Pálvölgyi Tamás mindenekelőtt arra hívta fel a figyelmet, hogy az az elképzelés, miszerint a következő generációknak jobb lesz, egyre inkább megghiúsulni látszik. A dékánhelyettes három, széleskörűen elfogadott tudományos tényről tárt a hallgatóság elé: az első, hogy a klímaváltozás nem a jövő zenéje, már itt van és érzékeljük a hatásait. A második, hogy ennek a változásnak az egyik elsődleges a hatásviselője a víz. A klímaváltozás hatásainak 80%-a a vízen keresztül mutatkozik meg. A Kárpát-medencében úgy változik meg a hidrológiai ciklus, hogy sokkal több lesz a viharokhoz köthető nagy csapadék, nem az éves csapadékösszeg fog csökkenni, hanem az éven belüli eloszlása változik meg. A harmadik tény, hogy ezekre fel lehet készülni, mind műszaki, mind társadalmi innovációs területen. Tehát a helyzet nem kilátástalan, van megoldás – összegezte Pálvölgyi Tamás.

Lutri

Lehet-e számítani a következő néhány évben az eddigieknél nagyobb árvízre? –tette fel a kérdést Balatoni Monika, a beszélgetés moderátora Bíró Tibornak, aki a vízhiány és a víztöbblet témájára irányította a figyelmet, hangsúlyozva a két jelenség közötti szoros összefüggést. Az, hogy milyen árvizek várhatóak, nagyon komoly lutri – fogalmazott a szakember. Az intézetigazgató beszélt az úgynevezett differenciált árvízi biztonságról, amelynek lényege, hogy ott kell fokozni a védekezést és a mentesítési feladatokat, ahol nagy a károkozás kockázata, ahol nincs kritikus infrastruktúra, ott nem szabad fokozni a biztonsági intézkedéseket. Bíró Tibor az aszály témáját érintve elmondta, míg ez a szélsőséges jelenség évente átlagosan 400 milliárd forintos kárt okoz, 2022-ben pedig meghaladta az 1000 milliárd forintot, addig az árvíz évente jóval kevesebb, 50 milliárd forintos veszteséget eredményez. 2020 óta folyamatosan aszály van, a leesett csapadék elenyésző. Nagyon komoly műszaki-hidrotechnikai beavatkozásokra van szükség – hangsúlyozta Bíró Tibor.

Csak a változás állandó

Arról, hogy mennyire időszerűek a beavatkozások, lehet-e várni akár öt-tíz évet, Szöllősi-Nagy András kérdezte a moderátor. „Egy dolog van, ami állandó, az a változás” – emelte ki bevezetőjében a hidrológus szakember. Ha felgyorsul a hidrológiai ciklus, akkor gyakrabban fordulhatnak elő olyan szélsőségek, mint az árvíz vagy az aszály, a víz globális mennyisége azonban nem változik. A statisztika alapján a korábban százévente jelentkező nagy árvíz ma már húszévente előfordul, ez is igazolja a felgyorsulást, amely nem csak globálisan és regionálisan, hanem

lokálisan is tapasztalható. A globális fordulat a lokális változásokból tevődik össze, ezért van szükség egy új globális hidrológiai modellre – jelentette ki Szöllősi-Nagy András. Valószínűsíthető, hogy a Pannon-térségben több lesz a villámárvíz, a Tiszántúlon pedig megnő az aszálynak kitett területek mértéke – részletezte a szakember. Körülbelül ötven éve van az emberiségnek, hogy megváltoztassa a jelenlegi fenntarthatatlan fejlődési pályát, különben az innenőtől számított harmadik generációnak nagyon komoly problémákkal kell szembenéznie – hívta fel a figyelmet a hidrológus.

A továbbiakban szó esett többek között az egyéni felelősségvállalás jelentőségéről, de beszéltek a víztározás, vízviSSzatartás, valamint a társadalmi hozzáállásban történő változás szükségességéről is.

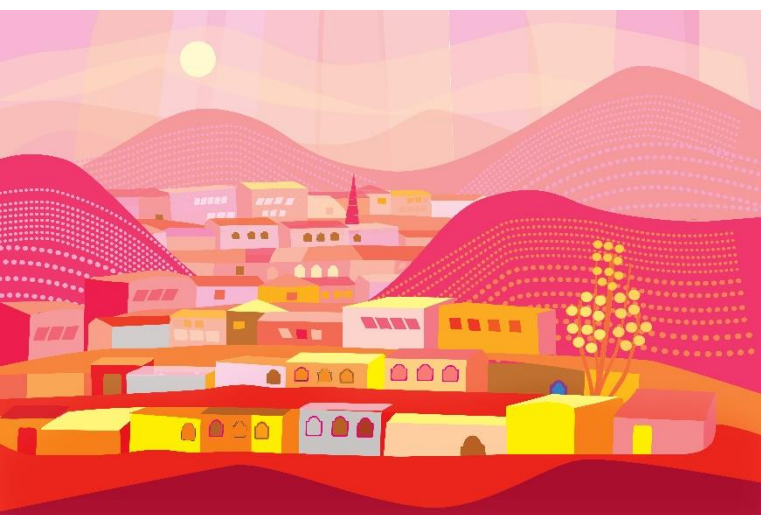
Forrás: www.ludovika.hu (Nemzeti Közszerológati Egyetem)

Tényleg jó dolog a helyi autonómia?

A helyi önkormányzatok autonómiájának normatív indoklása régóta jelen van a politikatudományban, ám annak empirikus vizsgálata, hogy a nagyobb autonómia valóban képes-e erősíteni a demokratikus politikai közösségeket, mindeddig váratott magára. Alexander Bastianen és Nicolas Keuffer munkája ezt a kutatási rést kívánja betölteni. A tanulmány központi kérdése az, hogy a helyi autonómia ténylegesen hozzájárul-e a politikai közösségek demokratikus legitimációjához: különös tekintettel a részvételre, a döntéshozatal minőségére és a kormányzás eredményességére.

Az önkormányzatokkal foglalkozó szakirodalom többféle érvet is hoz arra, hogy miért bírhat pozitív hatással a szélesebb autonómia, ugyanakkor ezek átfogó, mintázatok feltárására törekvő empirikus igazolása mindeddig váratott magára. Ezt a hiányt igyekszik pótolni Alexander Bastianen és Nicolas Keuffer [tanulmánya](#).

A szöveg röviden ismerteti a két legfontosabb érvet (etikai és hatékonysági), amit az autonómia mellett szoktak hozni. Az első szerint, John Stuart Mill gondolatmenete alapján, ha az egyének szabadsága érték, akkor az egyének önkéntes társulásának együttes szabadsága is érték – azaz az önkormányzatok az egyéni szabadság kollektív leképeződései, az egyének szabadsága pedig akkor teljes, ha közösen is hozhatnak döntéseket az őket érintő kérdésekben. A második érv alapján, mivel a helyi szint közelebb áll az állampolgárokhoz, jobban ismeri az igényeiket és jobban tud reagálni a helyi ügyekre – azaz az önkormányzatok hatékonyabb és demokratikusabb működésre képesek, mint a központi kormányzat. Ezek az érvek kapcsolódnak az autonómia értelmezéseihez is. A helyi autonómia fogalmát hagyományosan a felsőbb kormányzati szintektől való szabadságként szokták definiálni („freedom from”), az önkormányzatok döntéshozatali mozgásterét kiemelve. Ugyanakkor az idők során a fogalom kibővült: már nemcsak az állami beavatkozással szembeni védelemre utal, hanem a helyi közösségi érdekek érvényesítésének képességére is („freedom to”). Ebben a megközelítésben az autonómia nem önmagában érték, hanem abban mérhető, hogy valóban képes-e hatással lenni az állampolgárok jólétére. Ez a hatás az, amelynek mérésére a tanulmány kísérletet tesz: ha ugyanis a helyi autonómia (kiterjesztése) pozitív hatással bír a politikai közösségre, akkor kijelenthető, hogy az autonómia értékes.

A szerzők a politikai közösségre gyakorolt hatást a legitimáció három dimenziója segítségével fordítják le mérhető tényezőkre. A részvételi („input”) legitimáció arra fókuszál, hogy az állampolgárok hogyan vesznek részt a döntéshozatalban. A tanulmány várakozásai szerint minél nagyobb a helyi autonómia mértéke, annál inkább lehetőség nyílik demokratikus választásokra, részvételre és a közösségi preferenciák kifejezésére. Az autonómia tehát növeli a választási részvételt, a politikai bizalmat és javítja demokrácia minőségét. Az eredményességi („output”) legitimáció a kormányzat teljesítményére és

eredményességére összpontosít. A hipotézis szerint a nagyobb autonómiával rendelkező önkormányzatok hatékonyabban és a helyi igényekhez jobban illeszkedően tudnak közszolgáltatásokat nyújtani, a gazdasági hatékonyság pedig csökkenti a korrupciót és növeli az állampolgárok elégedettségét. Végül az eljárási („throughput”) legitimáció a kormányzási folyamatok minőségét méri, azt feltételezve, hogy a helyi autonómia növeli az elszámoltathatóságot, az átláthatóságot, az inkluzivitást és nyitottságot. Minél nagyobb tehát a helyi autonómia mértéke, annál jobb a demokrácia minősége, annál eredményesebb a kormányzás, és annál fejlettebbek a demokratikus eljárások.

Amint ezekből a hipotézisekből is látszik, egy átfogó, a legitimáció mindhárom dimenziójára kiterjedő elemzéshez sokféle adatforrásra van szükség. A szerzők ezért egy komplex adatbázist állítottak össze, amely lehetővé teszi a helyi autonómia és demokratikus legitimáció kapcsolatának longitudinális, összehasonlító elemzését.

A függő változók listája mutatja meg igazán, hogy micsoda munka áll a tanulmány háttérében. A szerzők használnak IMF (egy főre jutó GDP), OECD (bizalom) és [V-Dem](#) (demokrácia minősége, korrupció, elszámoltathatóság) adatokat, a Democratic Satisfaction Dataset, a Democracy Barometer és a World Happiness Report eredményeit. Független változóként a [Local Autonomy Index](#) (LAI 2.0) kompozit mutatóját használják, amely a helyi önkormányzatok autonómiáját méri 1990 és 2020 között ötvenhét ország esetében. A LAI egy, az önkormányzatok intézményi környezetét leírni célzó mutató, előnye, hogy egységes módszertani keretben képes vizsgálni az eltérő önkormányzati rendszert működtető országokat, továbbá képes az adott önkormányzati intézményrendszer változásait is számszerűsíteni. Habár az egyes adatforrások között csak részleges az átfedés, azaz vannak olyan országok, illetve időszakok, amelyek egyes adatbázisokból hiányoznak, a végeredmény azért alkalmas statisztikai (esetünkben fix hatású regressziós) elemzés végrehajtására.

A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a helyi autonómia leginkább a demokratikus legitimáció részvételi és eljárási aspektusaira van pozitív hatással. A nagyobb helyi autonómiával rendelkező országokban nagyobb valószínűséggel működik választott önkormányzat, magasabb a demokrácia minősége, illetve erőteljesebb a politikai részvétel. Az elemzések arra utalnak, hogy az autonóm helyi önkormányzatok valóban hatékonyabban tudnak reagálni a polgárok preferenciáira, ezáltal növelve a demokratikus politikai rendszer legitimitását.

Ugyanakkor a helyi autonómia eredményességet érintő legitimációs hatásai (mint például a korrupció csökkenése vagy a boldogság növekedése) nem szignifikánsak. Bár az elméleti várakozások szerint a decentralizáció és az autonóm döntéshozatal javíthatja a kormányzati eredményeket, úgy tűnik, hogy a vizsgált kimeneti változókat sokkal komplexebb tényezők befolyásolják, mint pusztán az intézményi szerkezet.

A tanulmány eredményei megerősítik, hogy a helyi autonómia pozitív hatással van az átláthatóságra, az elszámoltathatóságra és a döntéshozatal nyitottságára. Ez azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok nagyobb autonómiája nem csak az állampolgári részvételt ösztönzi, de a döntéshozatal minőségét is javítja.

Úgy tűnik tehát, hogy a helyi autonómiát kísérő normatív érvek (különösen a demokratikus legitimációt illetően) empirikusan is megalapozottak. A decentralizáció és az autonóm helyi kormányzás nem csupán elméleti ideál, hanem valódi eszköz lehet a demokrácia erősítésére és a kormányzás javítására. Ha tehát legközelebb valaki felteszi nekünk a kérdést, hogy tényleg jó dolog-e a helyi autonómia, ezt a tanulmányt lobogtatva, nyugodt szívvel válaszolhatjuk, hogy az eredmények azt mutatják, egyértelműen.

Alexander Bastianen – Nicolas Keuffer (2024): [Are the normative rationales of local autonomy related to democratic legitimacy justified? Evidence from 57 countries in Europe and beyond \(1990–2020\)](#). Local Government Studies, (online first) 1–21.

Dobos Gábor tudományos főmunkatárs írása (NKE Politika- és Államelméleti Kutatóintézet)

Forrás: www.ludovika.hu (Nemzeti Közszerológati Egyetem)

GYALOGLÓ HÍREK

Közös ügy – hosszú távon

A MOSA Alapítvány évek óta dolgozik azon, hogy az időskori mozgás öröme és közösségi ereje minél több településen jelen legyen. Az önkormányzatokkal való együttműködéseink nemcsak alkalmi programokra szólnak – közösen építünk tartós jelenlétet, amelynek gyümölcsei helyben érnek be: egészségesebb idősok, erősebb közösségek, élhetőbb települések.

Újbuda is csatlakozott - Sikeres találkozó a XI. kerületben
Május végén Újbudán tartottunk lelkesítő klubtalálkozót, ahol a helyi nyugdíjasokkal közösen jártuk be a Gellért-hegy környékét. A program célja nemcsak a mozgás népszerűsítése volt, hanem a közösségformálás is – a visszajelzések alapján nagy sikerrel.

 Bővebben az eseményről

Mozgás receptre? Már nem csak ötlet – hanem együttműködés!

A MOSA Alapítvány együttműködési megállapodást kötött a Mozgás Receptre Programmal, amelynek célja, hogy a gyaloglás – mint orvosilag is javasolt, ingyenes és hatékony mozgásforma – minél több emberhez eljusson. Ez új lehetőségeket nyit a helyi klubok és háziorvosi praxisok közötti kapcsolódásokra is.

 További részletek »

1 éve a Gondosórával

Már egy éve működik együttműködésünk a Gondosórával, ami lehetővé teszi, hogy a legidősebb generáció tagjai otthonról is biztonságban érezzék magukat – és könnyebben bekapcsolódjanak gyaloglóközösségeinkbe is. Júniusban ünnepeljük az együttműködés évfordulóját.

6 szervezet – közös hang

A MOSA Alapítvány jelenleg hat országos nyugdíjas szervezet kommunikációját segíti összehangolni és láthatóvá tenni. Ez páratlan lehetőséget teremt arra, hogy a helyi kezdeményezések országos figyelmet kapjanak, és megerősödjön a szenior közösségek országos hangja.

Miért jó az önkormányzatoknak a MOSA együttműködés?

- ☒ Közösséget formál – az elmagányosodás ellen
- ☒ Növeli a település megtartó erejét
- ☒ Minimális forrással látványos eredményeket lehet elérni
- ☒ Országos figyelem: a MOSA médiatámogatással segíti a jó gyakorlatok láthatóságát

 Segítünk elindítani!

Ha szeretnék, hogy az Önök településén is legyen emlékhely vagy Gyaloglóklub, jelezze számunkra, és örömmel segítünk egy toborzással egybekötött helyi klubtalálkozó megszervezésében!

 Kapcsolatfelvétel: gyaloglo@mosa.hu

Tegyünk együtt egy lépést a közösségért – emlékezve, mozgásban, mosolyban.

 www.mosa.hu

Készítette: Monspart Sarolta Egészséges Életmódért Alapítvány (www.mosa.hu:gyaloglo@mosa.hu)

ÁSZ HÍREK

Újabb ellenőrzési jelentések érhetőek el

Cserdi és Hirics Község Önkormányzatainál végzett ellenőrzést az ÁSZ. A vizsgálat során azt ellenőrizte, hogy a kiválasztott időszakban a pénzforgalomban megjelenő kiadások teljesítése és elszámolása megfelelő volt-e, továbbá a kiadások teljesítése az Önkormányzatok közfeladat-ellátásához kapcsolódott-e. Az Önkormányzatoknál az ellenőrzés számos szabálytalanságot állapított meg, amelyeknek egyik legfőbb oka a gazdálkodáshoz és a pályázatok lebonyolításához kapcsolódó megfelelő szakértelem hiánya volt. Az ÁSZ az ellenőrzés során feltárt hiányosságok felszámolása, a szabályszerű működés feltételeinek megteremtése érdekében a polgármestereknek, illetve a jegyzőknek is javaslatokat fogalmazott meg.

A jelentések az alábbi linkek megnyitásával tekinthetők meg:

Cserdi Község Önkormányzata – <https://www.asz.hu/dokumentumok/25058.pdf>

Hirics Község Önkormányzata – <https://www.asz.hu/dokumentumok/25059.pdf>

Forrás: www.asz.hu

FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER

A regisztráció

Tudta, hogy az IKIR rendszerbe való csatlakozási kérelmét kizárólag elektronikus formában szükséges beadnia számunkra?

A felülethez való hozzáférés megkönnyítésének érdekében 2024. augusztusában kivezetésre került a rendszer papíralapú dokumentációja. Ezt követően a regisztráció gyorsabban és könnyebben elvégezhető, mindössze pár perc szükségeltetik hozzá.

Az IKIR regisztrációnál kétféle hozzáférő személyt különböztetünk meg: 1. és 2. szintű felhasználót. 1. szintű felhasználónak kizárólag a polgármesterek/ alpolgármesterek/ jegyzők/ aljegyzők minősülnek. A 2. szintű felhasználói kategóriába pedig a többi, a nevezett beosztásokon kívüli önkormányzati dolgozó tartozik. **Az 1. szintű felhasználóként regisztrált személy jogosultságának a jóváhagyásához az IKIR Kompetencia Központ szükséges, míg a 2. szintű felhasználók engedélyezése kizárólag az illetékes 1. szintű felhasználó feladata.**

Ennek a menete a következő:

- Az IKIR felületén KAÜ-s bejelentkezés után indítható el az elektronikus regisztráció.
- Fontos, hogy **polgármesterként, alpolgármesterként és/vagy jegyzőként, aljegyzőként** indítsuk el **1. szintű felhasználói** elektronikus regisztrációnkat.
- Amennyiben az IKIR Kompetencia Központ a regisztrációval kapcsolatosan mindent rendben talált, jóváhagyjuk jelentkezését.
- Az önkormányzati hivatalhoz tartozó kollégák, mint 2. szintű felhasználók számára a regisztrációt az 1. szintű aktív jogosultsággal rendelkező felhasználó hagyhatja jóvá a portálra belépve.

Önkormányzati alapadatok

Szeretnénk felhívni a figyelmet az **Önkormányzati alapadatok frissítésének a fontosságára**: Mivel ezek a települési információk időről időre változhatnak, ezért fontos őket **rendszeresen nyomon követni és szükség esetén módosítani!** A rendszerben a felhasználók saját maguk frissíthetik településük alapadatait, ehhez nincs szükség a Kompetencia Központ közreműködésére. Azonban fontos megjegyezni, hogy az alapadatok frissítésére kizárólag az adott önkormányzat 1. szintű felhasználói (tehát a polgármester és/vagy jegyző) jogosultak, az alábbi lépések szerint:

A módosítás lépései:

1. Kattintson a Főmenü 'Önkormányzati alapadatok/Önkormányzatok' almenüpontra.
2. Ezt követően megjelenik a felületen az önkormányzatokat tartalmazó lista.
3. Kattintson a módosítandó önkormányzat neve előtt található szerkesztő ikonra , majd ezután megjelenik a hivatal adatait tartalmazó felület.

Válassza ki a módosítandó almodult (Önkormányzatok, Hivatalok, Bizottságok, Társulások, Részönkormányzatok, Nemzetiségi önkormányzatok) és módosítsa a kívánt mezőket, majd kattintson a jobb felső sarokban található gombra az adatok rögzítése és frissítése érdekében!

IKIR rendszer – felhasználói támogatás

Amennyiben a **rendszer használatával**, vagy az **IKIR-hez történő regisztrációval** kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@ktm.gov.hu email címen, vagy a **+3617951782**-es telefonszámon. Kollégáink a hét minden munkanapján várják hívásukat!

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Új képzés a Klímatudatosság elősegítésére

Örömmel osztjuk meg a hírt, hogy az *„Együttműködésben a klímatudatos vízgyűjtő-gazdálkodásért”* című, LIFE20 CCA/HU/001604 azonosítószerű [LIFE LOGOS 4 WATERS projekt](#) keretében **Klímatudatos vízgyűjtő gazdálkodás az önkormányzatoknál** címmel online képzési anyag készült a Nemzeti Községi Egyetem bajai Víz Tudományi Kara munkatársainak és szakértőinek közreműködésével. A képzés célja az, hogy átfogó képet és gyakorlati tudást adjon az önkormányzatoknak a klímaalkalmazkodás, vízgazdálkodás, fenntarthatóság területén megvalósuló önkormányzati tevékenységek és fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. A képzés fókuszában a kisléptékű természetes vízmegtartó megoldások alkalmazásának helyi és kistérségi lehetőségei állnak, valamint ezek szakmai, hatósági, jogi, szabályozási és végrehajtási kérdései is részletezésre kerülnek. Emellett a képzés segíti a természet- és környezetvédelmi, valamint klímatudatos tervezés követelményeinek megértését, és **bővíti a kommunikációs és együttműködési ismereteket is.**

A tananyagot elsősorban a települési és vármegyei önkormányzatok, (fő)jegyzőinek, továbbá a klímavédelmi, vízgazdálkodási, fenntarthatósági fejlesztések/projektek tervezésében, megvalósításában közreműködő tisztviselőinek ajánljuk. Ajánljuk továbbá minden kedves önkormányzati tisztviselőnek, aki szívesen bővítené tudását a természet alapú megoldások témakörében, valamint a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentéséért a helyi közösségekben tehető intézkedések területén. A képzés hatékonyságának és minőségének fejlesztése érdekében a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében **egy tananyaghoz kapcsolódóan egy pilot képzés kerül lebonyolításra 2025. június 23. és július 25. között**, melynek célja a képzést elvégzők véleményének és értékes visszajelzéseinek összegyűjtése.

Az észrevételek hozzájárulnak a képzési anyag és a program tartalmának fejlesztéséhez és minél szélesebb kör igényeihez történő igazodáshoz.

PROGRAM ADATAI

KÖZSZOLGÁLATI KÉPZÉS
E-LEARNING PROGRAM – 11 TANULMÁNYI PONT
PN-0938-2506-MS

Az önkormányzatok szerepe a klímatalatos vízgazdálkodás gyakorlati megvalósításában

A képzés nem tartalmaz vizsgát

KOMPETENCIÁK

Vízügyi igazgatás Tájékozottság, közlés Együttműködés másokkal
Konfliktusok kezelése Településfejlesztés Környezet- és természetvédelem

RÖVID LEÍRÁS

A továbbképzési program bemutatja az önkormányzatok szerepét a klímatalatos vízgazdálkodás gyakorlati megvalósításában, a természetes vízmegtartó megoldások létrehozásában. Annak felismerésében is segít, hogy a helyi vízgazdálkodási és közszolgáltatási tevékenységek végzése során a természeti értékek fenntartása mellett az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási és koordinációs képességek alkalmazása is fontos egy klímatalatos folyamat megvalósítása során. A program bemutatja a településeken dolgozó tisztviselők számára azt, hogy a természetre alapozó zöld és kék infrastrukturális megoldások alkalmazása valós opciót jelentsen a települési és területi, vízgazdálkodási és vízkárelhárítási tevékenységekben egy integrált szemléletmód alkalmazásával.

KÉPZÉS ÓRASZÁMA: 14 ÓRA

Jelenléti elmélet	0	Jelenléti gyakorlat	0
E-learning elmélet	14	E-learning gyakorlat	0

KÉPZŐ INTÉZMÉNY

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

KÉPZÉS CÉLJA

A továbbképzési program célja, a LIFE20 CCA/HU/001604 projekt céljával összhangban, a klímavédelem, vízgazdálkodás, fenntarthatóság területén megvalósuló önkormányzati fejlesztések, projektek tervezésében, megvalósításában közreműködő önkormányzati szakemberek szakterülettel kapcsolatos rendszerszintű tudásának bővítése, továbbá az érintett szakterületekkel való kommunikációjának megkönnyítése. Fontos mindehhez egy olyan „közös nyelv”, közös kiindulópont kialakítása a klímaalkalmazkodás, természetalapú vízmegtartás terén, amely lehetővé teszi a különböző érintett szakterületek képviselői közti kommunikáció során egymás megértését, a kifejezések egységes tartamát, közös definícióhasználatot. A program célja továbbá, hogy az önkormányzatoknál dolgozó köztisztviselők megismerjék a természetes vízmegtartó megoldásokat, alkalmazzák lehetőségeiket, a klímatalatos vízgazdálkodási és vízkárelhárítási tevékenység tudatos végrehajtásához szükséges szakmai, hatósági, jogi, szabályozási lépések sorozatát. Emellett a képzés segíti a természet- és környezetvédelmi, valamint klímatalatos követelmények megértését, valamint bővíti a kommunikációs és együttműködési ismereteket is.

Ezúton bátorítunk minden érdeklődőt, aki a téma iránt szakmai elköteleződést és érdeklődést érez, hogy jelentkezzen a képzés pilot képzésére.

A pilot képzés már tervezhető a továbbképzési Probono platformon. A felületen a PN-0938-2506-MS azonosítószámú képzés a <https://probono.unke.hu/katalogus/katalogus-elem/PN-0938-2506-MS> linken keresztül érhető el.

Vegyen részt Ön is a képzés tartalmának véglegessé formálásában!

A pilot képzésben való részvétel 11 tanulmányi ponttal jóváírásra kerül az éves továbbképzési tervben a Probono portálon, végrehajtása kb. 14 órát vesz igénybe és a megszokott módon történik.

Ne maradjon le a lehetőségről, hogy aktívan hozzájáruljon települése klímavédelméhez! Csatlakozzon a pilot képzéshez, és legyen Ön is az a szakember, aki a természetalapú megoldásokkal formálja a fenntartható vízgazdálkodás új korszakát! Jelentkezzen még ma, és tegyünk együtt egy lépést a klímatalatos, élhetőbb magyarországi településekért!

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály és Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Figyelmükbe ajánljuk a „Mindenhol Jókai!” című programot

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából az Országgyűlés 2025-öt emlékévvé nyilvánította. A Kulturális és Innovációs Minisztérium az írógénusz születésének bicentenáriumán, 2025. február 18-án egész éves programsorozatot indított útjára, amelynek célja, hogy méltó módon tisztelegjünk a magyar irodalom kiemelkedő és máig az egyik legnépszerűbb írója és életműve előtt. A Jókai 200 emlékévkébe a Kertész Imre Intézet is bekapcsolódott.

Engedje meg, hogy szíves figyelmébe ajánljuk Intézetünk **„Mindenhol Jókai!”** című felhívását, amelynek célja, hogy **megjelenítsük, mennyi magyarországi és külföldi település őrzi az írófejedelem emlékét a róla elnevezett utcákon, tereken, iskolákon és egyéb közintézményeken vagy szobrokon keresztül, valamint, hogy bemutassuk, az ott élők számára milyen személyes élmények fűződnek Jókaihoz és páratlan életművéhez.**

Felhívásunkra várjuk azokat az új, korábban még sehol nem publikált fotókat vagy maximum 1,5 perces videókat, amelyekben a beküldők személyes történeteken, élményeken keresztül mutatják be, hogy számukra mit jelent a legmagyarabb író. A videók készülhetnek kamerával és mobiltelefonnal is.

Az elkészített kisfilmek felkerülnek a Jókai 200 honlap **„Mindenhol Jókai”** térképes menüpontjaiba. Az értékelhető fotókat, videókat beküldők jutalomban részesülnek!

Ezúton **kérjük szíves segítségét és közreműködését** abban, hogy felhívásunk minél több érdeklődőhöz eljuthasson, annak érdekében, hogy együtt térképezhessük fel a Jókairól elnevezett magyarországi és külföldi utcákat, tereket, szobrokat, iskolákat és közintézményeket a beküldött fotók, illetve az azokhoz kapcsolódó személyes történetek, élmények segítségével.

Felhívásunk a folytatásban, további információk a honlapunkon olvashatók:

<https://200jokai.hu/palyazatok/mindenhol-jokai-felhivas/>

Segítő közreműködésüket előre is köszönjük!

Kertész Imre Intézet

A legmagyarabb író

**JÓKAI
200**

Mindenhol Jókai! – felhívás

A Közép- és Kelet-Európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány fenntartásában működő Kertész Imre Intézet „**Mindenhol Jókai!**” címmel felhívást tesz közzé Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából.

A felhívás célja:

A felhívás elsődleges célja, hogy méltó módon tisztelegjünk Jókai Mór, a magyar irodalom kiemelkedő és máig egyik legnépszerűbb írója előtt, és **megjelenítsük, hogy mennyi magyarországi és külföldi település őrzi az írófejedelem emlékét a róla elnevezett utcákon, tereken, iskolákon és egyéb közintézményeken vagy szobrokon keresztül**, valamint, hogy **bemutassuk, az ott élők számára milyen személyes élmények fűződnek Jókaihoz és páratlan életművéhez.**

A felhívás témája:

Térképezzük fel a Jókairól elnevezett magyarországi és külföldi utcákat, tereket, szobrokat, iskolákat és közintézményeket fotókon, illetve az azokhoz kapcsolódó személyes történeteket, élményeket, amelyeket rövid, személyes hangvételű **videókban** mesélnek el az ott élők!

Várjuk azokat az új, korábban még sehol nem publikált fotókat vagy maximum 1,5 perces videókat, amelyben a beküldők személyes történeteken, élményeken keresztül mutatják be, hogy számukra mit jelent a legmagyarabb író. A videók készülhetnek kamerával és mobiltelefonnal is. **Az elkészített kisfilmek felkerülnek a Jókai 200 honlap „Mindenhol Jókai” térképes menüpontjaiba.**

A fotó és videó technikai követelményei:

- 16:9-es, fekvő, minimum fullHD (1920 képpont x 1080 képpont), .mp4 vagy .mov formátumban
- digitális fotóformátum (felbontás: 1920 képpont x 1080 képpont) .jpg vagy .jpeg formátumban

A fotók és videók beküldésének módja:

A fotókat és videókat kizárólag elektronikus úton lehet benyújtani – amennyiben szükséges fájlmegosztó vagy fájlfeltöltő link küldésével, a mindenholjokai@kerteszeintezet.hu címre.

Kérjük, hogy az e-mail tárgyában a következő formátumot használja:
Jókai200_mindenholjokai_beküldő neve_A település neve

Kérjük, hogy az e-mailben írja meg: a nevét, az életkorát, a telefonszámát, valamint a térképen való megjelenítéshez szükséges adatokat (településnév, pontos cím).
Csoportként történő beküldés esetén egy kapcsolattartói nevet és telefonszámot szíveskedjenek megadni.

Határidő: 2025. november 30.

A fotó és videó beküldésével a beküldő személy hozzájárulását adja ahhoz, hogy a Közép- és Kelet-Európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány:

- a. **Az elkészített fotókat és kisfilmeket feltöltse a Jókai 200 honlap „Mindenhol Jókai” térképes menüpontjaiba, az Alapítvány felhasználási joga határozatlan időre szól.**
- b. **Az Alapítvány a beküldött fotón és kisfilmen a feltöltéshez és a jogszerű közzétételhez szükséges technikai módosításokat elvégezze.**
- c. **Az Ön által megadott személyes adatait kezelje a kapcsolattartás és a tárgyjutalom rendelkezésre bocsátása céljából. Az Alapítvány a személyes adatokat 10 évig kezeli.**

A beküldő tudomásul veszi, hogy az Alapítvány nyilvánvalóan jogsértő fotót vagy kisfilmet nem fog feltölteni a honlapra.

Felhívjuk a beküldők figyelmét arra, hogy a fotók és kisfilmek elkészítése és beküldése során a személyiségi jogokat tartsák tiszteletben.

A felhívással kapcsolatban felvilágosítás kérhető
a mindenholjokai@kerteszintezet.hu címen.

Az értékelhető fotókat, videókat beküldők jutalomban részesülnek!

A KKETTK Alapítvány tájékoztatja az érintetteket, hogy a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 216/679. sz. rendelete (GDPR) értelmében a személyes adatok vonatkozásában az Alapítvány adatkezelőnek minősül.

Forrás: www.200jokai.hu

Válogatás a Lechner Tudásközpont anyagai közül

Erdélyi áradások nyomon követése műholdfelvételeken – Kovácsnai árvizek Sentinel műholdfelvételeken

Május utolsó hetében heves esőzések kezdődtek Romániában. A parajdi sóbánya pusztulását okozó esőzésektől felduzzadó patakok és folyók Erdély más területén nagy kiterjedésű árvizet okoztak, ezek közül kiemelkedő terület többek között Kovászna és Brassó megye. A Sentinel-2 műhold hamisszínes űrfelvételeiről nyomon követhető a felduzzadt vízmennyiség állapota.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Sentinel-2 űrfelvételeken a svájci hegyomlás – Blatten falu a katasztrófa előtt és után

A svájci Blatten nevű falut a napokban eltemette a leszakadó gleccser és kőtörmelék. A települést szerencsére már korábban evakuálták, mivel volt előjele a hegyomlásnak. Az alábbi Sentinel-2 hamisszínes űrfelvételeken a katasztrófa előtti és utáni állapot látható.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Címek geokódolva – Bemutattuk az Elérési Hely Adatbázist – XVI. Térinformatikai Konferencia és Szakkiállítás Debrecenben

Tizenhatodik alkalommal került sor Debrecenben a Térinformatikai Konferencia és Szakkiállítás éves rendezvényre május 22-23-án. Az eseményen Kovács Iván és Braunmüller Péter ismertették a Lechner Tudásközpont Elérési Hely Adatbázisát.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Nemzetközi tudásmegosztó fórumon a Lechner – EuroGeographics General Assembly 2025

A EuroGeographics éves konferenciáján vettek részt a Lechner Tudásközpont képviselői május 18. és 20. között Rigában, Lettországbán. A többnapos esemény tapasztalatairól Hülber Attila ügyvezető és Lucas-Harbula Éva, az EuroGeographics állandó kapcsolattartója számoltak be.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Elstartolt a nemzetközi együttműködéssel megvalósuló FUNDA projekt Funkcionális városi térségek fejlesztése a Duna-régióban

A Lechner Tudásközpont vezető partnerként vesz részt az Európai Unió által társfinanszírozott Interreg Danube Region program támogatásával megvalósuló FUNDA projektben, amely a Duna-régió funkcionális városi térségeinek feltérképezését és fejlesztését tűzte ki célul. A nemzetközi együttműködésben megvalósuló projekt indító konferenciáját május 15-én tartották meg Budapesten.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

Elérhető az Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke kiadványunk XXVIII. évfolyam 1. száma

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXVIII. évfolyam 1.** (2025. I. negyedévi) **száma**.

A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon (www.kormany.hu) a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Önkormányzati hatásköri jegyzék elnevezésű rovatban.

A képre kattintva kiadványunk közvetlenül elérhető.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2025. évi pályázati felhívása

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programot 2025-ben is folytatjuk, ebben az évben azokat a már bizonyított jó önkormányzati gyakorlatokat várjuk, amelyek legalább egy éve hatékonyan, hatásosan, mások számára átvehető és megismételhető módon működnek.

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

Tisztelt Önkormányzati Szakemberek!

Az új önkormányzati ciklus lendületével, friss megbízatással és megújult felelősséggel vágtak neki a települések a következő évek kihívásainak. Most itt az alkalom, hogy visszatekintve az elmúlt időszakra, megmutassák mindazt, amit sikerült elérniük – nemcsak helyben, hanem példaként mások számára is. A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program a 2025. évben is lehetőséget kínál arra, hogy az Önök által kialakított, legalább egy éve működő, hatékony és mások számára is adaptálható megoldásokat szélesebb körben is megismerjék, értékeljék és elismerjék. A program célja, hogy elősegítse a jó gyakorlatok terjedését, és támogassa az önkormányzatok közötti tudásmegosztást. A pályázatok értékelése során figyelembe vesszük a gyakorlatok innovatív jellegét, hatékonyságát, fenntarthatóságát és mások általi adaptálhatóságát. A következő területeken várjuk pályázataikat 2025-ben.

I. PÁLYÁZATI TÉMÁK

1. Legjobb testvértelepülési gyakorlatok

A testvértelepülési kapcsolatok ma már nem csupán protokolláris látogatásokat jelentenek, hanem valós szakmai, társadalmi és kulturális együttműködést, amely hozzájárul az európai értékek – például a részvételiség, esélyegyenlőség és fenntarthatóság, a közbiztonság, településbiztonság fokozása – helyi szintű megvalósításához.

Milyen pályázatokat várunk?

Olyan önkormányzatoktól várunk pályázatot, akik:

- élő és aktív kapcsolatot tartanak fenn testvértelepülésükkel,
- együttműködésük keretében közösen dolgoznak ki helyi megoldásokat,

- szerveztek már tematikus találkozókat, ifjúsági csereprogramokat, női vezetői fórumokat, közös kampányokat (pl. zöld átállás, részvételiség, helyi demokrácia fejlesztése, bűnmegelőzési programok),
- a testvérvárosi kapcsolatokat a helyi közösségek bevonásával fejlesztik

Előny:

Kiemelten értékeljük, ha a bemutatott jó gyakorlat:

- strukturált, tartalmilag gazdag együttműködésen alapul,
- az egyenlő részvételt (nők, fiatalok, kisebb települések bevonása) is erősíti.

2. Legjobb önkormányzati gyakorlatok a nők jobb helyi életéért, egyenlőbb esélyeikért

A nők esélyegyenlőségének előmozdítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági és közösségépítő ügy is. Az önkormányzatok közvetlen hatással vannak a nők életminőségére a helyi döntések, szolgáltatások és részvételi lehetőségek révén.

Milyen pályázatokat várunk?

Olyan önkormányzatoktól, akik:

- konkrét lépéseket tettek a nők részvételének erősítésére a helyi döntéshozatalban,
- létrehozta női tanácsadó testületet, női fórumot vagy más struktúrát,
- fejlesztettek nőbarát közszolgáltatásokat (pl. családbarát ügyintézés, női egészségügyi programok, krízisközpontok, idősgondozás, munka és magánélet egyensúlyát támogató programok),
- elősegítették a nők közötti tudásmegosztást, mentorálást – akár testvértelépülési kapcsolatban is,
- láthatóvá tették a nők helyi közösségformáló erejét (pl. kampány, kiadvány, helyi díjazás),
- a gyermek- és fiatalkori bűnözés és az áldozattá válás megelőzésében

Előny:

- ha a pályázat bemutatja, hogyan illeszkedik az intézkedés a település hosszú távú fejlesztési elképzeléseibe,
- ha mérhető változást idézett elő a nők helyi szerepvállalásában vagy életminőségében,
- ha a kezdeményezés más települések számára is modellként szolgálhat.

3. A településközi, térségi együttműködés kiválóságai

A települések együttműködése nemcsak hatékonyabb forrásfelhasználást jelent, hanem a helyi közösségek hosszú távú ellenálló képességét is növeli. A komplex társadalmi és gazdasági problémák – például a közlekedés, közszolgáltatások fenntarthatósága, fiatalok helyben tartása, elérhető egészségügyi vagy szociális ellátás, a bűnmegelőzés és településbiztonság – gyakran túlmutatnak egyetlen település határain.

Milyen pályázatokat várunk?

Olyan gyakorlatokat, ahol:

- két vagy több önkormányzat közösen vagy önkormányzati társulás dolgozott ki és működtet közszolgáltatást, programot vagy intézményt (pl. közös gyermekjóléti szolgálat, térségi közlekedési rendszer, szociális ellátás, hulladékgazdálkodás, digitális ügyintézés, közbiztonsági feladatok),
- létrejött közös fejlesztési stratégia vagy projektalapú együttműködés, • lakossági részvételre is épült a térségi megoldás (pl. fórum, közös konzultáció),
- az együttműködés hosszú távon fenntartható, világosan szabályozott és pénzügyileg is megalapozott.

Mi számít kiválóságnak?

- Nemcsak a szolgáltatás megléte, hanem az, hogy az együttműködés újszerű, jól működő és mások számára is adaptálható.
- Fontos, hogy a gyakorlat túlmutasson az egyszerű társulási formán, és tartalmilag is bizonyítsa a közös gondolkodást, megvalósítást és értékalapú irányítást.

A pályázat beadása során kérjük figyelemmel lenni az önkormányzati társulások működését, feladat ellátást meghatározó jogszabályi keretekre.

4. Önkormányzati innovációk

Az önkormányzatok nap mint nap találkoznak új kihívásokkal – legyen szó a lakosság elöregedéséről, biztonságérzetéről, zöld átállásról, energiaválságról, digitális lemaradásról vagy a fiatalok elvándorlásáról. Ezekre sokszor nem léteznek kész válaszok, így helyben kell új ötleteket, megoldási módokat kidolgozni. Ez maga az innováció.

Milyen pályázatokat várunk?

Olyan kezdeményezéseket, amelyek:

- helyi társadalmi problémára adnak újszerű, kreatív választ,
- közösségi részvételen alapulnak – az érintettek nemcsak elszenvedői, hanem aktív formálói a megoldásnak,
- képesek voltak új szemléletet meghonosítani, új működésmódot bevezetni,
- mérhető eredményt hoztak akár költségcsökkentés, akár szolgáltatásminőség, társadalmi hatás terén.

Milyen területekről várunk példákat?

- helyi klímaalkalmazkodás, zöldfelület-gazdálkodás,
- digitális szolgáltatásfejlesztés, közösségi adatgyűjtés,
- új részvételi eszközök bevezetése,
- marginalizált csoportok (idősek, romák, fiatalok) bevonása közpolitikai döntésekbe,
- új típusú együttműködések civil vagy gazdasági szereplőkkel. Az innováció értéke: Az értékelés során nem az anyagi volumen vagy a rendszer komplexitása számít, hanem a helyi problémára adott kreatív, bátor, mások számára is inspiráló válasz. Fontos, hogy az innováció következetes, fenntartható és megosztható legyen.

Minden kategóriában a következő díjak odaítéléséről dönt az Irányító Bizottság:
A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, valamint a TÖOSZ támogatásának köszönhetően:

1. helyezett:	500.000 Ft
2. helyezett:	250.000 Ft
3. helyezett:	2 fő részére külföldi tanulmányúton való részvétel (valószínűleg 2025. november 25-27.)

Az elnyert pénzbeli díjat szabadon, ám a jó gyakorlattal kapcsolatos és a TÖOSZ-szal előre egyeztetett célokra használhatja fel a díjazott önkormányzat.

Különdíj: a Nemzeti Művelődési Intézet által felajánlott **tanulmányút teljes finanszírozása 40 fő részvételével az önkormányzat számára Lakitelekre.**

II. A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program díjai elnyerésének feltételei

A pályázatban bemutatott gyakorlatok bírálati szempontjai:

Elfogadottság és együttműködés

A gyakorlat tervezését és bevezetését megfelelő egyeztetések kísérték-e, amelyek során sikerült-e megegyezésre jutni a gyakorlat tartalmáról és az együttműködés megvalósításáról.

Átláthatóság és nyitottság

A gyakorlat kialakítását segítő döntések jól definiáltak-e és közérthető formában hozzáférhetőek-e. Kialakításuk során konzultáltak-e résztvevőkkel, és van-e lehetőség a közreműködésükre a megvalósítás szakaszában. Törekedett-e az önkormányzat az aktív részvétel támogatására.

Hatásosság

A gyakorlat megvalósította-e a kitűzött célt, van-e pozitív hatása, esetleg hatást gyakorol-e más kapcsolódó területek gyakorlataira, a lakosok pozitívan értékelik-e. Hatékonyság A gyakorlat bevezetése jelentős, mérhető hatékonyságjavulást eredményezett-e.

Fontosság

A gyakorlat hozzájárul-e a település egyik (vagy több) problémájának megoldásához. Olyan probléma megoldásához járul-e hozzá, amely sok településen jellemző, s kevésbé ismert a megoldása.

Fenntarthatóság

A gyakorlat intézményesült-e és integrálódott-e az önkormányzat cselekvéssorába, megalapozott-e pénzügyi és szervezeti fenntarthatósága.

Megismételhetőség

A gyakorlat bevezethető-e több más településen különösebb probléma nélkül.

Azok az önkormányzatok pályázhatnak a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjra, amelyek a maguk megítélése szerint valami új és másutt is alkalmazható gyakorlatot alakítottak ki.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj elnyerésére irányuló pályázat benyújtásával a pályázó önkormányzat vállalja, hogy a TÖOSZ-szal kötendő szerződés szerint a saját, díjazott gyakorlatát más önkormányzatokkal megismerteti. Annak érdekében, hogy a tudás széles körben, az ország más részein is hasznosulhasson, a nyertesek a legjobb gyakorlatukat bemutató fontosabb információkat nyílt napok, szakmai konferenciák, tanulmányutak, internetes bemutatkozás keretében adják át. A Program a nyertes önkormányzatok képviselőinek mind ehhez felkészítő képzést kínál.

III. INFORMÁCIÓK A PROGRAMRÓL

A Program irányítói

A Programot a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdeti meg 2008-tól folyamatosan. A megvalósításában a 2025. évben a TÖOSZ mellett részt vesz a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, a Nemzeti Művelődési Intézet, a Nemzeti Büntetőeljárásügyi Tanács, a Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület, a Homo Oecologicus Alapítvány, az Országos Polgárőr Szövetség.

A Program célja

A Program célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, kormányzati szervezetekkel és a nemzetközi szakmai közélettel is.

Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében jobb közszolgáltatásokat, s a településvezetésben magasabb színvonalú teljesítményt eredményezhet. A Program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. A tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.

Előzmények

Az elmúlt 17 évben közel 350 pályázat érkezett be a Programba, és közel 184 millió Ft összegnek megfelelő díjazásban részesültek a nyertesek. A Programban évente több pályázati területről gyűjtöttük az önkormányzati jó gyakorlatokat. Az eljárásrend értelmében az írásos pályázatokat a helyszínen is ellenőrizték a szakértők, akik az Irányító Bizottságtól nyerték el mandátumukat. A Program végrehajtását projektmenedzser segíti, akinek munkáját a TÖOSZ biztosítja.

A végső döntő egy szakmai konferencia keretében zajlik, amikor a jó gyakorlatokat maximum 10 perces prezentációban mutatják be a pályázók. A konferencia előtt prezentációs képzésben részesítjük a települések képviselőit, ami bizonyítottan hatékonyabbá és célzottabbá teszi minden évben a tudásátadási folyamatot. A szakértői értékelés markánsan elkülönül az Irányító Bizottság munkájától. A szakértői értékelések alapján a döntést az Irányító Bizottság hozza meg. A Program honlapján részletes információk állnak rendelkezésre a program valamennyi részletéről:

www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu

A díjakkal járó pénzüsszegek felhasználása kötött abban a tekintetben, hogy csak olyan önkormányzati fejlesztésre lehet felhasználni, ami a nyertes jó gyakorlattal kapcsolatos és megfelel a program feltételeinek, amit a menedzsmentet biztosító TÖOSZ ellenőriz.

A díjakkal járó pénzüsszegek felhasználásáról a következő év március 31-ig kell benyújtani az elszámolást a TÖOSZ felé.

A Program 2025. évi tervezett ütemezése:

- 2025-ös pályázati szakasz meghirdetése: **2025. június 2.**
- Pályázatok benyújtásának határideje: **2025. szeptember 1.**
- Beérkezett pályázatok írásbeli értékelése: **2025. szeptember 15.**
- Helyszíni/online megbeszéléseken keresztüli szakértői értékelések, beszélgetések: **2025. október 15-ig.** (változhat)
- Felkészítő tréning az offline/online prezentációs döntőre **2025. október 21.** (változhat)
- Záró-konferencia és prezentációs verseny: **2025. október 28.** (változhat)

Pályázat benyújtásának határideje: 2025. szeptember 1.

A pályázati adatlap csatoltan található.

Valamennyi magyarországi települési önkormányzat elnyerheti a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díját. Pályázni a www.toosz.hu és a www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu internetes honlapról letölthető pályázati formanyomtatvány elektronikus kitöltésével lehet. A pályázatot online kell beküldeni a következő címre: toth@toosz.hu és sabjan@toosz.hu

A pályázat további érvényességi feltételei:

- **egy 8-10 szöveges-képes diából álló MS Power Point (ppt) prezentáció és egy maximum 2 perc időtartamú videó**, melyet a pályázat elektronikus példányával együtt kell megküldeni a toth@toosz.hu, valamint a sabjan@toosz.hu e-mail címre [5 MB-nál nagyobb terjedelmű fájl esetén kérjük, szíveskedjenek óriásfájl-küldő programot (pl. www.mammutmail.com) használni];
- **a pályázati formanyomtatványt egy MS Word és egy szkennelt, a polgármester által aláírt változatban kell megküldeni e-mailben.**

A pályázathoz a jó gyakorlat eredményeit bemutató dokumentumok, kiadványok, fotók anyagát az önkormányzat honlapjára feltöltve és a linket beillesztve van lehetőség megküldeni. A pályázó a mellékletek megküldésével hozzájárul a dokumentumok, kiadványok, fotók és videók szabad felhasználásához.

Bármely felmerülő kérdésével forduljon bizalommal a TÖOSZ Titkárságához a következő elérhetőségek valamelyikén: **(0630)4360260** vagy **(061)3227407** telefonszámon és a sabjan@toosz.hu e-mail címen.

Forrás: www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége

Pályázati felhívás a tanyán élőknek

Az Agrárminisztérium új, 15 milliárd forint keretösszegű pályázattal támogatja a tanyák fejlesztését – jelentette be Nagy István tárcavezető. A tanya nem csupán lakóhely, hanem olyan érték, amely egyedi módon őrzi a magyar vidéki kultúra és életforma hagyományait. A támogatási kérelmek benyújtására az első szakaszban 2025. szeptember 4. és 17. között lesz lehetőség.

A miniszter tájékoztatót, az agrártárca kiemelt figyelmet fordít a tanyasi életforma fennmaradására, a tanyasi identitás megőrzésére, valamint a vidéki infrastruktúra fejlesztésére. A minisztérium ezért hirdeti meg 15 milliárd forintos kerettel a „Vidéki infrastruktúra fejlesztések támogatása tanyákon” című pályázatot. Kifejtette, „célunk, hogy olyan fejlesztési lehetőségeket biztosítsunk a tanyán élők számára, amelyek hozzájárulnak az élhető környezet fenntartásához, a korszerű infrastruktúra kiépítéséhez, valamint a lakhatási körülmények javításához.”

A pályázat kiemelt célterületei közé tartozik a tanyák villamosenergia- és ivóvízellátásának biztosítása, a szennyvízkezelés fejlesztése, valamint a megújuló energiaforrások – például napelemes rendszerek – alkalmazásának ösztönzése. Ezek a beruházások hosszú távon fenntartható és környezetbarát megoldásokat kínálnak az érintettek számára.

A támogatási intenzitás megújuló energia felhasználására irányuló fejlesztések esetén 80 százalék, minden más tevékenység esetében pedig 95 százalék lehet. Az igényelhető támogatás összege ivóvízellátást szolgáló beruházás esetén legfeljebb 13 millió forint, egyéb tevékenységekre legfeljebb 12 millió forint. Amennyiben a pályázó ivóvízellátást célzó fejlesztés mellett további tevékenységtípusra is nyújt be kérelmet, az elnyerhető támogatás összege elérheti a 25 millió forintot is. A beruházások megvalósítását 25 százalékos előleg is segíti.

Ezen előleg elszámolását követően további 25 százalékos előleg lehívására is lehetőség nyílik, ezzel elősegítve a pénzügyi kiszámíthatóságot a megvalósítás során. Fontos újítás, hogy önerő igazolása nélkül igényelhető az előleg.

Támogatási kérelmet olyan magánszemélyek nyújthatnak be, akik a benyújtást megelőző legalább hat hónapban életvitelszerűen a fejlesztéssel érintett tanyán éltek és lakóhelyük vagy tartózkodási helyük is oda volt bejelentve.

A pályázattal kapcsolatos részletes információk a kap.gov.hu oldalon érhetők el, ahol a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv keretében megvalósuló, 2027-ig tartó támogatási időszak további intézkedéseiről is tájékozódhatnak az érdeklődők.

Forrás: www.kormany.hu (Agrárminisztérium)

Szeptember végéig lehet jelentkezni az idei „Zöld Óvoda” pályázatra

A kormány kiemelt hangsúlyt fektet a szemléletformálást segítő programok támogatására, amelyek igyekeznek már a legkisebb kortól kezdve megtanítani a gyermekeket a természeti értékek szeretetére, tiszteletére. Ezek közül kiemelkednek a Zöld Óvodák, ahol a gyermekek életkoruknak megfelelő, élményekre és tapasztalatra épülő környezeti nevelésben részesülnek. Az Energiaügyi Minisztérium és a Belügyminisztérium által meghirdetett „Zöld Óvoda”, „Címmegtartó Zöld Óvoda” és „Örökös Zöld Óvoda” cím elnyerésére június 10-től lehet pályázni – jelentette be Raisz Anikó környezetügyért felelős államtitkár.

A Zöld Óvoda pályázati rendszer magyar sajátosság, amelyet nemzetközi szinten is elismerés övez és évről évre több intézmény érdeklődik iránta. A hálózatának jelenleg országszerte 1223 intézmény a tagja, így hazánkban minden negyedik gyermek olyan óvodába járhat, ahol tevékenységorientált környezeti nevelésben részesülhet.

A Zöld Óvodák megismertetik a gyermekeket a természet szépségeivel és törvényszerűségeivel, biztosítják a fenntarthatósági szempontok - például víz- és energia-takarékosság, a hulladékcsökkentés - beépítését az intézmények működtetésébe és figyelmet fordítanak a szülők és a helyi társadalmi közösségek környezettudatos szemléletformálására is.

A pályázatra jelentkező intézmények a felhívásban meghatározott kritériumrendszer alapján önértékelést készítenek, melyben számot adnak az óvodában folyó, a fenntartható fejlődés elvei szerinti tevékenységek tartalmáról, a környezeti nevelés szintjéről, az ahhoz kapcsolódó tevékenységek jellemzőiről és a fenntarthatóság szempontjai szerinti működtetésről. Amennyiben egy intézmény három alkalommal elnyerte a „Zöld Óvoda” címet, megpályázhatja a visszavonásig érvényes „Címmegtartó Zöld Óvoda” vagy az „Örökös Zöld Óvoda” címet.

A pályázatokat 2025. június 10-től 2025. szeptember 30-ig lehet benyújtani az online pályázati felületen: <https://zoldovoda.hu/palyazatonline>.

A felhívásról további részletek a www.zoldovoda.hu oldalon olvashatók.

Forrás: www.kormany.hu (Energiaügyi Minisztérium)

Megjelent a Magyar Falu Program Templom-felújítási alprogram támogatási felhívása

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának és a Modern települések fejlesztéséért felelős kormánybiztos célja a felhívás közzétételével az, hogy felmérje az 5000 fő alatti lakosságszámú, magyarországi falvak ténylegesen használt templomainak, kápolnáinak vagy istentiszteleti helyeinek felújításához kapcsolódó támogatási igényeket.

A támogatás célja:

A támogatási kategória az egyházi hitéleti ingatlanok védelmét, felújítását, eszközbeszerzését, bővítését szolgálja. Ezen belül kizárólag templom, kápolna, istentiszteleti hely felújítása támogatható.

A támogatás mértéke:

Az igényelhető támogatás összegének alsó határa 5.000.000,- Ft.

Az igényelhető támogatás összegének felső határa 25.000.000,- Ft.

Az elbírálásnál előnyt élveznek:

- a templomok külső felújítására és állagmegóvására vonatkozó igények, melyek a településkép változására is pozitív hatással vannak, azok a templomok, kápolnák és istentiszteleti helyek, melyek a korábbi Magyar Templom-felújítási Program keretében nem részesültek támogatásban (de nem jelent kizáró okot, ha részesültek korábbi támogatásban), azok a templomok, kápolnák és istentiszteleti helyek, ahol heti rendszerességgel tartanak misét/istentiszteleti alkalmat, műemlék épületek körében azok, amelyeknél a tervezési-előkészítési feladatok már megtörténtek.

Nem nyújtható be támogatási kérelem:

- nem önálló jogi személyként,
- 5000 fő lakosságszámot elérő és meghaladó településen lévő egyházi épületre,
- új épületek építésére,
- kizárólag az alábbi tevékenységekre: templomkert, udvar, járda, templomtól különálló harangláb vagy torony, kereszt és szobor, (önállóan nem támogatható tevékenységek!) csak eszközbeszerzés támogatására,
- csak tervezés támogatására, ha a kérelmezőnek a benyújtás határidejének végén lejárt és nem teljesített beszámolási kötelezettsége áll fenn az „Egyéb egyházi működési, program és fejlesztési támogatások” fejezeti kezelésű előirányzat terhére.

**A támogatási kérelem elektronikus benyújtásának határideje:
2025. június 30. hétfő 16 óra**

A támogatási igényeket a [Nemzetpolitikai Informatikai Rendszerben \(NIR\)](#) lehet benyújtani, amely regisztrációt követően elérhető a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. weboldaláról.

Letölthető dokumentumok:

[Felhívás ETFP-KP-1-2025 \(pdf\)](#)

[Melléklet ETFP-KP-1-2025. számú felhíváshoz – A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő központi szerv által az adott település tekintetében 2025. január 1-jén nyilvántartott lakosságszáma szerint 5000 fő alatti települések](#)

Forrás: www.kormany.hu (Miniszterelnökség)

PÁLYÁZATI HÍREK

Magyar Falu Program: tízmilliárdos támogatás

Ingatlanok fejlesztésére és az önkormányzati feladatellátáshoz szükséges eszközök beszerzésének támogatására pályázhatnak az önkormányzatok a Magyar Falu Program hétfőn megjelent, tízmilliárd forint keretösszegű kiírásában – jelentette be a modern települések fejlesztéséért felelős kormánybiztos budapesti sajtótájékoztatóján.

Gyopáros Alpár elmondta: a pályázati felhívás már megjelent a magyarfaluprogram.hu és a kormany.hu oldalon, az ötezer lélekszám alatti települések július másodikától nyújthatják be pályázataikat a százszázalékos, előfinanszírozott támogatásra.

Támogatják a falu- és tanyagondnoki gépjárművek beszerzését, és amíg korábban csak buszok vásárlására lehetett pályázni, a mostani kiírásban már a tanyagondnokok kérésére terepjárók, pick-upok beszerzését is támogatják.

Buszok vásárlásánál 18 millió forint az igényelhető maximális támogatás, míg a tanyagondnoki járműveknél 15 millió forint. Döntés született arról, hogy jövő január 1-jétől már az 1500 lakos alatti településeken is lehet falugondnok, így azok az önkormányzatok, amelyek januártól indítanák saját falugondnoki szolgáltatásukat, már most pályázhatnak az autók beszerzésére.

Lehet pályázni az önkormányzati feladatellátást segítő ingatlanok fejlesztésére, felújítására, így például szolgálati lakások kialakítására. Itt a támogatás maximális összege ötvenmillió forint. Támogatják az óvodaépületek fejlesztését, korszerűsítését, és tekintettel arra, hogy sok falusi CSOK-os baba már óvodáskorú, és felmerült az igény a férőhelyek számának növelésére, az óvodák bővítésére is lehet pályázni, a támogatás maximális összege ötvenmillió forint.

Szintén lehet pályázni az óvodai játszóudvarok, közterületi játszóterek fejlesztésére, újak kialakítására; a támogatás maximális összege hatmillió forint.

A közterület-fenntartáshoz szükséges kommunális eszközök – például erőgépek, traktorok, bobcatek – beszerzésére legfeljebb 15 millió forint igényelhető.

Az önkormányzat feladatellátáshoz szükséges egyéb eszközök – így például orvosi eszközök, játékok, informatikai eszközök, bútorok – beszerzésére legfeljebb hatmillió forint támogatás igényelhető, és újdonság, hogy idén már a közterületi kamerarendszer kiépítéséhez szükséges eszközbeszerzést is támogatják. A támogatás maximális összege hatmillió forint.

Szintén lehet pályázni a temetői infrastruktúra fejlesztésére, például kerítés vagy ravatalozó-felújításra, illemhely kialakítására, de idén már nem csak az urnafalbővítést, hanem az új urnafal kialakítását is támogatják, legfeljebb hatmillió forinttal.

Gyopáros Alpár hangsúlyozta: a Magyar Falu Program pályázatain eddig már több mint 37 ezer nyertes pályázat volt, a programban pedig összesen több mint 1100 milliárd forintot juttattak a kistelepüléseken élőknek.

Emlékeztetett arra, hogy a Magyar Falu Program célja javítani a falvakban élők életminőségén és megállítani a falvak elnéptelenedését – ezért indították a falusi CSOK-ot, a vidéki otthonfelújítási programot, támogatják a falusi civil szervezeteket, segítik a falusi önkormányzatok által fenntartott utcák, járdák felújítását és idén már a gyalogátkelők létesítését, felújítását is.

Segítik a falusi kocsmákat és kisboltokat, és több lépcsős ATM-telepítési program indult, emelik a tízezer lakosnál kisebb településeken dolgozó köztisztviselők bérét. Idén is folytatódik az állami mellékúthálózat-fejlesztési program, és a kormány szándéka az, hogy a nem használt állami ingatlanokat a kistelepülési önkormányzatok ingyenes használatba kaphatják. Hozzátette: döntés született a falugondnoki szolgálat bővítéséről is.

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

Elbírálták az önkormányzati tűzoltóságok pályázatait

A hatvan tűzoltóság összesen 232,4 millió forint értékű igényt nyújtott be a számukra kiírt 225 millió forint keretösszegű pályázatra. A forrás segítségével különféle tűzoltótechnikai eszközökhöz, védőfelszerelésekhez és egyéb szakfelszerelésekhez juthatnak, gépjárműveket és tűzoltótechnikai eszközöket újíthatnak fel vagy javíttathatnak meg, továbbá szertárépítéshez vagy - felújításhoz kapcsolódó költségeket fedezhetnek.

A bíráló bizottság munkájában a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság munkatársai mellett a Magyar Tűzoltó Szövetség által delegált tagok is részt vettek. A bizottság tagjai a pályázati keretösszeg felosztásának alapelveivel egyhangúan egyetértettek.

A támogatásokra vonatkozó javaslatot az országos katasztrófavédelmi főigazgató jóváhagyta, a pályázók a megítélt támogatásból 152,5 millió forint értékben maguk szerezhettek be tűzoltó védő-, technikai és egyéb eszközöket, 26 önkormányzati tűzoltóság a

gépjárművének, illetve technikai eszközeinek felújítására, javítására fordíthat összesen 40,4 millió forintot, 16 tűzoltóság szertárépítésre, - felújításra nyert el 29,3 millió forintot, továbbá természetbeni támogatásként 2 pályázó összesen 2,6 millió Ft értékben EDR rádiókat kap.

ÖTP Pályázat 2025 (2025.06.18.)

*Forrás: www.katasztrofavedelem.hu
Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)*

(Belügyminisztérium, Országos

Önkéntes mentőszervezetek támogatása

Az önkéntes mentőszervezetek megalakítását és működésük szervezett kereteinek megteremtését 2012-ben kezdeményezte a katasztrófavédelem. A központi, majd a területi rendeltetésű mentőszervezetek megalakítása és minősítése után a járási és települési szintű szervezeteket hívták életre. Ezek a csapatok ma már jól kiegészítik a hivatásos katasztrófavédelem egységeinek munkáját, képesek hatékonyan, a hivatásosok irányításával működni.

Az önkéntes mentőszervezetek fejlesztésének elsődleges célja a települések önvédelmi képességének erősítése volt. A szervezetek bevonásával emelkedik azoknak a száma, akik helyben szerepet tudnak vállalni a károk, különös tekintettel a viharok felszámolásában és a helyreállítási munkálatokban. Jelenleg országosan több mint húszezer önkéntes áll beavatkozásra készen az emberek biztonsága érdekében.

A mentőszervezetekben tevékenykedők a tavalyi évben 2 ezer 92 katasztrófavédelmi műveletben vettek részt, ezek jelentős része kapcsolódott a szeptemberben a Dunán levonuló árhullám következményeinek kezeléséhez.

A korábbi évekhez hasonlóan a katasztrófavédelem idén is kiírta azt a pályázatot, amely az önkéntes mentőszervezetek tevékenységéhez kapcsolódó működési költségek finanszírozására, a mentőszervezet tagjai oktatásának, vizsgáztatásának támogatására nyújt lehetőséget a központi költségvetésből.

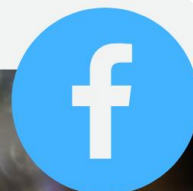
A jóváhagyott döntés alapján száznyolcvanhat önkéntes mentőszervezet jut pályázati támogatáshoz.

ÖMSZ 2025 évi pályázat EREDMÉNYEK (2025.06.19.)

Forrás: www.katasztrofavedelem.hu
Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)

(Belügyminisztérium,

Országos

Dukai Miklós

947 kedvelés • 1,7 E követő

Kedveled

Üzenet

Keresés

Faded: 947 kedvelés • 1,7 E követő

Faded: **Dukai Miklós**

Faded: Kedveled

Faded: Üzenet

Faded: Keresés

AZ ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL KIADÁSÁÉRT FELEL:

Dr. Bekényi József
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTÉSÉRT FELEL:

Szendi-Stenger Hajnalka
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTI:

az Önkormányzati Hírlevél szerkesztőbizottsága

ELÉRHETŐSÉGEK:

DR. DUKAI MIKLÓS ÖNKORMÁNYZATI ÁLLAMTITKÁR ÚR HIVATALOS
FACEBOOK OLDALA:

https://www.facebook.com/dukai.miklos.hivatalos/about_contact_and_basic_info

SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME:

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály
1358 Budapest, Pf. 19.

E-MAILCÍM:

onkormanyzati_hirlevel@ktm.gov.hu

TELEFON:

+36 1 795 1839

INGYENES, ELEKTRONIKUS FOLYÓIRATUNK ELÉRHETŐSÉGEINKEN IGÉNYELHETŐ.